

Міністерство освіти і науки України
Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II
Кафедра географії та туризму

Реєстраційний № _____

Кваліфікаційна робота
ВПЛИВ ЗАГОСТРЕННЯ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ НА
КОЛО ВІДВІДУВАЧІВ БЕРЕГІВСЬКИХ ТЕРМАЛЬНИХ БАСЕЙНІВ

МЕДВЕЦЬКА ЕМІЛІЯ РОБЕРТІВНА

Студентка IV-го курсу

Освітня програма: Туризм

Спеціальність: 242 Туризм

Рівень вищої освіти: бакалавр

Тема затверджена на засіданні кафедри

Протокол № 8 / 2024

Науковий керівник: **ТОВТ АТІЛЛА АТІЛЛОВИЧ**

(ст. викладач кафедри географії та туризму)

Завідувач кафедри географії та туризму:

МОЛНАР ЙОСИП ЙОЖЕФОВИЧ

*(кандидат географічних наук, доцент,
доцент кафедри географії та туризму)*

Робота захищена на оцінку _____, «___» _____ 2025 року

Протокол № _____ / 2025

**Міністерство освіти і науки України
Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II**

Кафедра географії та туризму

Кваліфікаційна робота

**ВПЛИВ ЗАГОСТРЕННЯ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ НА
КОЛО ВІДВІДУВАЧІВ БЕРЕГІВСЬКИХ ТЕРМАЛЬНИХ БАСЕЙНІВ**

Рівень вищої освіти: бакалавр

Виконавець: студентка IV-го курсу

МЕДВЕЦЬКА ЕМІЛІЯ РОБЕРТІВНА

освітня програма: Туризм

спеціальність: 242 Туризм

Науковий керівник: **ТОВТ АТІЛЛА АТІЛЛОВИЧ**

(ст. викладач кафедри географії та туризму)

Рецензент: **ІЖАК ТІБОР ЙОСИПОВИЧ**

*(кандидат географічних наук,
доцент кафедри географії та туризму)*

Берегове
2025

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
Розділ 1. Характеристика оздоровчого туризму як туристичного продукту.....	8
1.1 Визначення оздоровчого туризму.....	8
1.2 Зміст лікувально-оздоровчого туризму.....	11
1.2.1 Велнес (Wellness)	
туризм.....	14
1.2.2 Спа (Spa)	
туризм.....	17
1.3 Визначні ознаки лікувально-оздоровчого туризму.....	18
1.4 Основні компоненти оздоровчого туристичного продукту.....	20
1.5 Ресурси оздоровчого туризму Закарпаття.....	25
Розділ 2. Особливості функціонування берегівських термальних басейнів.....	34
2.1 Загальна характеристика берегівських термальних басейнів.....	34
2.1.1 СБ «Закарпаття».....	35
2.1.2 Оздоровчий комплекс «Жайворонок».....	36
2.2. Основні послуги та рівень сервісу у термальних басейнах Берегова.....	38
2.2.1 Аналіз рівня задоволеності відвідувачів УСБ «Закарпаття» за результати анкетування 2024р.....	38
2.2.2. Аналіз рівня задоволеності відвідувачів оздоровчого комплексу «Жайворонок» за .результатами відгуків.....	47
Розділ 3. Вплив загострення російсько-української війни на відвідувачів термальних басейнів.....	53
3.1 Вплив воєнних конфліктів на мотивацію та поведінку туристів.....	53
3.2 Аналіз динаміки відвідуваності термальних басейнів після загострення конфлікту.....	56
3.2.1 Загальні дані відвідувачів УСБ Закарпаття.....	56
3.2.2 Подорожі та знання Закарпаття відвідувачів УСБ Закарпаття.....	59
3.2.3 Задоволеність Закарпатським спортивним комплексом і термальними купальнями.....	64
ВИСНОВКИ.....	77
РЕЗЮМЕ.....	80
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	83
СПИСОК ТАБЛИЦЬ.....	90
СПИСОК РИСУНКІВ.....	90
ДОДАТКИ.....	93
ДЕКЛАРАЦІЯ.....	101
ПОДЯКА.....	102

**Ukrajna Oktatási és Tudományügyi Minisztériuma
II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola**

Földrajz és Turizmus Tanszék

**AZ OROSZ-UKRÁN HÁBORÚ HATÁSÁNAK VIZSGÁLATA
BEREGSZÁSZI TERMÁLFÜRDŐK VENDÉGKÖRÉRE**

Szakdolgozat

Készítette: MEDVECZKY EMÍLIA

IV. évfolyamos turizmus

szakos hallgató

Témavezető: TÓTH ATTILA

(a Földrajz és Turizmus Tanszék adjunktusa)

Recenzens: Izsák Tibor

*(a földrajztudományok kandidátusa,
a Földrajz és Turizmus Tanszék docense)*

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS.....	6
1. fejezet. Az egészségturizmus, mint turisztikai termék jellemzői.....	8
1.1 Az egészségturizmus fogalma.....	8
1.2 Az egészségturizmus tartalma.....	11
1.2.1 Wellness turizmus.....	14
1.2.2 Gyógyturizmus.....	17
1.3 Az egészségturizmus megkülönböztető jegyei.....	18
1.4 Az egészségturisztikai termék főbb összetevői.....	20
1.5 Kárpátalja egészségturisztikai erőforrásai.....	25
2. fejezet. A beregszászi termálfürdők működésének jellemzői.....	34
2.1 A beregszászi termálfürdők általános jellemzői.....	34
2.1.1 "Kárpátalja" Sporttelep.....	35
2.1.2 "Pacsirta" egészségügyi komplexum.....	36
2.2. Alapszolgáltatások és szolgáltatási szint a beregszászi termálfürdőkben.....	38
2.2.1 A " Kárpátalja " Sporttelep látogatóinak elégedettségi szintjének elemzése a 2024-es felmérés eredményei alapján.....	38
2.2. A Pacsirta termálfürdő látogatóinak elégedettségi szintjének elemzése a 2024-es felmérés eredményei alapján.....	47
3. fejezet. Az orosz-ukrán háború eszkalációjának hatása a termálfürdők látogatóira.....	53
3.1 A katonai konfliktusok hatása a turisták motivációjára és viselkedésére.....	53
3.2 A termálfürdők látogatottságának dinamikájának elemzése a konfliktus eszkalációja után.....	56
3.2.1 Általános adatok a "Kárpátalja" Sporttelep látogatóiról.....	56
3.2.2 Kárpátalja megismerése és utazása a Kárpátaljai Regionális Kulturális Központ látogatóinak.....	59
3.2.3 Elégedettség a "Kárpátalja" Sportteleppel.....	64
KÖVETKEZTETÉSEK.....	77
RESUMÉ.....	80
FELHASZNÁLT IRODALOM.....	83
TÁBLÁZATOK JEGYZÉKE.....	90
RAJZOK JEGYZÉKE.....	90
MELLÉKLETEK.....	93
NYILATKOZAT.....	101
KÖSZÖNETNYÍLVÁNÍTÁS	102

ВСТУП

Сучасний світ характеризується стрімким темпом життя, підвищеним стресовим навантаженням та зростанням захворюваності населення, що зумовлює пошук ефективних засобів підтримання та відновлення здоров'я. У цьому контексті особливого значення набуває лікувально-оздоровчий туризм, який поєднує не лише відпочинок, а й профілактичні та реабілітаційні заходи, спрямовані на відновлення фізичного і психологічного стану людини. З огляду на глобальні тенденції формування здорового способу життя та зростання попиту на якісні оздоровчі послуги, лікувально-оздоровчий туризм трансформується в окрему самодостатню галузь з високим потенціалом розвитку.

Актуальність теми дослідження зумовлена зростаючою потребою суспільства у підтримці фізичного та психологічного здоров'я в умовах сучасних викликів, включаючи соціально-політичну нестабільність та наслідки російсько-української війни. Термальні курорти України, зокрема Закарпатської області, відіграють важливу роль у задоволенні цієї потреби, пропонуючи унікальні природні ресурси та лікувально-оздоровчі послуги. Особливо актуальним є вивчення функціонування термальних басейнів м. Берегове, які зберігають свою привабливість для внутрішніх та зовнішніх туристів навіть в умовах соціально-економічних потрясінь.

Мета дослідження полягає у комплексному аналізі особливостей функціонування термальних басейнів м. Берегове як складової лікувально-оздоровчого туризму Закарпаття, з'ясуванні специфіки їх розвитку в умовах загострення російсько-української війни та визначенні перспектив подальшого вдосконалення сфери лікувально-оздоровчих послуг регіону.

Завдання дослідження:

Висвітлити теоретико-методологічні основи поняття «лікувально-оздоровчий туризм» та проаналізувати підходи до його класифікації.

Охарактеризувати туристичні ресурси Закарпатської області, зокрема термальні води м. Берегове.

Дослідити особливості функціонування спортивної бази «Закарпаття» та оздоровчого комплексу «Жайворонок», проаналізувати спектр надаваних послуг та рівень сервісу.

Оцінити вплив загострення російсько-української війни на відвідуваність термальних басейнів м. Берегове та рівень задоволеності споживачів.

Розробити рекомендації щодо вдосконалення роботи термальних басейнів м. Берегове з урахуванням сучасних викликів.

Об'єкт дослідження – лікувально-оздоровчий туризм Закарпаття.

Предмет дослідження – особливості функціонування термальних басейнів м. Берегове в умовах сучасних викликів.

Методи дослідження. У роботі використано комплекс загальнонаукових та спеціальних методів: аналіз та синтез, порівняння, узагальнення, соціологічне опитування (анкетування відвідувачів), статистичний метод (для обробки результатів анкетування), метод системного аналізу (для вивчення взаємозв'язку між соціально-політичними факторами та динамікою туристичних потоків).

Інформаційною базою дослідження слугували наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених з питань лікувально-оздоровчого туризму, статистичні дані Державної прикордонної служби України, матеріали офіційних веб-сайтів оздоровчих закладів м. Берегове, результати авторського соціологічного опитування, проведеного у 2024-2025 роках.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості використання запропонованих рекомендацій щодо вдосконалення роботи термальних басейнів м. Берегове для підвищення якості надаваних послуг та збільшення туристичного потоку. Матеріали дослідження можуть бути корисними для керівників оздоровчих закладів, туристичних операторів та органів місцевого самоврядування при розробці стратегій розвитку лікувально-оздоровчого туризму в регіоні.

Структура роботи. Дипломна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. У першому розділі розглядаються теоретичні основи лікувально-оздоровчого туризму. Другий розділ присвячено характеристиці термальних басейнів м. Берегове та аналізу їх функціонування. У третьому розділі досліджується вплив загострення російсько-української війни на відвідуваність термальних басейнів та розробляються рекомендації щодо удосконалення їх роботи в сучасних умовах.

РОЗДІЛ 1. ХАРАКТЕРИСТИКА ОЗДОРОВЧОГО ТУРИЗМУ ЯК ТУРИСТИЧНОГО ПРОДУКТУ

У сучасних умовах стрімкого темпу життя, підвищеного стресового навантаження та зростання захворюваності населення, особливого значення набуває лікувально-оздоровчий туризм як ефективний засіб підтримання та покращення здоров'я. Цей вид туризму поєднує в собі не лише відпочинок, а й профілактичні та реабілітаційні заходи, спрямовані на відновлення фізичного і психологічного стану людини. З огляду на глобальні тенденції формування здорового способу життя та зростання попиту на якісні оздоровчі послуги, лікувально-оздоровчий туризм трансформується в окрему самодостатню галузь з високим потенціалом розвитку.

Метою даного розділу є висвітлення теоретико-методологічних основ поняття «лікувально-оздоровчий туризм», аналіз підходів до його класифікації, розкриття структури туристичного продукту в цьому сегменті, а також вивчення туристичних ресурсів, що забезпечують його реалізацію, зокрема на прикладі Закарпатської області.

1.1 Визначення оздоровчого туризму

Позитивний вплив туризму на здоров'я сприяє його активному застосуванню як складової санаторно-курортного лікування. В останні роки у науковій та методичній літературі, а також у засобах масової інформації, популяризується такий вид туризму, як лікувальний або лікувально-оздоровчий. Він займає особливе місце серед усіх видів подорожей, пов'язаних із курортами. За кількістю людино-днів перебування лікувальний туризм становить менше 1% від загального туристичного потоку у світі, проте його частка у структурі доходів сягає близько 5%, що свідчить про високу фінансову ефективність цієї галузі (Рутинський М., Петранівський В., 2012).

Лікувальний туризм як окрема галузь почав формуватися з 80-х років ХХ століття, проте його витоки сягають давніх часів. Проте його історія сягає давніх часів, адже з давніх-давен люди знали про цілющу силу природних ресурсів і їхали до курортних місць, щоб покращити своє здоров'я. Хоча кількість туристів, які подорожують з метою лікування, наразі поступається обсягам рекреаційного туризму, їх число швидко зростає, а географія таких подорожей постійно розширюється (Рутинський М., Петранівський В., 2012).

Аналіз концептуальних підходів учених-туризмологів щодо визначення змісту поняття «лікувально-оздоровчий туризм» дозволив сформулювати власне бачення його трактування (див. табл. 1). Зважаючи на те, що лікувально-оздоровчий туризм ґрунтується на бажанні людини піклуватися про своє здоров'я, він охоплює такі складові: поїздки до медичних установ для лікування, відпочинок у спеціалізованих санаторіях для реабілітації, оздоровчі тури в рекреаційні зони для профілактичних процедур, відвідування спа-центрів і термальних джерел. Таким чином, лікувально-оздоровчий туризм охоплює як лікувальні, так і профілактичні заходи, що реалізуються через поїздки з метою поліпшення здоров'я та відновлення життєвих ресурсів (Галасюк, С., 2023).

У Законі України «Про туризм» наявне поняття «лікувально-оздоровчий туризм», проте його чітке визначення відсутнє. Аналіз наукових праць показує, що серед дослідників також немає єдиного розуміння цього поняття (це відображено в таблиці 1). Вітчизняні науковці визначають лікувально-оздоровчий туризм з урахуванням усталеної системи санаторно-курортних послуг, де використовуються терміни «медичний туризм», «лікувальний», «санаторно-курортний», «оздоровчий». У зарубіжній літературі поширеними є поняття «health tourism», «medical tourism», «wellness & spa tourism» та інші, які охоплюють різні аспекти оздоровчих і медичних подорожей. У зарубіжній науковій літературі найчастіше використовують такі поняття, як: «health tourism», «medical tourism», «wellness & spa tourism» та інші (Галасюк, С., 2023).

Науковці	Визначення терміну «лікувально-оздоровчий туризм» у працях науковців
Баєв В. В.	Тотожний поняттю «медичний туризм», який включає як діагностику та лікування, так і профілактику захворювань, здоровий спосіб життя і косметичні послуги
Холявка В. З. та ін.	Тотожний поняттю «спа-лікувальний туризм» та поняттю «health tourism» (подорожі за здоров'ям)
Шаповалова О. О.	Тотожний поняттю «спа-туризм»
Кифяк В. Ф.	Є складовою іншого виду – «медичного», який поєднує лікувально-оздоровчі та рекреаційні функції для задоволення потреб споживачів у відновленні здоров'я
Кляп М. П., Шандор Ф. Ф.	Є складовою «медичного» туризму, головною метою якого є лікування чи перебування у медичних закладах за межами своєї

	країни та який складається з «лікувального», «оздоровчого» та «пологового» туризму
Романова А. А.	Поділяється на «медичний туризм» та «велнес- і спа-туризм»
Мельник Л. В., Батиченко С. П.	Спрямований на відновлення здоров'я чи профілактику (попередження) захворювань, метою якого є лікування, оздоровлення, рекреація і відпочинок
Мочульська О. М. та ін.	Поділяється на «лікувальний», метою якого є власне лікування, терапія, реабілітація після захворювань, і «профілактичний»(велнес-туризм)
Рутинський М., Петранівський В.	Поїздки на курорт, а також будь-які інші поїздки з метою лікування, наприклад, для операції в закордонній клініці
Парфіненко А. Ю. та ін.	Базується на використанні природних ресурсів: мінеральних вод, лікувальних грязей і кліматичних умов, які здійснюють позитивний вплив на лікування різноманітних захворювань

Табл. 1.1.1: «Трактування терміну «лікувально-оздоровчий туризм» в наукових дослідженнях українських вчених» (Галасюк, С., 2023)

Відповідно до Закону України №2002-VIII «Про внесення змін...», лікувальна (медична) послуга – це сервіс, який надається пацієнту закладом охорони здоров'я або приватним підприємцем з медичною ліцензією, і вартість якого покривається замовником. Надання таких послуг здійснюють кваліфіковані фахівці з ліцензіями у закладах, що входять до системи охорони здоров'я. Ці заходи здійснюються в спеціалізованих закладах оздоровлення та відпочинку. Водночас не всі медичні установи цієї системи надають саме оздоровчі послуги.

Аналіз досліджень у сфері туризму свідчить, що лікувально-оздоровчий туризм відіграє важливу роль у світових туристичних відносинах. У сучасних умовах особливо цінуються ті туристичні послуги, які поєднують подорожі з відновленням фізичного та психологічного здоров'я, дозволяючи оздоровлюватися під час цікавих і пізнавальних мандрівок. Медичний і лікувально-оздоровчий spa- та wellness-туризм перебувають на стадії активного швидкого розвитку і стають самостійним сегментом туристичного ринку з широкими інвестиційними можливостями (Мочульська О.М. et.al., 2019).

Термін «лікувально-оздоровчий туризм» згадується в статті 4 «Організаційні форми та види туризму» Закону України «Про туризм» як один із видів туризму, однак

його чіткого визначення у законі не подано. Це призводить до того, що його можна розуміти як широко – як подорожі з метою лікування або оздоровлення, так і вузько – як одночасне отримання і лікувальних, і оздоровчих послуг. У даному дослідженні ми розглядаємо лікувально-оздоровчий туризм у його вузькому значенні — як тимчасовий виїзд особи з місця проживання з метою лікувально-оздоровчих цілей без здійснення оплачуваної діяльності в місці перебування. Лікувально-оздоровчий туризм включає отримання комплексу лікувально-діагностичних, реабілітаційних, профілактичних і рекреаційних послуг у спеціалізованих місцевостях, відмінних від місця проживання туриста (Чериниш І.В., Маховка В.М., 2020; Галасюк, С. (2023); Писарева І. В., Житник К.В., 2021).

Поняття «лікувально-оздоровчий туризм» не має однозначного визначення. Однак, у найпростішому розумінні, це можна описати як поїздку до курортних зон з метою покращення здоров'я та лікування (Рутинський М., Петранівський В., 2012).

Таким чином, відсутність єдності у трактуванні терміну «лікувально-оздоровчий туризм» створює ситуацію, коли цей вид туризму або ототожнюється з іншим, або є складовою якоїсь конкретної форми туризму, або поєднує в собі два, три або навіть чотири споріднені види діяльності. Через це виникають труднощі з точним визначенням обсягів туристичних потоків, спрямованих на лікувально-оздоровчі цілі, а також з ідентифікацією меж баз розміщення і розробкою ефективних програм підтримки цього сегменту туризму. Науковці не дійшли згоди щодо чіткого визначення поняття: деякі розглядають лікувально-оздоровчий туризм як подорожі до курортних місцевостей з метою лікування та оздоровлення, інші вважають його складовою рекреаційного, медичного, санаторно-курортного або wellness-туризму, а також поєднанням лікувального, профілактичного, реабілітаційного та зеленого туризму (Чериниш І.В., Маховка В.М., 2020; Рутинський М., Петранівський В., 2012; Галасюк, С., 2023).

1.2 Зміст лікувально-оздоровчого туризму

Метою лікувально-оздоровчого туризму є всебічне використання природних лікувальних ресурсів у поєднанні з фізичною активністю для досягнення лікувально-профілактичного ефекту (Рутинський М., Петранівський В., 2012).

Лікувально-оздоровчий туризм поділяється на два основних напрямки: лікувальний, метою якого є безпосереднє лікування, терапія та реабілітація після захворювань. Цей вид туризму передбачає поїздки до спеціалізованих медичних або

курортних закладів для проведення лікувальних процедур і відновлення здоров'я. Наступний напрямок це профілактичний (велнес-туризм), спрямований на підтримку організму в здоровому стані та збереження балансу між фізичним і психологічним здоров'ям людини. Він включає оздоровчі програми, спрямовані на профілактику захворювань, зміцнення імунітету та загальне поліпшення самопочуття.

У наукових працях, опублікованих у періоді кінця XX — початку XXI століття, лікувально-оздоровчий туризм часто асоціювався з санаторно-курортним напрямком. Цьому сприяли дослідження, присвячені аналізу стану санаторіїв, профіляторіїв, пансіонатів з лікувальним профілем, а також вивченню їхньої популярності. Проте деякі науковці вважають, що основним завданням санаторно-курортних установ є не лікування як таке, а реабілітація після перенесених захворювань. Без сумніву, санаторно-курортний туризм є важливою складовою лікувально-оздоровчого туризму, оскільки всі послуги, що там надаються, мають лікувально-профілактичний характер, здійснюються кваліфікованим медичним персоналом із використанням сучасного фізіотерапевтичного обладнання та відповідно до встановлених медичних процедур. Водночас санаторно-курортне обслуговування не передбачає медикаментозного лікування, а стимулює та активізує власні ресурси організму для відновлення за допомогою спеціальних оздоровчих методик. Такий підхід забезпечує пролонгований терапевтичний ефект, сприяє загальному оздоровленню та покращенню стану організму людини (Галасюк, С., 2023).

Окрім різноманіття послуг, характерних для окремих напрямів лікувально-оздоровчого туризму, існують також відмінності у типах закладів, що їх надають. До них належать лікарні, медичні центри, клініки, санаторно-курортні установи, готелі та засоби розміщення оздоровчого профілю, а також оздоровчі та спа-центри, розташовані на території туристичної дестинації. Таким чином, для реалізації лікувально-оздоровчих послуг використовується як медична інфраструктура, так і рекреаційно-туристична база. (Писарева І.В., Житник К.В., 2021; Палига В. Р., Березівська О., 2023; Макаєва М. О. et.al 2023; Галасюк, С., 2023).

Сучасний ринок лікувального туризму охоплює кілька основних учасників. До нього входять заклади розміщення, які надають лікувальні та оздоровчі послуги, такі як санаторії, курортні клініки та спа-готелі. Важливу роль відіграють туристичні компанії, які виступають посередниками між закладами та споживачами, організовуючи продаж і бронювання оздоровчих послуг. Завершальну і водночас ключову ланку ринку становлять самі туристи — люди, які приїжджають з метою відпочинку, профілактики

чи лікування, скориставшись доступною туристичною інфраструктурою (Рутинський М., Петранівський В., 2012).

Залежно від основної мети своєї діяльності, курорти можуть виконувати різні функції. Вони можуть бути спрямовані на санаторно-лікувальне лікування, що передбачає комплексну терапію на базі природних ресурсів. Також курорти займаються медичною реабілітацією хворих, допомагаючи їм відновити здоров'я після перенесених захворювань або операцій. Крім того, важливим напрямом є оздоровчий відпочинок та профілактика хвороб, коли люди приїжджають з метою підтримки загального стану організму. Ще однією функцією курортів є забезпечення культурно-лікувального дозвілля, що поєднує відпочинок із розвагами та легкими оздоровчими процедурами (Рутинський М., Петранівський В., 2012).

«Лікувально-оздоровчий туризм» об'єднує лікувальний (медичний та реабілітаційний) і оздоровчий (велнес та спа) види туризму. Це підтверджується наступними аспектами:

- медичний (клінічний) туризм включає поїздки до інших дестинацій для отримання спеціалізованої медичної допомоги, зокрема стоматологічної, репродуктивної, трансплантологічної, а також проведення різноманітних діагностичних процедур. Основу цього виду туризму складають клініки, лікарні й медичні центри, що мають відповідну ліцензію та високотехнологічне обладнання. Цей вид туризму тісно пов'язаний з медичною інфраструктурою і спрямований на вирішення конкретних проблем зі здоров'ям;

- санаторно-курортний туризм (реабілітаційний) – включає бальнеологічне, грязелікувальне та кліматолікувальне лікування. Такий туризм розвивається у дестинаціях з джерелами природних мінеральних вод, грязей або цілющим кліматом. Базою є санаторно-курортна інфраструктура, здатна надавати послуги за профілем закладу та фізіотерапевтичні процедури під медичним контролем;

- велнес-туризм (профілактичний) – вид оздоровчого туризму, який набирає популярності завдяки зростаючому інтересу до здорового способу життя. Заклади, які надають такі послуги, пропонують спортивні заняття, різноманітні терапевтичні практики (галотерапія, апітерапія, стоун-терапія тощо), масажі, психологічну підтримку, здорове харчування і відпочинок, спрямований на відновлення життєвого балансу;

- спа-туризм (відновлюючий) – спрямований на застосування комплексних оздоровчих програм для фізично здорових осіб під час відпочинку. Спа-послуги

надаються в спеціалізованих центрах при готелях, санаторіях, профілакторіях, часто з максимальним використанням водних процедур, зокрема термальних джерел. Популярні готельні та оздоровчі комплекси, розташовані біля термальних вод (Хуторна А.).

Рис. 1.2.1 Складові лікувально-оздоровчого туризму

Лікувально-оздоровчий туризм поділяється на лікувальний, спрямований на терапію та реабілітацію після захворювань, і профілактичний (wellness-туризм), орієнтований на підтримку фізичного та психологічного здоров'я. Спа-туризм, у свою чергу, включає як традиційні лікувальні процедури, так і оздоровчі практики, розраховані на фізично здорових людей (Мочульська О.М. et.al, 2019).

1.2.1 Велнес (Wellness) туризм

Лікувально-оздоровчий туризм включає два основні напрями: лікувальний, що фокусується на терапії, власне лікуванні та відновленні після хвороб, і профілактичний (велнес-туризм). Лікувальний туризм орієнтований на безпосереднє лікування, терапію та реабілітацію після захворювань, і передбачає отримання медичних послуг у спеціалізованих закладах, таких як клініки, лікарні або санаторії.

Веллнес-туризм може бути активним, що включає спорт і фітнес-програми, або пасивним, зосередженим на програмах краси і релаксації. Термін «wellness» у науковій літературі з'явився порівняно недавно і означає стан гармонії тіла й душі, а також релаксацію і поживлення сил організму через активну оздоровчу діяльність (Рутинський М., Петранівський В., 2012). За версією American Heritage Dictionary, wellness - це стан доброго фізичного і ментального здоров'я, особливо коли він підтримується свідомими зусиллями, такими як здорове харчування, фізична активність і уникнення ризикованої поведінки. Сам термін походить від англійських слів *well-being* (добробут) та *fitness* (фізична форма, здоров'я). Уперше слово «wellness» було зафіксоване в Оксфордському словнику ще у 1654 році, хоча широкого вжитку набуло значно пізніше — разом із зростанням інтересу до здорового способу життя.

Головна відмінність велнес-туризму полягає в тому, що його мета - не лікування вже наявної патології, а збереження і зміцнення здоров'я, профілактика захворювань та підвищення якості життя. Велнес-туризм приваблює людей, які прагнуть до здорового способу життя, шукають унікальні та традиційні методи оздоровлення, а також поєднують відпочинок із профілактикою та покращенням самопочуття (Чериниш І.В. et.al, 2020).

Wellness - це стан оптимального життя, який спрямований на максимальне розкриття потенціалу людини через гармонійне поєднання фізичного, ментального та духовного здоров'я. Вона базується на цілісному підході до здоров'я, де враховуються фізичний стан, емоційна стабільність, ментальне благополуччя, духовний розвиток і взаємодія з навколишнім середовищем. При цьому wellness залежить від зовнішнього оточення та способу життя, підкреслюючи важливість гармонійного балансу між фізичним, психологічним та соціальним аспектами здоров'я (Щука Г.П. et.al 2020; Лубцов А. М., Примаков Т. Ю., 2020).

Термін «wellness» у науковій літературі з'явився порівняно недавно і означає гарний стан як тіла, так і душі, релаксацію, поживлення сил організму через активну оздоровчу діяльність. Це поняття охоплює не лише курортні подорожі, а й поїздки, пов'язані з лікуванням, зокрема й оперативним втручанням у клініках за кордоном (Маховка В.М., Білан В.В., 2019).

Wellness туризм приваблює людей, які подорожують, щоб займатися активностями, що підтримують або покращують їхнє особисте здоров'я та самопочуття. Такі туристи зазвичай шукають автентичні й традиційні методи оздоровлення,

характерні для певного регіону, які недоступні або менш поширені у їхній країні проживання (Маховка В.М., Білан В.В., 2019).

Лікувально-оздоровчі процедури, які отримують туристи у рамках wellness-туризму, можуть бути дуже схожими на ті, що застосовуються медичними туристами, але ключова відмінність полягає у мотивації: wellness-туристи прагнуть зберегти і зміцнити своє здоров'я, запобігти виникненню хвороб, а не лікувати вже наявні патології (Мочульська О. М. et.al, 2019).

За визначенням Л. Устименко та Н. Булгакової, велнес (wellness) — це стан фізичного і душевного благополуччя, гармонійний баланс тіла та душі, а також релаксація і відновлення сил організму через активну оздоровчу діяльність. Велнес гармонійно об'єднує духовні практики Сходу та передові сучасні технології, традиційні оздоровчі методики й новітні розробки в галузі дієтології та косметології, методи традиційної й альтернативної медицини, останні досягнення фізіології та біомеханіки, а також індивідуальний підхід до кожної людини. Таким чином, велнес - це гнучка система взаємозв'язку рекреаційних, медичних, фізичних, психологічних, культурних і соціальних заходів, спрямованих на всебічне відновлення людини і підтримку її гармонійного стану (Устименко Л., Булгакова Н., 2019; Галасюк, С., 2023).

У велнес-туризмі інфраструктурною основою виступають спеціалізовані готелі та велнес-центри, розміщені у туристичних дестинаціях. Дослідження вчених Т. І. Іщенко, О. Б. Шидловської та І. М. Стоян підтверджують, що готельєри все частіше розширюють комплекс додаткових послуг для гостей за рахунок програм загальнооздоровчого комплексу, який забезпечує взаємозв'язок медичних (комплексна діагностика, медичні програми, лікарський контроль), естетичних (догляд за тілом), фізичних (активний відпочинок та індивідуальні програми фізичних тренувань) та психологічних (заняття йогою) (Кушнірук Г.В., Корнєва В.В.; Галасюк, С., 2023).

Теоретики підкреслюють, що поняття «wellness» не слід ототожнювати з лікувальним туризмом, оскільки wellness передбачає первинну профілактику захворювань - підтримку організму в здоровому стані та збереження балансу між фізичним і психологічним здоров'ям людини. Натомість лікувальний туризм є вторинною або третинною профілактикою, а іноді навіть реабілітацією, метою якої є запобігання прогресу вже наявних хвороб або відновлення втраченого здоров'я. Таким чином, wellness іноді ототожнюють з оздоровчим туризмом, але не з лікувальним, оскільки wellness не передбачає медичного втручання для лікування патологій, а

спрямований на підтримку здорового, збалансованого стилю життя ще до появи захворювань.

1.2.2 Спа (Spa) туризм

Сьогодні термін «spa» означає оздоровчий комплекс процедур, що базуються на використанні води з лікувальними властивостями — мінеральної, морської або прісної, а також додаткових натуральних компонентів: морських водоростей, солі, лікувальних грязей, цілющих рослин тощо. Дія spa-процедур спрямована на оздоровлення та релаксацію всього організму. Через шкірний покрив spa-компоненти активізують обмін речовин, покращують кровообіг, сприяють виведенню токсинів і шлаків, що поліпшує загальне самопочуття і наповнює організм життєвою енергією.

У дослідженні, проведеному О. О. Шаповаловою та Ю. А. Сапою, встановлено порівняльний зв'язок між поняттями лікувально-оздоровчого туризму та спа-туризму. Поняття «spa» або «лікувально-оздоровчий туризм» є узагальнюючою категорією, яка охоплює як оздоровчий (wellness), так і лікувальний (традиційний лікувальний, санаторно-курортний, медичний) туризм (Галасюк С., 2023; Шаповалова О. О., Сапа Ю. А., 2013).

Однак у науковій спільноті поширеним є й інший підхід: спа-туризм розглядається як один із підвидів лікувально-оздоровчого туризму, зосереджений на створенні умов для профілактичного відновлення здоров'я, релаксації та покращення загального фізичного і психоемоційного стану людини.

За визначенням В. В. Єжова, «spa» – це комплексні оздоровчі або естетичні програми, технології і процедури з відновлення здоров'я і краси людини, що діють на всі шість органів відчуття: зір (природні інтер'єри і пейзажі), слух (композиції зі звуків і тиші, музика), нюх (аромати або їх відсутність), дотик (тепло, холод і тактильні дії), смак (баланс чотирьох основних смаків: солодкого, гіркого, кислого, солоного) та інтуїція або підсвідомість (формує відчуття задоволеності і комфорту) (Шаповалова О. О., Сапа Ю. А., 2013).

«Спа-туризм» у більш традиційному розумінні (лікувальний, санаторно-курортний, медичний/клінічний) орієнтований на подолання конкретних захворювань, реабілітацію або корекцію тіла. Натомість «wellness» — це принципово новий напрямок, спрямований на підтримку фізичного і ментального здоров'я здорових людей і на забезпечення їхнього загального благополуччя

Л. М. Кулікова підкреслює, що термін «wellness» складно перекласти українською, оскільки немає точного відповідника. Найближчим варіантом є «прекрасне самопочуття», але й він не охоплює повністю філософію цього явища. Аналогічно, німецький термін «Wohlgefühl» також не повністю розкриває сутність поняття «wellness» (Шаповалова О. О., Сапа Ю. А., 2013).

Виходячи з наведеного, термін «spa» або лікувально-оздоровчий туризм виступає об'єднуючим поняттям, що включає у себе два напрямки: оздоровчий (wellness) та лікувальний (традиційний лікувальний, санаторно-лікувальний, медичний) туризм. Таким чином, термін «spa» може бути вживаний як у контексті «spa&wellness» концепції (що фокусується на відновленні, профілактиці, догляді за тілом і душею), так і в рамках традиційного лікувального туризму, де процедури мають медичне обґрунтування, але подаються в комфортному, часто рекреаційному середовищі.

Отже, поняття spa-туризму та wellness-туризму наразі не мають чітких і однозначних визначень, що створює плутанину серед підприємців, споживачів і органів державного управління. Відсутність єдиної термінології ускладнює розробку ефективних маркетингових стратегій, формування конкурентоспроможних туристичних продуктів, а також призводить до непорозумінь і введення споживачів в оману.

1.3 Визначні ознаки лікувально-оздоровчого туризму

Лікувально-оздоровчий туризм має низку визначальних ознак. Перше із них це перебування на будь-якому курорті, незалежно від захворювань, повинно бути достатньо тривалим (не менше трьох тижнів), інакше бажаного оздоровчого результату (ефекту) не досягнути. Наступна ознака це вартість послуг на лікувальних курортах, адже лікування на курортах є досить дорогим і розраховане переважно на заможних клієнтів. Зазвичай ці туристи орієнтовані не на стандартний набір медичних послуг, а на індивідуальні програми лікування, що враховують особливості кожної людини (Рутинський М., Петранівський В., 2012).

Остання, але не менш головна ознака, це вікова категорія туристів. основними споживачами лікувально-оздоровчого туризму є люди старшої вікової групи, у яких загострюються хронічні захворювання або ослаблений організм не може справлятися зі щоденними стресами. Ці туристи обирають між курортами, що спеціалізуються на лікуванні конкретних захворювань, та курортами змішаного типу, які мають

загальнозміцнювальний вплив на організм і сприяють відновленню сил (Лі Н., Трішин Ф., Шекера С., 2022; Калініченко С. М. et.al, 2024).

Сьогоднішні зміни в курортних центрах викликані двома основними факторами. Перш за все, вони пов'язані зі зміною характеру попиту на лікувально-оздоровчі послуги. Здоровий спосіб життя набуває популярності й статусу модного тренду, що призводить до збільшення кількості осіб, які прагнуть підтримувати гарну фізичну форму та потребують спеціальних програм для відновлення сил і подолання стресу. Цей тренд характерний переважно для людей середнього віку, які віддають перевагу активному відпочинку, але часто мають обмежений час для подорожей. Багато фахівців вважають, що саме такі споживачі будуть основними клієнтами санаторних курортів у XXI столітті (Рутинський М., Петранівський В. 2012).

Ще однією причиною, що змушує курорти змінювати свою стратегію, є зменшення традиційної підтримки, зокрема фінансової, з боку місцевої та державної влади. Оздоровчі комплекси змушені диверсифікувати свої послуги, щоб вийти на нові сегменти ринку та залучити більше клієнтів. В результаті курортні програми стають більш різнопланові й охоплюють різноманітні культурні та спортивні активності, а також пропонують розширений асортимент оздоровчих і відновлювальних процедур, щоб задовольнити потреби сучасних відвідувачів (Батиченко С. П., Уліганець С. І., Мельник Л. В., 2020)

На Міжнародному конгресі з лікувально-оздоровчого туризму, проведеному в Італії 1999 року, учасники підкреслили стратегічну важливість розвитку цього туристичного напрямку для сучасного суспільства. У зв'язку з цим наголошувалася необхідність проведення широкомасштабних досліджень ринку відпочинку і лікування, а також розробки і впровадження стандартів курортного обслуговування (Рудін М. Д. et.al, 2022).

1.4 Основні компоненти оздоровчого туристичного продукту

Туристичний продукт - це товар, який представлений певним набором туристичних послуг, що мають корисність для споживача. У більш широкому значенні туристичним продуктом може вважатися будь-яка туристична послуга, здатна задовольнити потреби мандрівника (Гнетецький А. П., Баєв В.В., Шаран Л. О., 2021).

Зорін І.В., Квартальнов В. А.	Продукт туристичний — це сукупність речових (предметів споживання) та неречових (у формі послуг) споживчих вартостей, необхідних для задоволення потреб туриста, що виникають у період його подорожі. Це споживчий комплекс, що складається із трьох частин: туру, туристично-екскурсійних послуг та товарів
Дурович А.П., Гуляєв В.Г.	Туристичний продукт це будь-яка послуга, що задовольняє потреби туристів під час подорожі і підлягає оплаті. Основним туристичним продуктом у практичній діяльності є комплексне обслуговування — стандартний набір послуг, що продається туристам в одному пакеті (пекідж-тури).
Мідлтон В.	Комплексний туристичний продукт представляє собою набір, або пакет, матеріальних або нематеріальних компонентів, склад яких визначається діяльністю людей у туристичному центрі.
Карпова Г.А.	Туристичний продукт являє собою сукупність певної кількості та якості товарів і послуг переважно рекреаційного характеру, підготовлених у даний конкретний момент для реалізації споживачам.
Кабушкін Н.І., Ільїна Є.Н.	Туристичний продукт — це сукупність речових (предмети споживання) та неречових (форма послуг) споживчих властивостей, необхідних для задоволення туриста, які виникають у період його туристичної подорожі та викликаних саме цією подорожжю.
Дайан А., Букерель Ф., Ланкар Р., Олл'є Р.	Туристичний продукт одночасно являє собою сукупність складних, різнорідних елементів: природних ресурсів, культурних, архітектурних та історичних пам'яток, технологічних можливостей, які можуть привабити туриста та побудити його здійснити подорож; обладнання, яке саме по собі не є чинником, що впливає на мотивацію подорожі, але за його відсутності виникають численні перешкоди для можливої подорожі (засоби розміщення туристів, ресторани, кафе, необхідне обладнання для відпочинку та занять спортом); можливості пересування, які у певній мірі залежать від моди на різні види транспорту, що використовуються туристами.
Закон України "Про туризм"	Туристичним продуктом розуміється попередньо розроблений комплекс туристичних послуг, який поєднує не менше ніж дві такі

	послуги, що реалізується або пропонується для реалізації за визначеною ціною, до складу якого входять послуги перевезення, послуги розміщення та інші туристичні послуги, не пов'язані з перевезенням і розміщенням (послуги з організації відвідувань об'єктів культури, відпочинку та розваг, реалізації сувенірної продукції тощо).
Мальська М.П., Худо В.В., Цибух В.І.	Туристичний продукт – упорядкована сукупність туристичних послуг, робіт і товарів (пакет туристичних послуг), що складається як мінімум з двох або більше одиничних чи множинних туристичних послуг, робіт, товарів і засобів забезпечення, інших туристичних ресурсів, достатніх для задоволення потреб туристом"
Бейдик О.О.	Туристичний продукт – це набір послуг, що входять до вартості туристичної поїздки за певним маршрутом з комплексним обслуговуванням.
Школа І.М.	Туристичний продукт — це комплекс туристичних послуг, необхідних для задоволення потреб туриста під час його подорожі.
Балабанов І.Т.	Туристичний продукт складається з двох позицій: "як право на тур, призначене для реалізації туристу та як економічну категорію, яка включає: тури, об'єднані згідно з їх доцільністю; туристсько-екскурсійні послуги (розміщення, харчування, транспортні послуги і т. ін.); товари туристсько-сувенірного призначення (мапи, листівки, сувеніри і т. ін.)"
Любіцева О. О.	Туристичний продукт — це комплекс туристичних послуг, благ та товарів, що забезпечують реалізацію мети подорожі. Туристичний продукт у формі туру виступає товаром на туристичному ринку.

Табл. 1.4.1. «Визначення вчених про поняття туристичного продукту» (Сагалакова Н. О.)

Науковці розглядають туристичний продукт як сукупність матеріальних і нематеріальних благ, які формуються у вигляді пакетів послуг і забезпечують комплексне обслуговування туристів на певному маршруті або в дестинації (Шепелюк С.І., 2011).

Табл. 1.4.2. «Класифікація туристичних ресурсів оздоровчого туризму»

Підсумовуючи різні методологічні підходи до визначення сутності туристичного продукту, що викладені в науковій літературі та нормативно-правових актах України, можна зазначити, що туристичний продукт являє собою сукупність спеціалізованих послуг і товарів, які орієнтовані на задоволення специфічних потреб туристів у рамках певного виду туризму. Формування туристичного продукту відбувається шляхом трансформації наявних ресурсів у готовий до споживання продукт, що забезпечується різними господарськими суб'єктами туристичної сфери (Куредя Н. М., Кізіма М. І., 2020).

Фахівці виділяють різноманітні складові елементи туристичного продукту. До них належать різноманітні ресурси, такі як природні, культурні, архітектурні, історичні пам'ятки, унікальні місця, технологічні досягнення, природно-кліматичні та створені людиною ресурси. Крім того, до складу туристичного продукту входять засоби

розміщення, заклади харчування, транспортна інфраструктура та інші об'єкти матеріально-технічної бази туризму, які забезпечують комфортне перебування туриста та задовольняють його базові потреби під час подорожі (Шепелюк С. І., 2011).

Маркетингова характеристика туристичного продукту може розглядатися з різних перспектив. Один із них базується на класифікації ресурсів, викладеній у звіті Всесвітньої туристичної організації (ВТО), де всі ресурси поділені на сім основних груп. Згідно з цією класифікацією, усі ресурси поділяються на сім основних груп. Перша група охоплює природні багатства, які формують основу для розвитку туризму. Друга група включає енергетичні ресурси, необхідні для забезпечення різноманітних туристичних послуг і інфраструктури. Третю групу складає "людський фактор", який аналізується через призму демографічних показників, умов життя, звичок і схильностей місцевого населення щодо туристичних послуг, а також різноманітних культурних аспектів. Четверта група включає інституційні, політичні, правові та адміністративні умови, що формують сприятливе або обмежувальне середовище для розвитку туризму. П'ята група включає соціальні чинники, такі як структура населення, участь громадян у управлінні, співвідношення між робочим часом і часом відпочинку, рівень і традиції сфери освіти, охорони здоров'я та сфери відпочинку. Шоста група це інфраструктура — транспорт, технічне оснащення та послуги, пов'язані з відпочинком і розвагами. Остання група включає економічну і фінансову діяльність, що забезпечує фінансове підґрунтя розвитку туристичного сектора (Гнетецький А. П., Баєв В. В., Шаран Л. О., 2021).

Туристичний продукт формується з двох ключових джерел. По-перше, це результати праці, які включають як сучасні корисні зусилля населення у вигляді туристичних послуг і товарів, так і минулі досягнення, що представлені матеріальними благами, які приваблюють туристів - пам'ятками архітектури, історичними та культурними цінностями, а також об'єктами туристичної інфраструктури. З одного боку, це сучасна корисна праця населення, що втілюється у створенні туристичних послуг і товарів для задоволення поточних потреб відвідувачів. З іншого боку, це результати минулої корисної праці, що представлені матеріальними благами, які викликають інтерес у туристів – архітектурні пам'ятки, історичні та культурні цінності, а також об'єкти туристичної інфраструктури, створені попередніми поколіннями. По-друге, туристичний продукт формується завдяки різноманітним благам, які в туризмі називають «ресурсами». Сюди входять природні ресурси, що існують незалежно від людської діяльності – повітря, ландшафти, сонячне світло тощо, а також соціально-

побутові ресурси, які формуються в межах певного суспільства і визначають особливості способу життя та умови існування – специфічний уклад життя, побутова культура, національні традиції та інші соціокультурні елементи (Гнетецький А. П., Баєв В. В., Шаран Л. О., 2021).

Туристичний продукт зазвичай складається з трьох основних компонентів: основних, додаткових і супутніх послуг. Він реалізується клієнту у вигляді туру, який пропонується як цілісний продукт діяльності туроператора, орієнтований на конкретний маршрут і визначені терміни. Основний комплекс послуг є обов'язковою складовою будь-якого туру і формує програму обслуговування. Цей комплекс часто об'єднується у турпакет, який є первинною одиницею туристичного продукту і обов'язковою частиною туру.

Другий компонент – додаткові послуги, які мають важливе значення для підвищення якості туристичного досвіду. Ці послуги можуть бути включені у вартість туру під час його придбання або запропоновані та оплачені клієнтом вже під час подорожі. Іноді вони можуть бути запропоновані вже під час самої подорожі.

Супутні послуги охоплюють забезпечення туристів спорядженням, національними сувенірами, туристичною символікою, а також обмін валюти, кредитне обслуговування та інші види сервісу, що супроводжують основний туристський продукт (Гнетецький А. П., Баєв В. В., Шаран Л. О., 2021).

Процес розробки лікувально-оздоровчого продукту характеризується складністю та багатоетапністю. Цей комплексний процес включає низку взаємопов'язаних компонентів. Насамперед проводяться маркетингові дослідження для визначення цільової аудиторії та потенційних можливостей ринку. Далі здійснюється аналіз сегментів ринку, конкурентів і кон'юнктури туристичних послуг, що дозволяє краще зрозуміти потреби цільової аудиторії та сформувати відповідний продукт. Завершальним компонентом є фінансова оцінка – аналіз реальних витрат, пов'язаних із розробкою, рекламою та просуванням запропонованих послуг, що дозволяє сформувати економічно обґрунтовану стратегію виведення продукту на ринок.

Процес створення лікувально-оздоровчого туристичного продукту охоплює комплекс послідовних дій. Спочатку проводиться всебічне дослідження ринку для виявлення потенційного попиту на заплановані послуги. Наступним кроком є ідентифікація та залучення партнерів, які виступатимуть постачальниками необхідних товарів і послуг. На основі отриманої інформації перевіряється наявність відповідних послуг і встановлюється її достовірність.

Наступним кроком є підготовку договорів (контрактів) про співпрацю з постачальниками та реалізаторами турпродукту, а також ведення переговорів для узгодження умов співпраці. Паралельно ведеться інформаційно-методичне забезпечення – розробка програм перебування, створення інформаційних матеріалів, калькуляцій вартості, а також оформлення паспорта туристичного маршруту.

Після цього продукт просувається на ринку та реалізується споживачам. Здійснюється оформлення необхідних документів для подорожі. Безпосереднє обслуговування туристів передбачає організацію та контроль за якістю і повнотою наданих послуг. Окрім зазначених етапів, можуть виконуватись і додаткові організаційні роботи, що забезпечують ефективність та повноцінність оздоровчої програми (Рутинський М., Петранівський В., 2012).

Оздоровчий туризм визначається як спосіб досягнення оздоровчих цілей через здійснення подорожі в період вільного від роботи часу та отримання комплексного набору послуг з фізичного, духовного та соціального оздоровлення. Він передбачає отримання комплексу послуг фізичного, духовного та соціального оздоровлення у місцевості, що відрізняється від місця постійного проживання і має відповідні туристичні ресурси.

Основними складовими оздоровчого туризму є фізичне оздоровлення, яке забезпечує достатню фізичну активність для профілактики захворювань, зміцнює імунітет та підвищує загальний тонус організму. Наступною складовою є духовне оздоровлення, що полягає у формуванні позитивних емоційних переживань завдяки розширенню знань, кругозору і соціокультурного досвіду. Остання складова це соціальне оздоровлення, яке допомагає людині відчувати гармонію, зміцнити внутрішній стан і віднайти сенс у повсякденному житті.

1.5 Ресурси оздоровчого туризму Закарпаття

Закарпаття - це область, яка з давніх часів відома своїми цілющими термальними водами. Найвідоміші джерела розташовані вздовж маршрутів Мукачево – Берегово, Мукачево – Ужгород та Мукачево – Хуст. Температура цих вод варіюється від +30 до +80 °С. Залежно від свого хімічного складу, місцеві термальні джерела використовуються як для профілактики, так і для лікування різних захворювань за рекомендацією лікаря. На базі цих природних термальних ресурсів у регіоні створено численні оздоровчі заклади, відпочинкові комплекси та термальні басейни. Ці установи

пропонують відвідувачам варіанти як тривалого перебування для лікування й відпочинку, так і короточасних відвідувань. Ці можливості активно використовуються туристичними операторами при складанні екскурсійних маршрутів, щоб урізноманітнити програми мандрівок, ознайомити гостей із бальнеологічними ресурсами краю та забезпечити моменти релаксації під час подорожі (Цимбала О., 2020).

Розвиток рекреаційно-туристичного комплексу становить одну з ключових складових національної економіки. У сучасному світі відпочинок, рекреація, туризм і оздоровлення набувають особливої соціальної цінності. За останні десятиліття значення туристичної діяльності, рекреації та оздоровлення суттєво зросло, що пов'язано передусім із підвищенням доходів населення в економічно розвинених країнах, зростанням рівня освіти та розвитком транспортної інфраструктури. Окрім того, індустріалізація, техногенне навантаження на довкілля в промислових зонах, а також посилення психологічного тиску, спричинене пришвидшеним темпом життя, змушують дедалі більше людей прагнути відновлення сил і відпочинку у природних, екологічно чистих і привабливих місцевостях (Шеремета В., 2021).

Поняття рекреаційного туризму є значно ширшим і, з медичної точки зору, вважається одним із найцінніших видів туризму. З медичної точки зору, рекреаційний туризм вважається одним з найцінніших видів туризму, оскільки спрямований на відновлення здоров'я та працездатності людини через активний відпочинок у природних та сприятливих кліматичних умовах. Ці послуги використовуються з оздоровчою, туристичною, спортивною та пізнавальною метою. Основні природно-рекреаційні ресурси, такі як клімат, лікувальні грязі, мінеральні води, а також спеціальні засоби, застосовуються для підвищення загального психофізичного потенціалу людини та розвитку окремих функціональних систем організму. (Шеремета В., 2021).

Закарпаття (Транскарпатія) виступає справжнім туристичним і культурним осередком України. Це регіон із багатою історією та неповторною культурною спадщиною, що здавна приваблює мешканців і гостей з різних країн. З давніх часів цей край приваблював різноманітні етнічні групи та національності, такі як гуцули, лемки, бойки, мадяри та волохи, і був осередком карпатських традицій, звичаїв, стародавніх обрядів та мистецтва. Закарпаття багате на природні ресурси і є важливим оздоровчим центром, куди з'їжджаються люди з усіх куточків країни. Гори Говерла, Петрос, Драгобрат приваблюють мандрівників своїми вершинами, а численні культурно-історичні пам'ятки, туристичні маршрути та унікальні ландшафти роблять цей регіон

надзвичайно привабливим для поціновувачів як активного, так і пізнавального відпочинку (Слободська Д. С., Шуканов П. В., 2023).

Закарпатська область є однією з наймолодших адміністративних одиниць України, утвореною у січні 1946 року. Її виняткове геополітичне положення на перетині міжнародних транспортних, економічних, торговельних і культурних маршрутів створює сприятливі умови для активного розвитку міждержавного співробітництва. Таке вигідне положення надає регіону стратегічно важливу роль у процесі інтеграції України до європейських структур, перетворюючи Закарпаття на один із ключових прикордонних регіонів, що забезпечує зв'язок між Україною та країнами Європейського Союзу (Ткаченко С. А., Антоненко І. Я., 2023).

Закарпатська область займає площу 12,8 тис. км², що становить 2,1 % від території України. За даними на 1 січня 2020 року, населення області налічує близько 1,25 млн осіб, що становить менше ніж 3 % від загальної чисельності населення країни. За даними Всеукраїнського перепису населення 2002 року, в області проживає понад 100 національностей, серед яких більшість становлять українці (понад 80%). Географічне положення області, більшу частину якої (приблизно 75 %) займає гірська місцевість, визначає наявність унікальних природних ресурсів, специфічні кліматичні умови, а також впливає на напрями розвитку сільського господарства та добувної промисловості (Пилип'юк С. В., Гільберг Т. Г., Гуцал Л.А., 2024).

Закарпатська область вирізняється значним багатством і високим потенціалом природних рекреаційних ресурсів серед регіонів Карпатського регіону — показник рекреаційної привабливості сягає 7,04‰. Це різноманіття зумовлене унікальними природними об'єктами та особливостями їх використання. Найважливішими ресурсами є численні гірські ландшафти з неповторною флорою та фауною, які створюють сприятливі умови для розвитку пішохідного та гірськолижного туризму, екотуризму й інших видів рекреаційної діяльності. Крім того, регіон славиться наявністю унікальних корисних копалин, джерел термальних вод і соляних шахт, що сприяє розвитку бальнеотерапії та оздоровчих процедур, особливо в літній період (Пилип'юк С. В., Гільберг Т. Г., Гуцал Л.А., 2024).

Закарпатська область є унікальною, оскільки є єдиною областю в Україні, розташованою за головним Карпатським хребтом. На її території знаходиться частина Українських Карпат, що входять у Карпатську гірську систему, яка простягається через шість країн Європи. Гори тягнуться з північного заходу на південний схід, при цьому в цьому напрямку зростає їх висота і змінюється рельєф. У північно-західній частині

області переважають середньовисотні гори з округлими вершинами, широкими хребтами й паралельними до них долинами. В південно-східній частині рельєф стає високогірним: круті схили, загострені вершини та глибокі провальні долини. Така різниця в рельєфі зумовлена тектонічною будовою, складом гірських порід, а також впливом четвертинного зледеніння на найвищу частину гір.

Закарпатська область має надзвичайно вигідне геополітичне розташування, знаходячись у географічному центрі Європи та межуючи з чотирма європейськими країнами. Таке стратегічне розташування у поєднанні з наявністю багатих рекреаційних ресурсів створює сприятливі умови для розвитку різних напрямів туристичної діяльності. Саме на основі цих ресурсів сформувався потужний рекреаційний і соціальний потенціал регіону, що став основою для функціонування численних бальнеологічних і кліматичних курортів, а також санаторно-оздоровчих закладів різної форми власності.

Природно-рекреаційні можливості області становлять близько 5,2 % об'ємного та 5,1 % вартісного потенціалу природно-рекреаційних ресурсів України. Закарпаття є унікальною екологічною системою на заході України з різноманітним рельєфом і кліматичними умовами. Її територія на півночі захищена Карпатським хребтом, на північному заході — Татрами, а на півдні — західними Румунськими горами та Мараморошським масивом. Від інших регіонів України Закарпаття відокремлюють Яблонецький, Вишківський, Ужоцький, Верецький і Воловецький перевали (Авраменко О. Р., Хлопак С. В., Михайліченко Г. І., 2021).

Туристично-рекреаційний потенціал Закарпаття формується завдяки широкому спектру природних, історико-культурних та інфраструктурних ресурсів, які створюють умови для розвитку різноманітних напрямів туризму та оздоровлення. Серед них ключовими є бальнеологічні ресурси (мінеральні води, лікувальні грязі, озокерит), лісові ресурси (міські ліси, лісопарки, зелені зони), водні рекреаційні ресурси (ріки, озера, ставки, водосховища, водоспади), спелеоресурси (печери), природно-заповідні території та об'єкти, а також пам'ятки історії, культури і архітектури (монастирі, замки). Важливу роль відіграють водні рекреаційні ресурси, представлені річками, озерами, ставками, водосховищами та водоспадами, а також унікальні спелеоресурси – печери. Природно-заповідні території та об'єкти сприяють збереженню унікальної природи і розвитку екологічного туризму. Пам'ятки історії та культури, такі як монастирі, замки та інші архітектурні пам'ятки, приваблюють туристів, зацікавлених у культурній спадщині та історичних цінностях. Важливу роль відіграють санаторно-курортні комплекси, такі як

«Лумшори», «Поляна», «Синяк», «Шаян» та інші. Регіон також відомий зимовими видами туризму і спорту, зокрема гірськолижним слаломом і сноубордом, а також сільським зеленим туризмом. Зимові види туризму та спорту, такі як гірськолижний слалом і сноуборд, активно розвиваються завдяки гірському рельєфу Карпат, а сільський зелений туризм дає можливість гостям ознайомитись із традиційним життям, кулінарією та природою сільських районів (Медвецька Т. І., 2017).

Рекреаційна діяльність Закарпатської області виконує важливі функції поєднуючи медико-біологічні, соціально-культурні та економічні функції. Медико-біологічна функція полягає в наданні санаторно-курортного лікування та оздоровлення. Вона також задовольняє соціально-культурні потреби людей у пізнанні навколишнього світу. Економічна функція сприяє простому і розширеному відтворенню робочої сили, підвищенню продуктивності праці, створенню робочих місць та розвитку місцевої економіки через туристичний сектор (Шеремета В., 2021).

Райони	Природні мінеральні джерела, од	Штучні свердловини, од	Працюючі свердловини, од	Термальні свердловини, од	Санаторно курортні об'єкти, од
Перечинський	11	11	1	0	3
Мукачівський	8	20	5	7	9
Свалявський	17	70	24	7	10
Хустський	40	41	6	3	7
Іршавський	10	9	0	8	4
Великобerezнянський	29	16	0	0	2
Міжгірський	90	25	5	0	3
Воловецький	8	0	0	0	-
Рахівський	111	38	4	0	4
Тячівський	46	18	7	3	6

Табл. 1.5.1. Бальнеологічні ресурси Закарпатської області

Одними з найважливіших природних ресурсів Закарпатської області є бальнеологічні ресурси, які включають лікувальні мінеральні води, лікувальні грязі та озокерит (Авраменко О. Р., Хлопак С. В., Михайліченко Г. І., 2021). Мінеральні води Закарпаття мають унікальний хімічний склад і лікувальні властивості, що сприяють ефективному лікуванню різних захворювань, зокрема шлунково-кишкового тракту, опорно-рухової та нервової систем. Вони є основою для розвитку бальнеотерапії та оздоровчого туризму в регіоні (Чонка І.І., 2012).

Закарпаття за якістю та кількістю мінеральних вод займає перше місце в Україні. В області налічується 62 родовища, 30 типів і близько 400 видів мінеральних вод (Чонка І. І., 2012). Тут зосереджені майже всі аналоги найвідоміших у світі мінеральних вод, зокрема гідрокарбонатні натрієві, гідрокарбонатні сульфідні, кальцієво-магнієві, сульфідні, миш'яковисті та кремнієві. Така різноманітність і багатство ресурсів формують потужну основу для розвитку бальнеологічного туризму і санаторно-курортного лікування в регіоні (Ткаченко С. А., Антоненко І. Я., Парубець О., 2023).

У Закарпатській області виявлено і досліджено понад 700 водопроїв у складі 67 основних родовищ мінеральних вод, що належать приблизно до 30 різних типів. З 609 населених пунктів області водопроїви зафіксовані у 235. Крім того, на території регіону налічується близько 50 джерел термальних вод, більшість з яких розташовані в низинних районах області. Мережа оздоровчих, рекреаційних та туристичних закладів у 2021 році становила 511 одиниць: 23 оздоровчих, 126 рекреаційних і 362 туристичних. В області функціонує 80 свердловин термальних мінеральних вод, з них половина — 40 — розміщена у Берегівській курортно-рекреаційній зоні.

Родовища аналізованих ресурсів зосереджені у наступних районах Закарпаття: Берегівському (Берегівське, Косонське, Бакта, Теплиця, Велика Паладь), Ужгородському (Розівське, Нижньо-Солотвинське, Деренівське), Мукачівському (Мукачівське, Латорицьке, Залузьке, Лісарня), Хустському (Іршавське, Велятинське, Нарцис) та Тячівському (Тереблянське) районах (Ханас У. Я., Попик М.М., 2024).

Розвиток туристично-рекреаційної галузі Закарпаття у 2015-2019 роках характеризується позитивною та сталою динамікою, що робить цю сферу дедалі важливішою для соціально-економічного розвитку області. Такий розвиток став можливим завдяки комплексному підходу до планування та реалізації туристичної політики на обласному рівні, а також активній підтримці малого та середнього бізнесу в сфері туризму. Зростання туристичних потоків, у свою чергу, стимулювало збільшення попиту та споживання товарів і послуг різних галузей економіки області, сприяючи їхньому розвитку та загальному зростанню виробництва (Шеремета В., 2021).

Щодо геополітичного розташування, Закарпаття відіграє важливу роль як ланка, що з'єднує Україну з країнами Європи. Регіон має спільні кордони з чотирма європейськими державами: Угорщиною, Румунією, Словаччиною та Польщею. Завдяки своєму стратегічному положенню, Закарпаття виступає транзитним мостом між Україною та європейськими країнами, що відкриває нові можливості для розвитку регіону. Це відкриває нові можливості для розвитку регіону, водночас створюючи

виклики, пов'язані з розвитком транскордонного співробітництва та розширенням соціальних, економічних і політичних зв'язків із сусідніми державами. У цьому контексті важливо зосередитися на розширенні співпраці з прикордонними регіонами Угорщини, Польщі, Словаччини та Румунії в економічній і культурній сферах, а також на підвищенні ефективності використання транзитного потенціалу. Не менш важливим є розвиток прикордонної та митної інфраструктури, а також транспортних коридорів для покращення умов перетину кордону (Шеремета В., 2021).

Закарпаття володіє рекреаційними та туристичними ресурсами, що охоплюють усі згадані раніше категорії, що створює сприятливі умови для виходу на туристичний ринок з привабливими пропозиціями. Основою туристичного бізнесу регіону є Карпатські гори, які займають близько 80 % території Закарпаття і є унікальним місцем для зимового відпочинку та спорту (Шеремета В., 2021).

Закарпатська область посідає перше місце в Україні за кількістю та якістю лікувальних мінеральних вод. Тут зосереджено понад 360 природних мінеральних джерел, більшість із яких розташовані у гірській частині Карпат.

На базі деяких із них створено відомі курортні санаторії та оздоровниці, серед яких "Сонячне Закарпаття", "Долина", "Квітка Полонини" (Свалявський район), "Шаян" (Хустський район), "Верховина", "Сойми" (Міжгірський район), "Синяк" (Мукачівський район), "Кваси" та "Гірська Тиса" (Рахівський район). За своїм хімічним складом і лікувальними властивостями мінеральні води Закарпаття не поступаються відомим світовим курортам Кавказу, Карлових Вар або Баден-Бадена (Шеремета В., 2021).

У Закарпатській області розташовано 32 озера, серед яких особливе місце займають солоні водойми завдяки своїм лікувальним властивостям. Цілющі властивості ропи та лікувальних грязей цих озер приваблюють значну кількість туристів, які шукають оздоровлення. Наукові дослідження засвідчили, що води цих озер за своїм складом є бромними хлоридно-натрієвими субтермальними слабо кислими розсолами із загальною мінералізацією, що коливається від 73 до 275 г/л, що наближає їх до мінералізації Мертвого моря. Сучасні дослідження підтверджують, що ропа та намул солених озер мають ефективне лікувальне застосування для грязелікування та бальнеотерапії. Вони використовуються для лікування захворювань опорно-рухового апарату, периферичної нервової системи, шкіри, псоріазу, а також гінекологічних захворювань (Шеремета В., 2021).

Туристичний потенціал Закарпаття значною мірою формують різноманітні природні та культурні ресурси. До них належать гірськолижні курорти, басейни,

термальні джерела, заповідники, альпінарії та інші об'єкти природно-ландшафтного та рекреаційного характеру. Важливу роль у розвитку туризму відіграють численні пам'ятки історії, архітектури та культури, що добре збереглися на території області. На Закарпатті зосереджена значна кількість таких пам'яток, а також добре збережені місцеві звичаї, обряди, оригінальний фольклор і художні промисли, що підвищує туристичну привабливість регіону і виступає вагомим рекреаційним ресурсом.

Туристично-рекреаційна діяльність нині вважається одним із ключових напрямів економічного розвитку області. Мережа санаторно-курортних та оздоровчих закладів постійно зростає, а останнє десятиріччя кількість таких закладів збільшилася майже на 18%, переважно за рахунок створення та модернізації баз відпочинку і туристичних комплексів (Шеремета В., 2021).

Ефективність санаторно-курортного лікування у Закарпатті визначається його комплексним підходом, який включає використання різноманітних природних лікувальних факторів у поєднанні з дієтотерапією, фізіотерапією, лікувальною фізкультурою (ЛФК), медикаментозною терапією та іншими методами. Важливою складовою є також доступність лікувальних послуг, цілеспрямованість процедур і застосування єдиної системи спостереження за станом здоров'я пацієнтів.

Розвиток лікувально-оздоровчого туризму в регіоні створює сприятливі умови для зростання обсягів в'їзного туризму та подальшого розширення інфраструктури. Визначення перспектив розвитку цього виду туристичної діяльності сприяє глибокому дослідженню наявних ресурсів і особливостей об'єктів туристичної індустрії, що дозволяє ефективно планувати подальший розвиток регіону як провідного центру оздоровчого туризму в Україні (Воронцова Б. О., Карпенко Н. М., 2021).

У цьому розділі було проаналізовано теоретичні засади лікувально-оздоровчого туризму як окремого напрямку туристичної діяльності.

Лікувально-оздоровчий туризм є одним із перспективних видів туризму, який поєднує елементи медичного, санаторно-курортного, wellness- і spa-туризму. Його основною метою є відновлення, підтримка та профілактика здоров'я без здійснення оплачуваної діяльності у місці перебування. Єдності у визначенні поняття «лікувально-оздоровчий туризм» у науковій спільноті не існує. Різні дослідники трактують це поняття по-різному — від ототожнення з медичним туризмом до виокремлення як самостійного напрямку з власною структурою та специфікою.

У структурі оздоровчого туристичного продукту виділяються основні, додаткові та супутні послуги, які разом формують повноцінну пропозицію для споживача. Його

формування ґрунтується на використанні специфічних природних, інфраструктурних, соціальних і культурних ресурсів дестинації.

Wellness-туризм зосереджується на первинній профілактиці та досягненні гармонії фізичного, психічного й емоційного стану людини. Його відмінністю є спрямованість не на лікування хвороб, а на збереження й зміцнення здоров'я.

Спа-туризм є одним із напрямів лікувально-оздоровчого туризму, що базується на використанні водних процедур (особливо термальних джерел) і має на меті релаксацію, омолодження та загальне поліпшення самопочуття.

Закарпатська область має значний потенціал для розвитку лікувально-оздоровчого туризму завдяки наявності унікальних природних ресурсів (мінеральних та термальних вод, лікувальних грязей, чистого гірського повітря), географічному положенню, культурному різноманіттю та розвиненій рекреаційній інфраструктурі. Оздоровчий туризм у Закарпатті представлений різними форматами відпочинку: від традиційного санаторного лікування до сучасних wellness-комплексів, що відповідає потребам як осіб похилого віку, так і молодших туристів, орієнтованих на активний відпочинок і профілактику.

РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ БЕРЕГІВСЬКИХ ТЕРМАЛЬНИХ БАСЕЙНІВ

У сучасних умовах зростання інтересу до оздоровчого туризму, термальні курорти України відіграють важливу роль у підтримці фізичного та психологічного здоров'я населення. Особливе місце серед них посідають берегівські термальні басейни, що розташовані в місті Берегове на Закарпатті — регіоні, відомому своїми цілющими водами, розвиненою рекреаційною інфраструктурою та мультикультурним середовищем. Завдяки унікальним властивостям мінеральних вод і цілорічній доступності, ці заклади приваблюють туристів з усієї України та з-за кордону.

Метою цього розділу є характеристика термальних басейнів м. Берегове, зокрема спортивної бази «Закарпаття» та оздоровчого комплексу «Жайворонок», аналіз особливостей їх функціонування, спектру надаваних послуг, рівня сервісу та задоволеності відвідувачів. Особливу увагу приділено вивченню хімічного складу термальних вод, терапевтичного потенціалу, а також порівняльному аналізу позитивних і негативних аспектів, що були виявлені шляхом анкетування та вивчення відгуків споживачів.

2.1 Загальна характеристика берегівських термальних басейнів

Берегове — відомий термальний курорт Закарпаття та центр угорської культури в Україні. Більша частина населення міста — угорці, що відображається в двомовних вивісках українською та угорською мовами. Це мальовниче місто, яке по праву вважається одним із найгарніших у Закарпатті, зберігає неповторну атмосферу завдяки своїм елегантним вулицям і площам, старовинним будівлям з оригінальною архітектурою та затишним ресторанам і кав'ярням.

Історія Берегова налічує понад 900 років. Місто розташоване на берегах каналу Верке, біля підніжжя невисоких гір, на схилах яких вже багато століть вирощують виноград. Місцеві винороби, що передають майстерність із покоління в покоління, виготовляють одні з найкращих вин Закарпаття. Унікальні винні підвали, вирубані в скелях понад 300 років тому, досі використовуються за призначенням.

Основними туристичними напрямками у Береговому є термальні басейни з мінералізованою водою, дегустація вин та національна кухня. Термальні басейни

працюють цілий рік, підтримуючи температуру води близько 30 градусів Цельсія. Найбільший державний термальний басейн розташований у центрі міста на території навчально-спортивної бази "Закарпаття". Ще один басейн знаходиться в оздоровчому комплексі "Жайворонок" (<http://vkazivnyk.com/uk/beregovo>) (Дата завантаження 13.01.2025).

Назва закладу	Хімічна характеристика води	t 0 Своди та глибина свердловин (м)	Мета та тип використання	Доступність / цінова політика
1	2	3	4	5
Оздоровчий комплекс «Жайворонок»	I, Mg, K, F, Ca, хлориди, амоній, оксид кремнію, сірководень, сульфати, гідрокарбонати. р. мінералізації – 24 г/дм ³ рН– 6,4	t 25–400Сh 1200 м	Оздоровча /басейни, спа	Вільний доступ /2 год –250 грн
Спортивна база «Закарпаття»	I, Br, Cl, Na, N, Si, CO ₂ , високомінеральна	t 33–360Сh 1680 м	Оздоровча, тренувальна /басейни, спортивні споруди	Вільний доступ /2 год – 220 грн

Табл. 2.1.1 Характеристики термальних мінеральних вод Берегова

2.1.1 СБ «Закарпаття»

Берегово вже багато років відоме своїми термальними джерелами. Одне з таких джерел наповнює відкритий басейн на спортивній базі «Закарпаття», який працює цілий рік, навіть у зимовий період. Температура води в басейні підтримується близько +30–33 °С, що робить його доступним для відвідувачів у будь-яку пору року. (Учбовоспортивна база «Закарпаття». Офіційний веб-сайт: <https://discover.ua/locations/ucbovo-sportivna-baza-zakarpatta>) (Дата завантаження: 20.06.2024)

Термальний басейн функціонує з 1967 року та заповнюється водою з глибокого термального джерела, що сягає 1080 метрів. Вода характеризується як кремнієво-азото-вуглекисло-хлоридно-натрієва з високим рівнем мінералізації, що забезпечує її природні антисептичні властивості та сприяє знищенню більшості патогенних мікроорганізмів. Температура води безпосередньо з джерела становить близько +50°С протягом усього року, але в басейні її підтримують на рівні +33°С. Вода характеризується високою

мінералізацією і за хімічним складом є кременистою, термальною, хлоридно-натрієвою, азотно-вуглекислою. (Лікувальні курорти Закарпаття. Офіційний веб-сайт: <https://www.accordtour.com/tours/1364>) (Дата завантаження: 20.06.2024)

Перед відвідуванням закладу варто знати, що температура гарячої води на поверхні становить 36 градусів. Перед відвідуванням закладу варто знати, що температура гарячої води на поверхні становить 36 градусів. Термальний басейн у Берегово має довжину 50 метрів і працює цілий рік. Спортивна база “Закарпаття”, яка його обслуговує, знаходиться в центрі міста Берегово. Спортивна база "Закарпаття", де розташований басейн, знаходиться в центрі міста Берегово, що забезпечує зручний доступ для відвідувачів. Місцеві термальні води вважаються надзвичайно корисними для поліпшення загального самопочуття людини. За своїм хімічним складом вони подібні до водних джерел в Ісландії та на Сахаліні. Берегівський термальний басейн відкритого типу, тому купатися в ньому можна у будь-яку пору року. Купання у термальній воді рекомендують людям з проблемами опорно-рухової, серцево-судинної та нервової систем завдяки унікальному мінеральному складу води. Наукові дослідження показали, що в ній міститься 32 мікроелементи, а подібні високомінералізовані джерела є вкрай рідкісними. (Учбово-спортивна база “Закарпаття”. Офіційний веб-сайт: <https://discover.ua/locations/ucbovo-sportivna-baza-zakarpatta>) (Дата завантаження: 20.06.2024)

Важливо пам'ятати, що лікарі радять не перебувати у термальній воді більше двох годин на добу, тому рекомендується проконсультуватися зі своїм лікарем. Тривале перебування може мати негативний вплив на здоров'я, однак короткочасне купання в термальному джерелі зазвичай призводить до позитивних наслідків. (Термальні води – спортивна база Закарпаття. Офіційний веб-сайт: <https://tourinform.org.ua/listings/termalni-vody-beregovo>) (Дата завантаження: 20.06.2024)

2.1.2 Оздоровчий комплекс «Жайворонок»

Оздоровчий комплекс "Жайворонок", що знаходиться в Берегові та був заснований у 2003 році, пропонує своїм гостям різноманітну інфраструктуру, включаючи готелі, ресторани та кафе, винний погріб, пивний бар, SPA-салон, косметичний салон, соляну кімнату, тренажерний зал, лазню та термальні басейни. Серед екзотичних процедур гостям доступні фішпілінг, раулікотерапія та парафінотерапія. Серед нестандартних послуг відвідувачам пропонують фішпілінг,

равликотерапію та парафінотерапію. Термальні басейни наповнюються водою зі свердловин глибиною 1200 метрів; вода має природну температуру 56–58 °С, не проходить технічної чи хімічної обробки і охолоджується до комфортної для купання температури близько 34–36 °С. Завдяки своїм властивостям, ця термальна вода особливо рекомендована людям із захворюваннями опорно-рухової, серцево-судинної та нервової систем (<http://tourism.knukim.edu.ua/article/view/221277/221482>) (Дата завантаження: 17.01.2025).

Готель «Жайворонок» — сучасний оздоровчий комплекс, заснований у 2003 році. Його територія повністю пристосована для комфортного відпочинку та проходження лікувально-профілактичних процедур, створюючи заспокійливу та натхненну атмосферу. Це дозволяє відпочити не тільки тілом, а й душею, тим самим забувши про буденні справи та емоційну напругу (<https://zahidkurort.com.ua/uk/zhayvoronok/>) (Дата завантаження: 20.01.2025).

Оздоровчий комплекс «Жайворонок» пропонує цікаве та корисне проведення часу для молоді, сімейних пар і літніх людей. Унікальні лікувальні процедури, що тут пропонуються, сприяють зміцненню імунної системи, допомагають позбутися різних захворювань та гарантують чудовий настрій.

На території комплексу є все необхідне для комфортного відпочинку з комфортними сучасними номерами різних категорій: «стандарт», «напівлюкс» та «люкс». Заклади харчування пропонують широкий вибір страв європейської, української та угорської кухні, щоб задовольнити будь-який смак. Ресторани і кафе, що діють на території, пропонують багатий вибір страв європейської, української та угорської кухні, здатний задовольнити найвибагливіші смаки.

Гості оздоровчого комплексу "Жайворонок" можуть відвідати термальні басейни, римську баню та лазню на дровах, а також соляну кімнату. Також у комплексі можна пройти різноманітні СПА і косметологічні процедури, спрямовані на покращення стану нервової системи та вдосконалення зовнішності.

Термальні води басейнів оздоровчого комплексу «Жайворонок» широко відомі в Україні завдяки своїм лікувальним властивостям. Центр здоров'я комплексу є сучасним закладом, який у своїй роботі базується переважно на фізіотерапії, а також пропонує карбоксітерапію та термальні (бальнеологічні) ванни. Фізіотерапія розглядається як ефективна альтернатива медикаментозному лікуванню, оскільки вона зазвичай не має побічних ефектів і може забезпечувати більш виражений лікувальний ефект. Ці процедури передбачають застосування малих доз фізичних факторів, що виключає

ризик передозування або негативного впливу на органи та системи. Центр здоров'я комплексу використовує обладнання компанії BTL — одного з провідних світових виробників медичної техніки. Магнітотерапія BTL є фізіотерапевтичним методом, який впливає на тканини людини за допомогою магнітного поля і проводиться на сучасному обладнанні з технологією FMF, що забезпечує сконцентроване магнітне поле.

Ударно-хвильова терапія BTL — один із найефективніших методів лікування захворювань опорно-рухового апарату та хронічних болів м'яких тканин. Проводиться за допомогою апарату BTL-6000 SWT TOPLINE, який вироблено у Великобританії, і дозволяє досягти високих результатів у реабілітації та зменшенні болю. Ударно-хвильова терапія є високоефективним фізіотерапевтичним методом, що ґрунтується на використанні акустичних хвиль для лікування різних патологій без хірургічного втручання. Це один із найефективніших фізіотерапевтичних методів, який використовує акустичні хвилі і не потребує оперативного втручання. Акустична хвиля передає в пошкоджену область значний потік енергії, що сприяє швидкому одужанню.

Електротерапія є одним із важливих напрямків апаратної фізіотерапії. Для проведення процедур застосовується сучасне обладнання марки BTL, яке відзначається високою якістю, ергономічністю та відповідає міжнародним стандартам. Електротерапія ефективно застосовується для знеболення, стимуляції м'язів, поліпшення кровотоку та відновлення функцій організму (<https://zhayvoronok.net/>) (Дата завантаження: 20.01.2025).

2.2. Основні послуги та рівень сервісу у термальних басейнах Берегова

2.2.1 Аналіз рівня задоволеності відвідувачів УСБ «Закарпаття» за результати анкетування 2024р.

У 2024 році було проведено онлайн анкетування серед відвідувачів СБ Закарпаття, щоб проаналізувати роботу закладу та послуги, які він надає. В анкетуванні взяло участь 56 респондентів, які виразили свої задоволення або розчарування після відвідування закладу. Нижче наведені рисунки результатів опитування.

За результатами анкетування відвідувачі УСБ «Закарпаття» переважно є жінки - 61%, в той час як лише 39% чоловіків відвідують цей заклад.

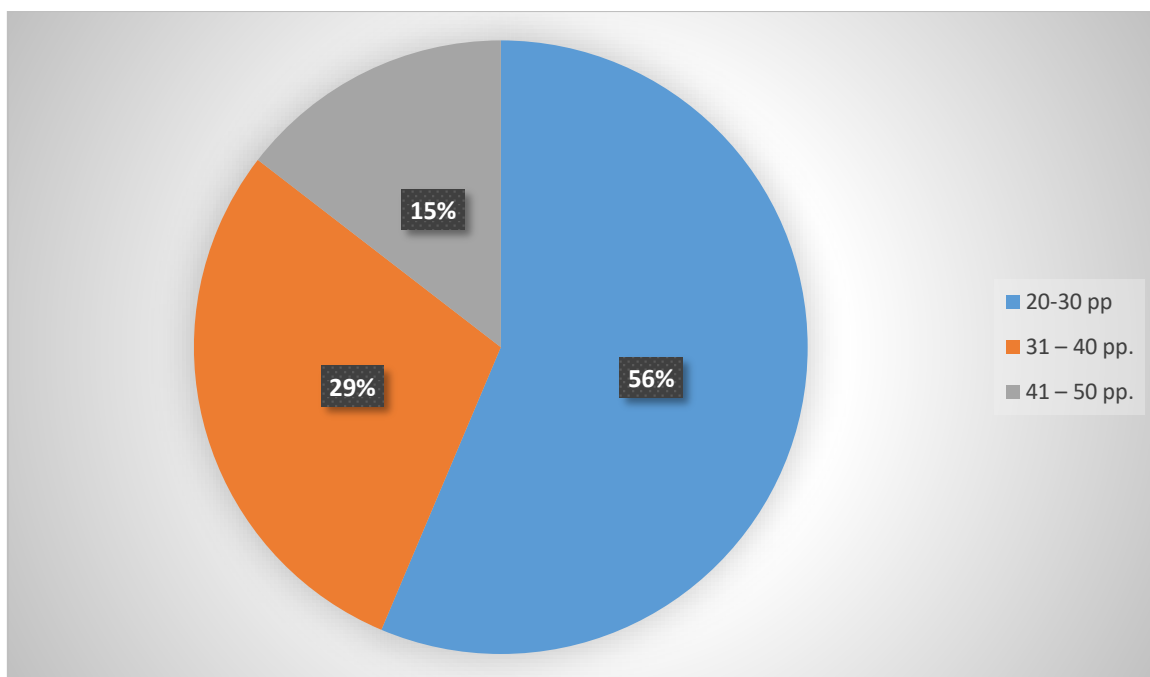

Рис.2.2.1. «Вік відвідувачів закладу УСБ «Закарпаття»

Заклад відвідують переважно молоді люди віком від 20-30 pp - 56%, від 31-40 pp відвідує заклад лише 29%, а 41-50 pp всього 15%.

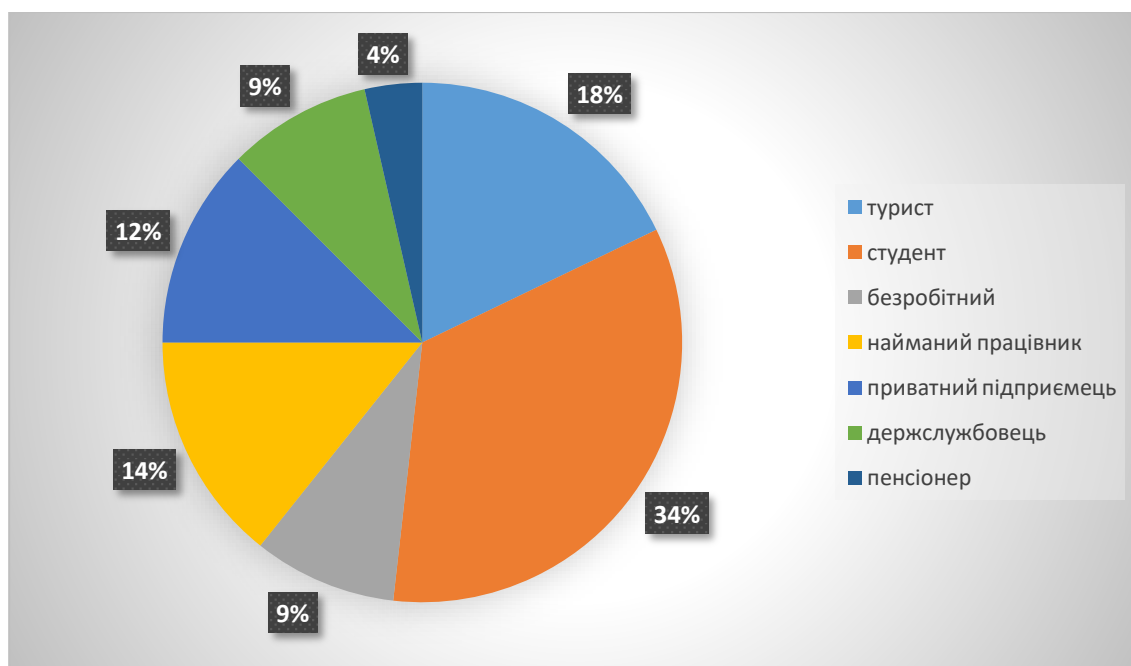

Рис.2.2.2. «Рід занять відвідувачів закладу УСБ «Закарпаття»

На рисунку вказано, що відвідувачі відносяться до різних видів занять. 34% із них є студентами, 18% відвідувачів є туристами, 14% - наймані працівники, 12% - приватні підприємці, 9% - безробітні і також 9 % - держслужбовці, пенсіонерів всього 4%.

Переваги, за якими відвідувачі відвідують УСБ «Закарпаття» є терапевтичними, тобто для лікування та запобігання захворювань (62%), інші (38%) відвідують заклад аби відпочити та відійти від рутини.

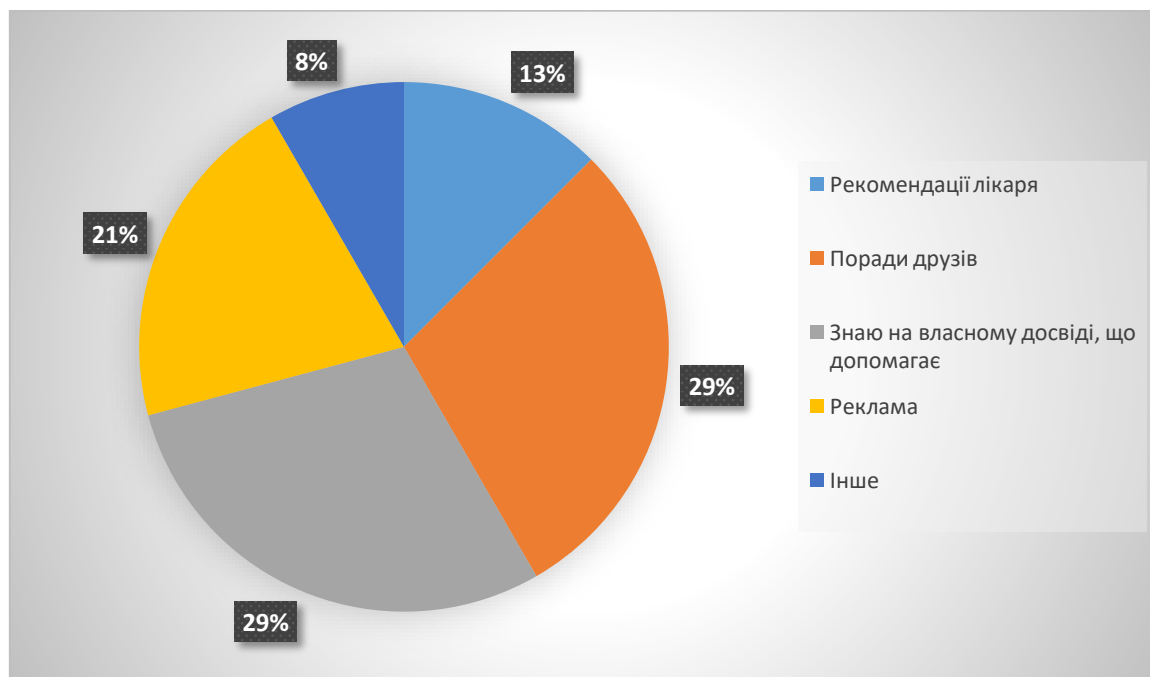

Рис.2.2.3. «Мотивація вибору закладу респондентами»

На рисунку можемо побачити хто підштовхнув клієнтів обрати цей курорт. 29% відвідувачів обрали його через власний досвід. Такий же ж відсоток людей (29%) обрали цей курорт через поради друзів. Перегляд реклами наштовхнув 21% людей обрати цей курорт, 13% відвідали його через рекомендації лікаря, а 8% через інші причини.

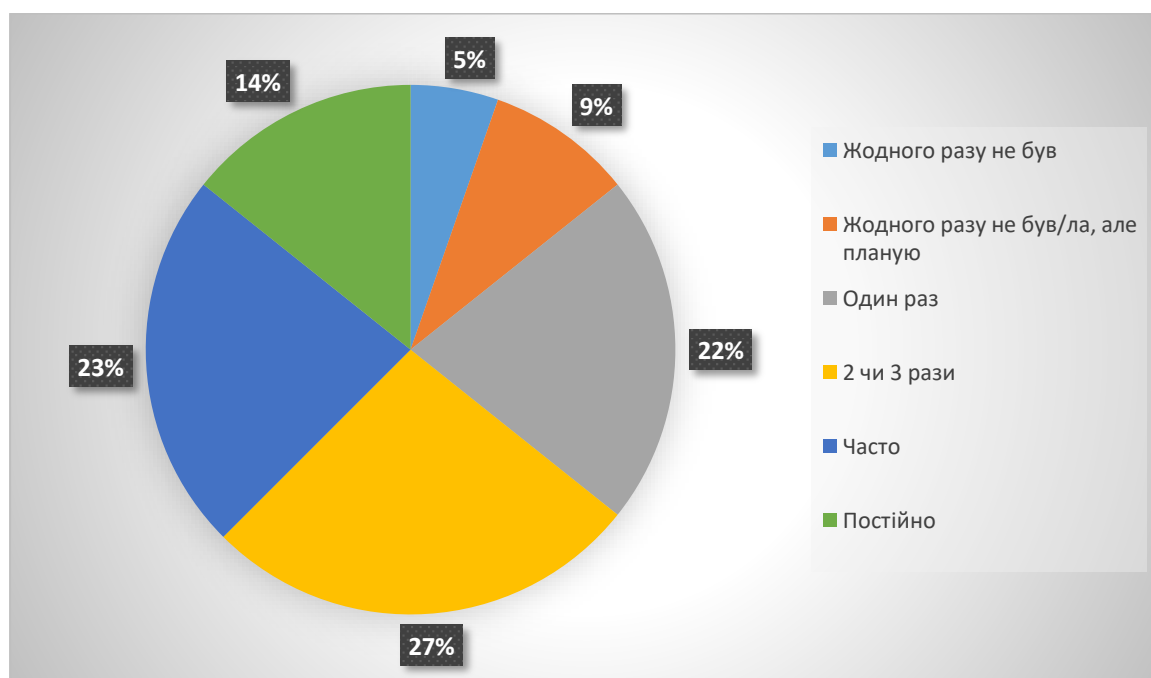

Рис.2.2.4. «Частота відвідування закладу УСБ «Закарпаття»

На рисунку бачимо, що 27% людей відвідували цей курорт 2 – 3 рази, 23% людей відвідують його часто, один раз у цьому закладі побувало 22% людей, 14% відвідують цей курорт постійно, 9% жодного разу не були та не планують відвідувати цей заклад, а всього лише 5% жодного разу не були, але планують відвідати цей заклад.

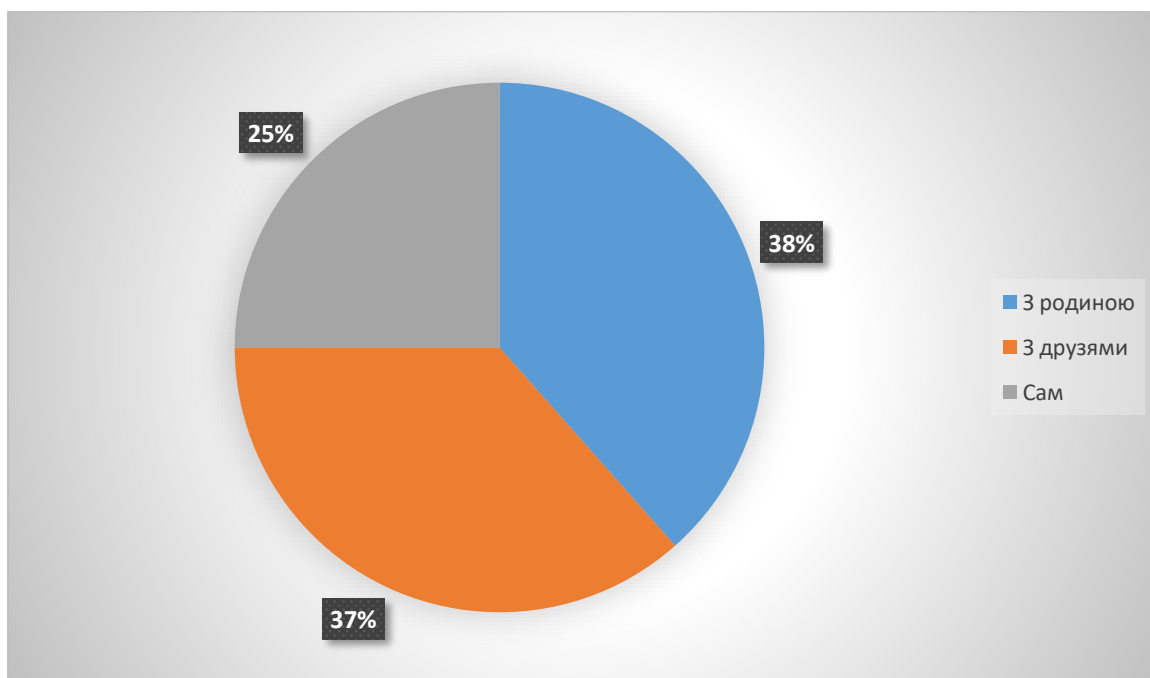

Рис.2.2.5. «З ким відвідувачі відвідують заклад УСБ Закарпаття»

Як бачимо 38% людей відвідують цей курорт із родиною або з друзями, інші 25%, відвідують курорт самі.

Більшість (79%) відвідувачів закладу вже мали досвід в інших аналогічних закладах, (21%) відвідувачів – ні.

Більшість відвідувачів (68%) приходять у термальні басейни, щоб зняти стрес і розслабитися. Інша частина (32%) використовує ці послуги для полегшення болю та лікування хвороб.

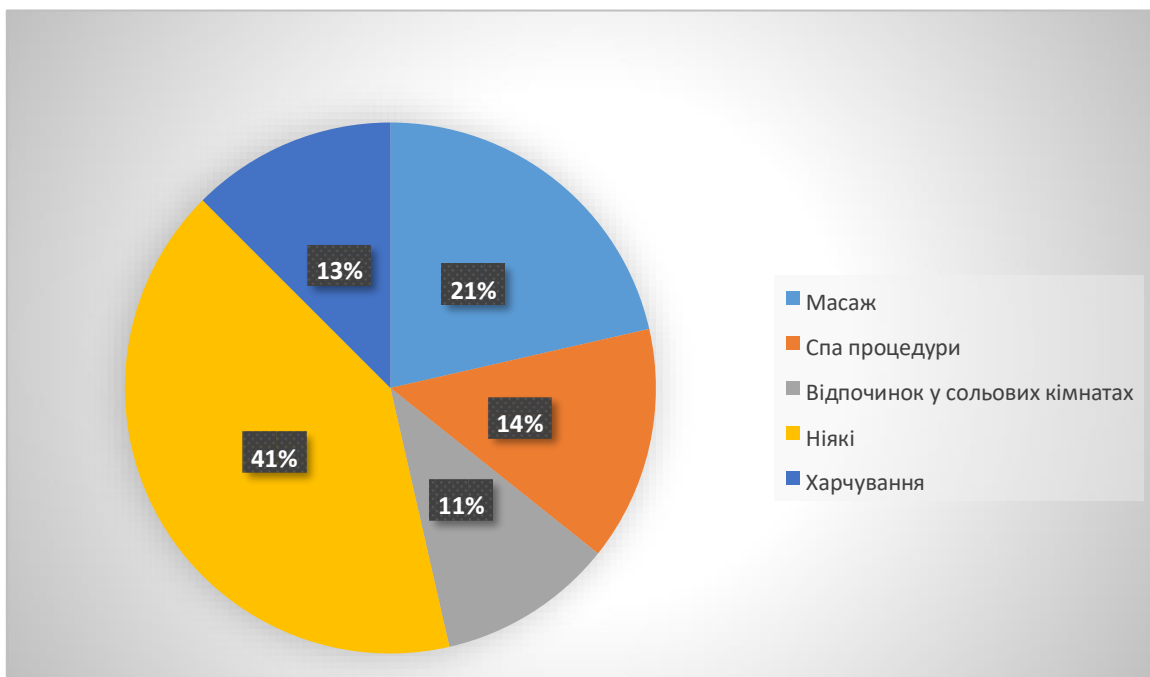

Рис.2.2.6. «Додаткові послуги УСБ Закарпаття»

Найпопулярнішою додатковою послугою є масаж (21%), за ним слідують спа-процедури (14%), харчування (13%) та відпочинок у сольових кімнатах (11%). Проте 41% опитаних респондентів не користуються жодними додатковими послугами.

Більша частина людей (64%) залишилися задоволеними після перебування у закладі, в той час як решта (36%) відвідувачів залишилися розчарованими.

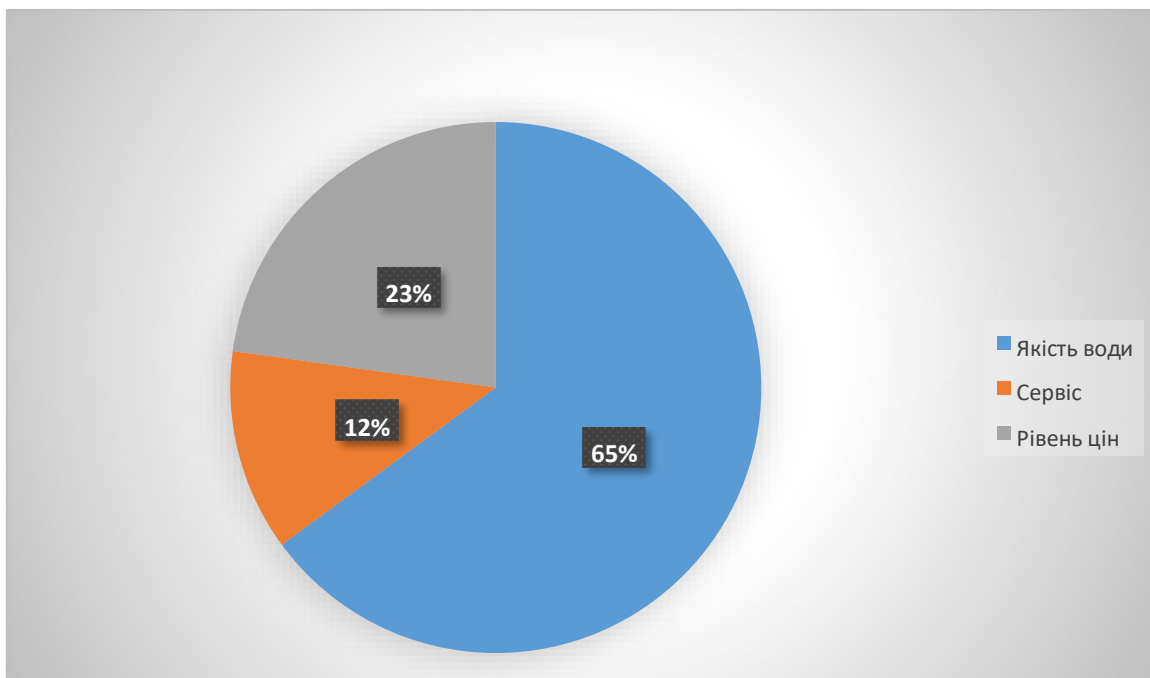

Рис.2.2.7. «Позитивні пункти УСБ Закарпаття»

Головними перевагами термальних басейнів респонденти назвали якість води (65%), доступні ціни (23%) та рівень сервісу (12%).

Рис.2.2.8. «Основні розчарування наданими послугами УСБ Закарпаття»

Основні розчарування для респондентів (25%) полягали у дотриманні санітарних норм, зовнішньому вигляді закладу (19%), рівні сервісу (12%), у якості термальної води (10%) та відсутність додаткових послуг (2%). Решта опитаних відвідувачів (32%) не виразили розчарувань.

Рис.2.2.9. «Врахування цін відвідувачами УСБ Закарпаття»

За поданим рисунком 41% людей орієнтувалися на ціну, вивчали та брали її до уваги. 33% людей не звертали увагу на ціну, адже вважають, що вона не має значення, а 26% - основну увагу звертали на ціну.

**Рис. 2.2.10. «Критерії за якими відвідувачі вибирали заклад УСБ
Закарпаття»**

На рисунку бачимо, за якими критеріями люди вибирали цей заклад. 22% людей вибрали цей заклад за якістю термальної води, 21% респондентів обрали заклад з дотриманням санітарно-гігієнічних норм, 16% відвідали його за зовнішній та внутрішній вигляд закладу і 16% - за гарними відгуками людей, яким вони довіряють, 14% обрали заклад за рівень сервісу і всього 11% - за наявність додаткових послуг, крім басейнів.

Більшість респондентів (64%) готові рекомендувати термальні басейни іншим, тоді як інші відвідувачі (36%) утрималися від рекомендацій.

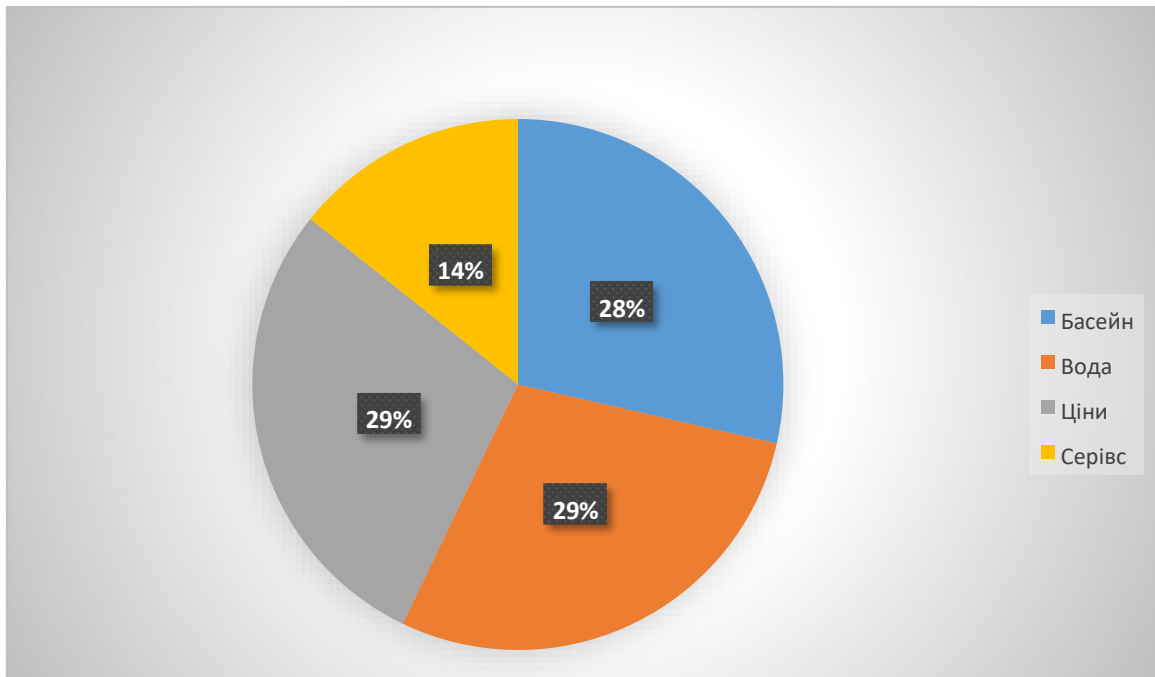

Рис.2.2.11. «Позитивні пункти відвідувачів УСБ Закарпаття»

Відвідувачам найбільше сподобалась якість води (29%) та рівень цін (29%), басейни (28%) та рівень сервісу (14%).

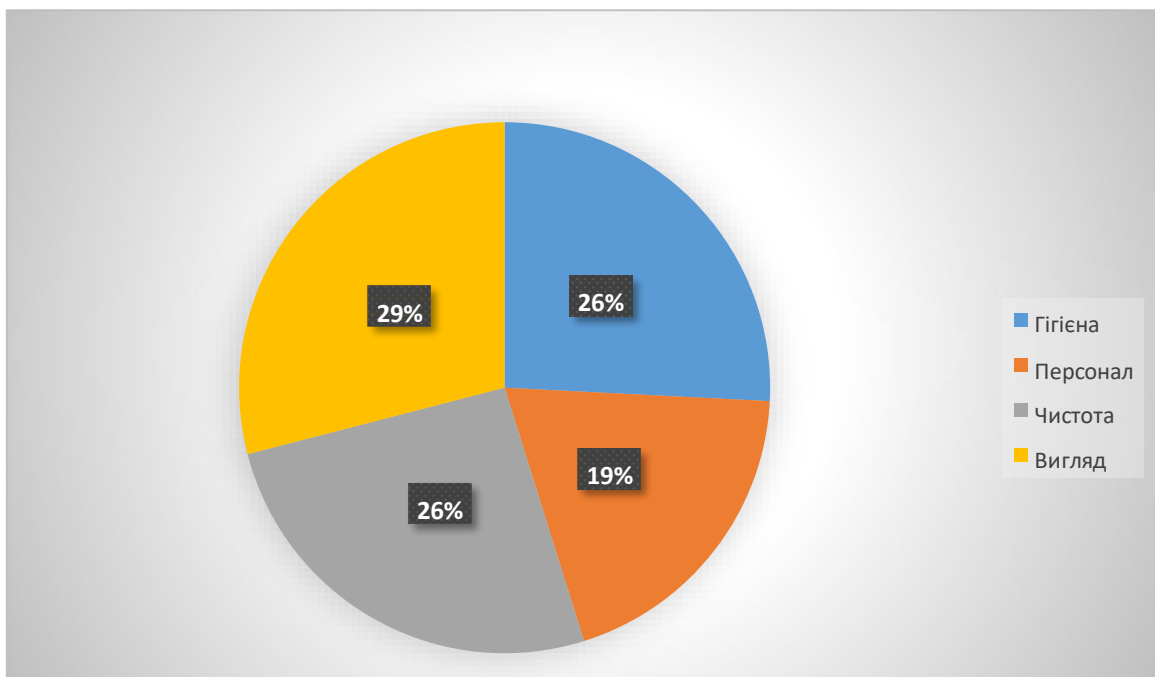

Рис.2.2.12. «Негативні пункти відвідувачів УСБ Закарпаття»

Основними проблемами відвідувачі вважають загальний вигляд закладу (29%), гігієну (26%) та чистоту (26%), а також роботу персоналу (19%).

Результати за відгуками та за анкетуванням загалом

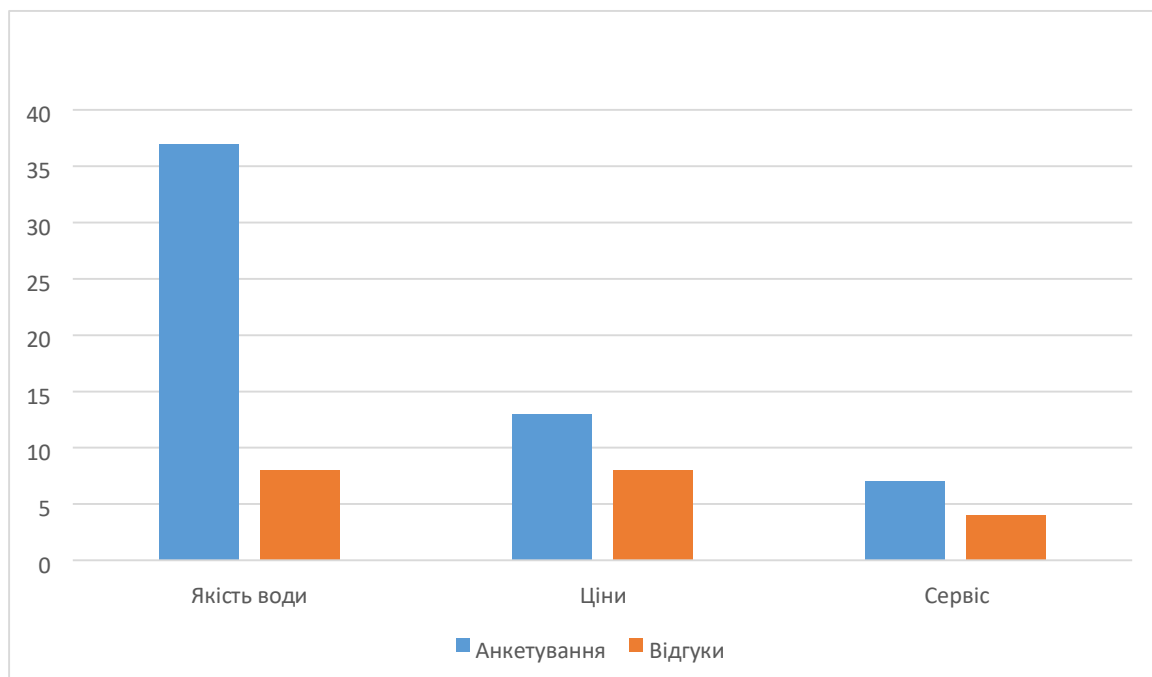

Рис.2.2.13. «Позитивні відгуки»

Найбільше позитивних відгуків отримала якість води, ціни та рівень сервісу, що підтверджується як анкетуванням, так і відкритими коментарями відвідувачів.

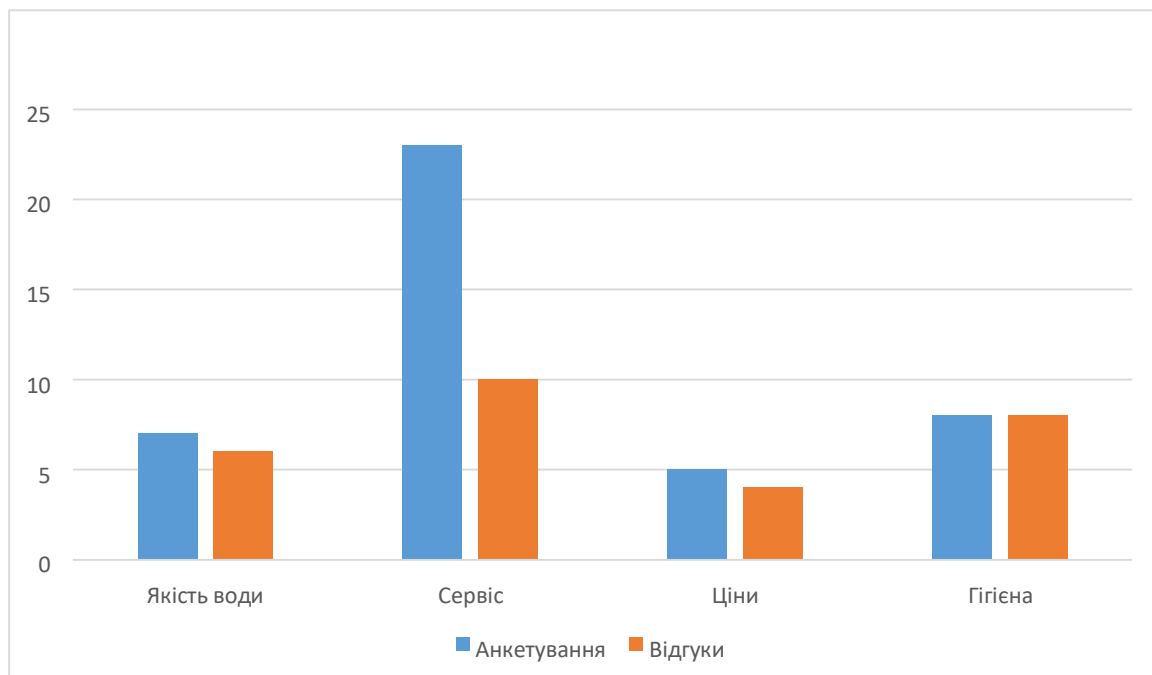

Рис.2.2.14. «Негативні відгуки»

Основними негативними моментами за результатами опитування та відгуків стали гігієна, сервіс та рівень цін.

Отже, за даними рисунків, можна зробити висновок, що закладу УСБ Закарпаття слід покращити свою якість роботи. Особливо покращення стосується гігієна та чистота, адже цим пунктом було незадоволено найбільше відвідувачів. Це стосується також інфраструктури закладу та персоналу, який в ньому працює.

2.2.2. Аналіз рівня задоволеності відвідувачів оздоровчого комплексу

«Жайворонок» за результатами відгуків

За результатами анкетування, більшість респондентів (56%) оцінили свій досвід як позитивний, що свідчить про високий рівень якості послуг та обслуговування, в той час, як решта (44%) респондентів залишилися з негативним досвідом після відвідування закладу.

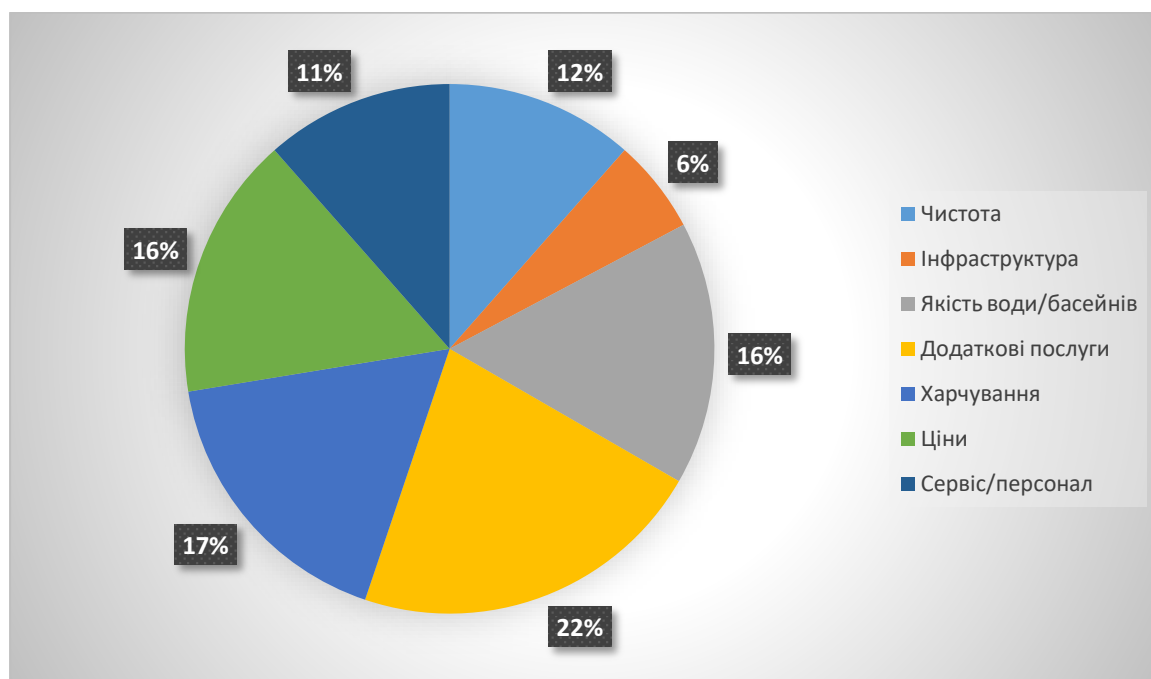

Рис.2.2.15. «Позитивні враження відвідувачів термальних вод «Жайворонок»

За результатами відгуків були розглянуті позитивні пункти які зазначені на рисунку, а саме: додаткові послуги (гідромажажі, фіш-пілінг, паркування, літня зона) - 22%; харчування - 17%; по 16% відвідувачів оцінили якість води та басейнів і ціни; чистота – 12%; сервіс і персонал (11%) та інфраструктура (6%).

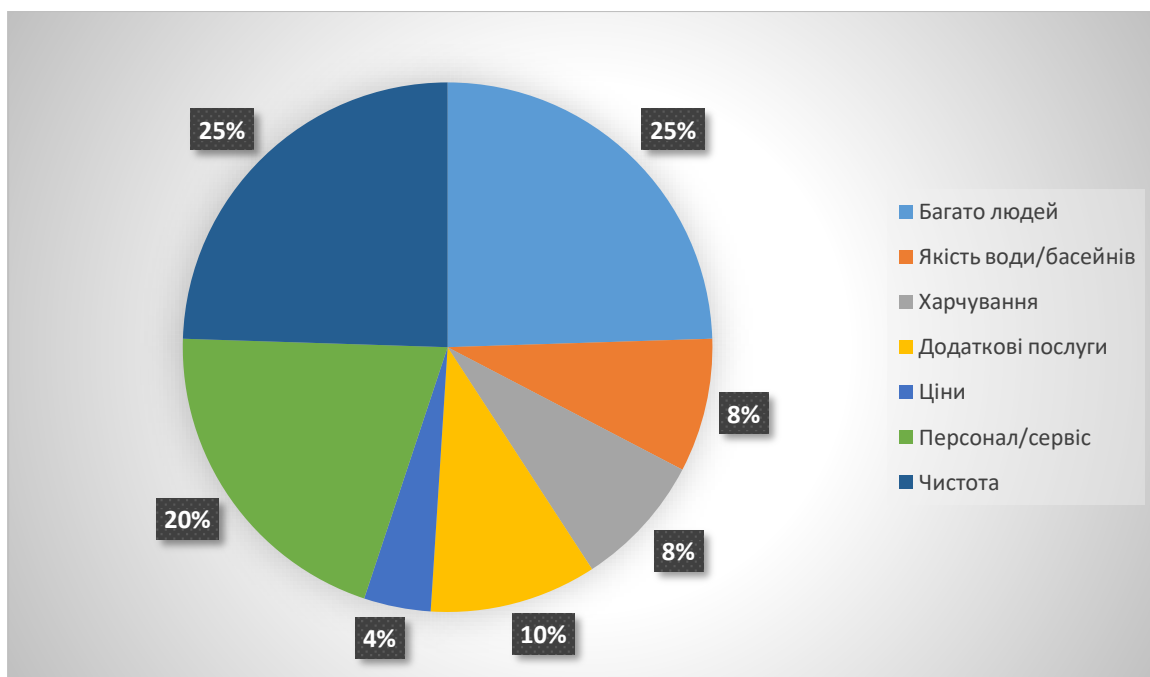

Рис.2.2.16. «Негативні враження відвідувачів термальних вод «Жайворонок»

Найбільше негативних відгуків отримали такі пункти як чистота (25%) та багато відвідувачів жалілися, що на курорті перебувають багато людей (25%), через що було мало місця. 20% людей не оцінили персонал (не уважні та грубі). Деяким відвідувача не сподобалися додаткові послуги (10%), декілька людей (8%) людей не оцінили якість термальних вод та харчування, а найменшій кількості (4%) не сподобалися ціни.

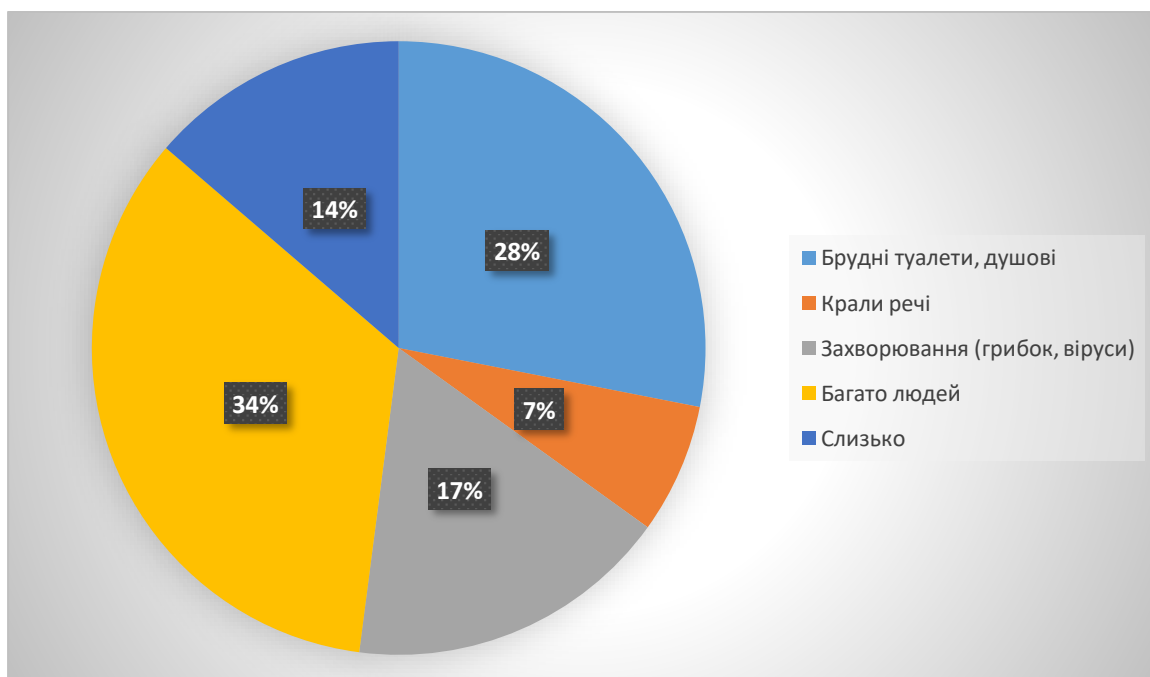

Рис.2.2.17. «Розчарування відвідувачів термальних вод «Жайворонок»

За даним рисунком можна побачити в чому конкретно розчарувалися люди. 34% відвідувачів жалілися, що в закладі перебуває багато людей, через що було мало місця, довгі черги та дискомфорт. 28% людей жалілися на брудні туалети та душові, 17% людей написали, що після відвідування закладу у них з'явився грибок та різні віруси, 14% відвідувачів жалілися на слизькість біля басейнів, а інші 7% написали, що їхні речі крали.

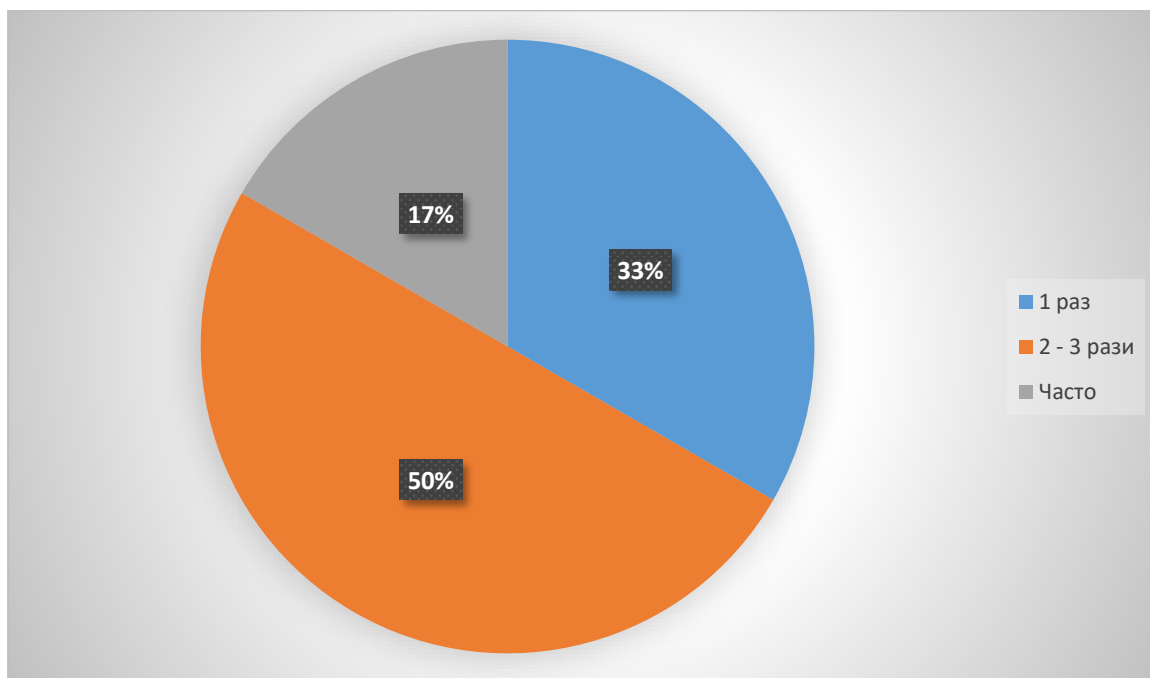

Рис.2.2.18. «Частота відвідування термальних вод «Жайворонок»

Як видно, більшість відсотків людей - 50% відвідували заклад всього 2 – 3 рази, 33% були в цьому закладі лише 1 раз, а 17% відвідують його часто.

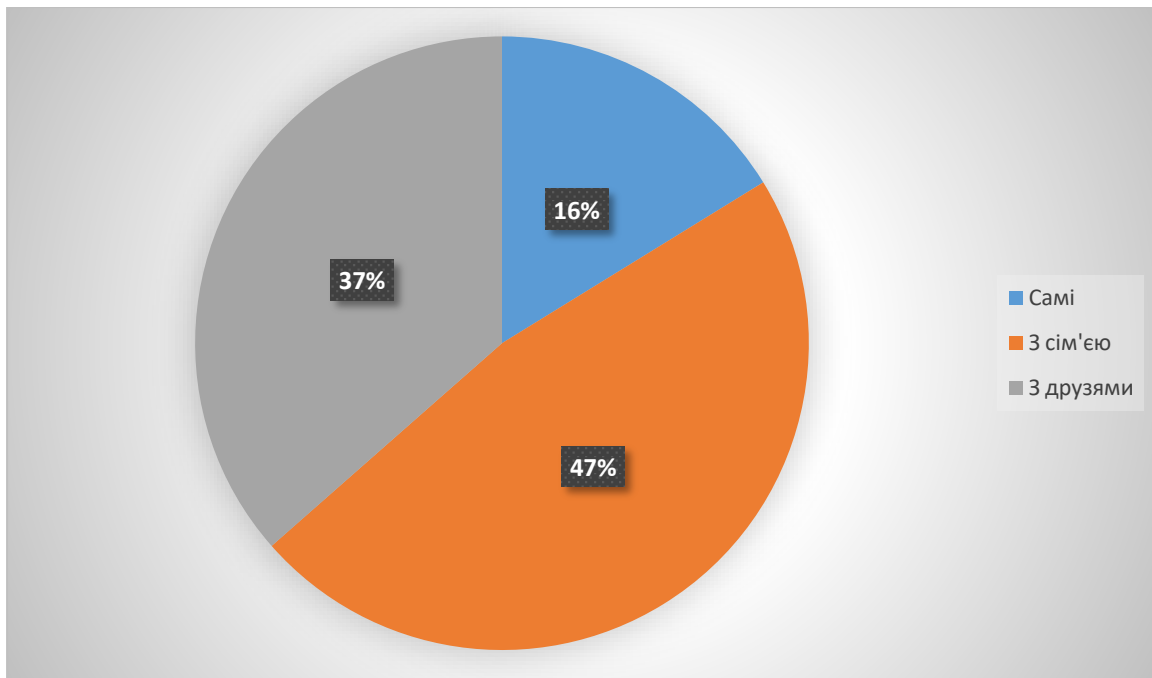

Рис.2.2.19. «З ким відвідувачі відвідують термальні води «Жайворонок»

На рисунку вказано, що більший відсоток людей (47%) відвідують цей заклад із сім'єю, 37% відвідують його із друзями, а 16% - самі.

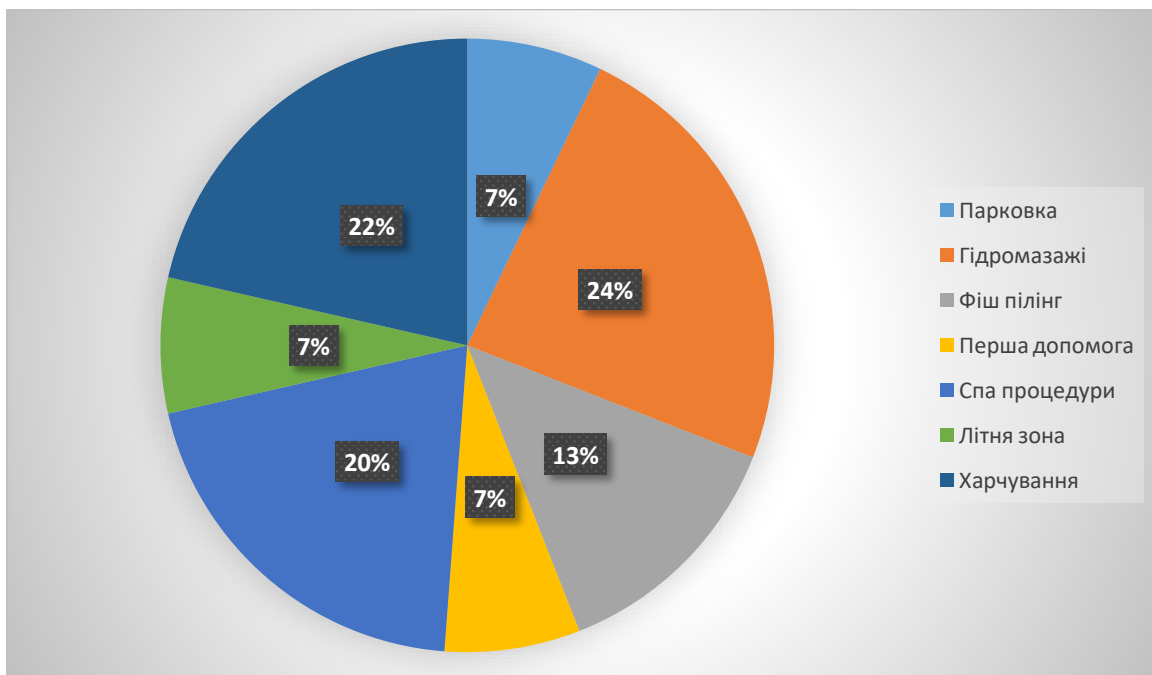

Рис.2.2.20. «Додаткові послуги у термальних водах «Жайворонок»

На цьому рисунку можна побачити які додаткові послуги отримали відвідувачі закладу. 24% людям сподобалися гідромасажі, 22% людей оцінили харчування у закладі, 20% оцінили спа процедури, 13% відвідувачам сподобався фіш-пілінг, а по 7% людей оцінили такі послуги як літню зону, першу допомогу та парковку.

Отже, за даними графіків, можемо спостерігати, що термальні води «Жайворонок» надають якісні послуги і більшість відвідувачів залишаються задоволені після відвідування закладу. Проте є деякі негативні пункти, такі як грубий персонал та недотримання гігієнічних норм.

У другому розділі було здійснено детальний аналіз функціонування берегівських термальних басейнів, зокрема оздоровчого комплексу «Жайворонок» та учбово-спортивної бази «Закарпаття». На основі вивчення їхньої діяльності, складу мінеральних вод, рівня сервісу та відгуків відвідувачів можна зробити такий висновок, що берегівські термальні басейни мають значний оздоровчий потенціал, що зумовлено унікальним хімічним складом мінеральних вод, який подібний до джерел Ісландії та Сахаліну. Висока мінералізація, наявність корисних мікроелементів, стабільна температура води та природне походження забезпечують позитивний вплив на опорно-рухову, серцево-судинну та нервову системи.

Оздоровчий комплекс «Жайворонок» вирізняється широким спектром додаткових послуг, включаючи спа-процедури, фізіотерапію, фіш-пілінг, ударно-хвильову терапію та сучасну інфраструктуру. Це робить його привабливим для різних категорій туристів — від молоді до людей літнього віку.

Учбово-спортивна база «Закарпаття» пропонує простіший, але доступний і ефективний варіант оздоровлення, завдяки центральному розташуванню, стабільній роботі басейну впродовж року та невисокій вартості послуг.

Результати анкетування показали, що більшість відвідувачів обирають заклади через лікувальні властивості води та можливість розслаблення. Основні позитивні аспекти — якість води, доступні ціни та загальна атмосфера відпочинку.

Серед основних проблем, виявлених на обох об'єктах, відвідувачі зазначали недотримання гігієнічних норм, переповненість, черги, недостатню увагу з боку персоналу, а також проблеми із загальним зовнішнім виглядом деяких зон обслуговування.

Комплекс «Жайворонок» отримав більше позитивних оцінок, однак водночас саме він частіше згадувався як занадто переповнений, що спричиняє дискомфорт і знижує якість відпочинку.

Обидва заклади мають значний потенціал для вдосконалення, зокрема у сфері гігієни, якості обслуговування, інфраструктури та розширення спектру послуг, що дозволить підвищити рівень задоволеності клієнтів та зміцнити туристичну привабливість Берегового як оздоровчого курорту.

Отже, берегівські термальні басейни є цінним елементом рекреаційної системи Закарпаття, однак для збереження конкурентоспроможності їм необхідно постійно вдосконалювати сервіс, модернізувати інфраструктуру та враховувати потреби і враження сучасного споживача.

РОЗДІЛ 3. ВПЛИВ ЗАГОСТРЕННЯ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ НА ВІДВІДУВАЧІВ ТЕРМАЛЬНИХ БАСЕЙНІВ

У цьому розділі представлено результати анкетного опитування, проведеного серед відвідувачів санаторію «Закарпаття» з метою вивчення впливу загострення російсько-української війни на їхні рішення щодо відвідування термальних басейнів та рівень задоволеності отриманими послугами. Аналіз даних дає змогу виявити актуальні тенденції поведінки споживачів у сфері рекреаційного туризму в умовах соціально-політичної нестабільності, а також оцінити зміни у сприйнятті якості сервісу та загального рівня задоволеності відпочинком. Отримані результати дозволяють сформулювати обґрунтовані висновки та рекомендації для подальшого розвитку закладу у відповідь на сучасні виклики.

3.1 Вплив воєнних конфліктів на мотивацію та поведінку туристів

Протягом 2000-2013 років спостерігалось постійне збільшення числа закордонних туристів, які приїжджали до України. У 2013 році, напередодні початку російсько-української війни, в Україні побували 24,7 мільйони іноземців (без урахування транзитних пасажирів), що зробило країну одним із впливових реципієнтів міжнародних відвідувачів. Однак у 2014 році цей показник зменшився вдвічі. Враховуючи наше поточне перебування в Береговому, Закарпатська область, ймовірно, також відчула вплив цих змін у туристичному потоці, хоча її унікальні природні та культурні ресурси могли допомогти зберегти певну кількість відвідувачів.

Значний відтік туристів спостерігався ще у 2014 році, коли в Україні різко зріс курс долара та розпочалися фінансові труднощі в банківській сфері. Це призвело до значного падіння попиту в середньому ціновому сегменті та майже повного зникнення попиту на дорогі туристичні пропозиції (Бедрік Н. М., 2015). За даними Державної прикордонної служби України, у першому кварталі 2015 року країну відвідало понад 2,9 мільйона іноземних туристів, що на 0,5 мільйона менше порівняно з аналогічним періодом 2014 року.

Упродовж 2021 року Україна отримувала тривожні сигнали від іноземних партнерів і розвідслужб щодо можливих агресивних дій з боку Російської Федерації. Багато посольств сусідніх країн евакуювали свої представництва, перемістившись за

межі України або до західних областей. Крім того, міжнародні авіакомпанії поступово припинили авіасполучення з Україною.

За офіційними даними, станом на квітень 2022 року в Україні було зареєстровано 7,1 мільйона внутрішньо переміщених осіб. Значна частина населення покинула свої постійні місця проживання в небезпечних зонах, але не оформила офіційно статус внутрішньо переміщених осіб (Перевозова І. В., Філюк С. М., Зарічняк А. П., 2022).

Збройні сили Російської Федерації руйнують туристичну інфраструктуру та об'єкти цивільного призначення, нищать історичні й природні пам'ятки, завдають значної шкоди екології України, що вже оцінюється у мільйони доларів США. У зв'язку з активними бойовими діями зростає ризик поширення інфекційних захворювань, що ускладнює ситуацію на окупованих територіях. Постійні обстріли українських міст призводять до гуманітарних катастроф через неможливість доступу до населених пунктів у "сірій зоні" через високий рівень небезпеки (Лібуркіна Л. М., 2023). Активні бойові дії та окупація територій спричинили загострення інфекційних захворювань, посилили безпекові проблеми через постійні обстріли, гуманітарні катастрофи та ускладнили доступ до багатьох регіонів, особливо тих, що перебувають у «сірій зоні» (Малюта Л., Королук С., 2023). Зруйновані електромережі та пошкоджені системи водопостачання. Усі ці фактори негативно впливають на міжнародний імідж країни та підтверджують небезпечність для іноземних туристів перебування в державі, де тривають активні воєнні дії (Рябоконт Т. І., Ставська Ю. В., 2023).

Україна зазнала значних територіальних втрат: спочатку втратила близько 35% своїх земель, а під час повномасштабного вторгнення — близько 300 тисяч квадратних метрів. Навіть після деокупації постраждалих регіонів повернення міжнародного туризму до цих місць відбуватиметься дуже повільно, адже більшість туристів уникає відвідування зруйнованих міст і територій з підвищеним рівнем небезпеки (Рябоконт Т. І., Ставська Ю. В., 2023).

Війна з Російською Федерацією завдала значного негативного впливу на розвиток міжнародного туризму в Україні, що, у свою чергу, серйозно позначилось на соціально-економічній ситуації в країні. Один із ключових факторів - небезпека для іноземних туристів через активні бойові дії на окремих територіях та загрозу ракетних ударів по всій країні, що робить подорожі до України ризикованими і небажаними для більшості мандрівників (Бригілевич Г., Мальська М., 2022; Ю.В. Карпенко, Н.М. et.al, 2021). Ще одним суттєвим фактором стало знищення або пошкодження туристичних

об'єктів — історичних пам'яток, культурних центрів, лікувально-рекреаційних закладів та природно-заповідних зон.

Крім того, війна призвела до втрати або пошкодження важливих туристичних ресурсів, включаючи історичні, культурні, пам'яткові, лікувально-рекреаційні та природно-заповідні об'єкти, що зменшує туристичну привабливість України. Закриття повітряного простору для цивільної авіації суттєво унеможливило пряме авіасполучення з Україною і обмежує доступ іноземних туристів.

У перші тижні війни туристичні поїздки в Україні практично припинилися. Однак з часом стало зрозуміло, що війна триватиме, і виникла необхідність адаптації до нових умов. Вже з початку літнього сезону почали з'являтися запити на відпочинок серед населення. Здебільшого українці цікавилися можливостями подорожувати всередині країни. Найбільшу популярність отримали умовно-безпечні регіони, такі як Львівська, Івано-Франківська та Закарпатська області. Водночас, аналіз туристичного ринку показує, що до традиційно відомих напрямків приєдналися області, які раніше (наприклад, у 2021 році) майже не користувалися попитом серед туристів - це Дніпропетровська, Рівненська та Чернігівська області. Крім того, відбулися зміни у пріоритетах вибору видів туризму, з'явилися нові актуальні їхні форми. Ця динаміка сприяла розширенню та оновленню туристичних пропозицій, що дозволило операторам краще наповнити свої туристичні продукти та адаптуватися до нових умов (Бойко З. В., Горожанкіна Н. А., Грушка В. В., 2024).

Незважаючи на війну, туристична діяльність в Україні не припиняється повністю, а швидше за все, шукає нові напрямки та можливості для розвитку, зокрема темний і військовий туризм. Якщо раніше ці види туризму не були особливо розвинені та популярні в Україні, то зараз вони стають досить економічно вигідними та перспективними, оскільки Україна викликає значний інтерес серед багатьох іноземних відвідувачів (Прищепя Д. А., Зінько Ю., 2023).

Дослідження впливу збройної агресії Російської Федерації на стан туризму в Україні та Європі, проведене Всесвітньою туристичною організацією ООН (UNWTO), висвітлює двосторонній характер викликів у сфері міжнародного туризму у форматі «Україна – ЄС – інші розвинені країни світу». Основними перепонами для розвитку міжнародного туризму є ослаблення економічного зростання, поєднане з інфляцією, що негативно впливає на соціально-економічний розвиток України через зменшення надходжень до державного бюджету від туристичного попиту. Також, "зниження споживацької впевненості" призводить не лише до ускладнень з поїздками в Україну з

туристичною метою, але й до зменшення туристичних потоків з ЄС через економічну нестабільність та світову енергетичну та продовольчу кризу, викликану діями РФ в Україні (Бригілевич Г., Мальська М., 2022).

Туристичний сезон в Україні зазвичай починався в травні та тривав до кінця осені, тому втрати у 18% на початку року ще не є критичними. За інформацією від Economist Intelligence Unit, ця війна має вплив не лише на туристичний ринок України, а й на європейський. Збитки спричинені кількома факторами, серед яких втрата українських туристів, закриття повітряного простору над Україною, зростання цін на харчування та паливо, а також відсутність впевненості туристів у власній безпеці, що супроводжується підвищенням цін (Рябоконь Т.І., Ставська Ю. В., 2023).

Водночас, попри нестабільну ситуацію в країні, є туристи, які все ж планують відвідати Україну. Іноземним туристам, які планують відвідати Україну в умовах нестабільної ситуації, рекомендують дотримуватися низки важливих правил безпеки. Серед порад для іноземних туристів: знайти найближче укриття та спускатися туди під час повітряної тривоги, завантажити додаток "Повітряна тривога", постійно мати при собі всі документи, уникати місць скупчення людей, не брати підозрілих предметів, не фотографувати військових та блокпости, а також постійно заряджати мобільні телефони.

Більшість країн під час воєнних дій класифікує Україну як країну 4-го рівня і не рекомендує подорожувати до неї, однак якщо іноземний турист все ж таки вирішив приїхати, то уряд США рекомендує перед поїздкою скласти заповіт, підтримувати постійний зв'язок із родичами та повідомляти про своє місцезнаходження, мати план на випадок непередбачуваних ситуацій і зареєструвати свою подорож у додатку Smart Travel Enrollment Program.

3.2 Аналіз динаміки відвідуваності термальних басейнів після загострення конфлікту

У 2025 році було проведено опитування серед відвідувачів закладу «УСБ Закарпаття», щоб визначити відвідуваність та чи відбулися зміни у послугах, які надає сам заклад.

В опитуванні взяло участь 100 респондентів, які виразили свої думки про заклад, задоволеність або розчарування, та зміни, які відбулися під час війни.

3.2.1 Загальні дані відвідувачів УСБ Закарпаття

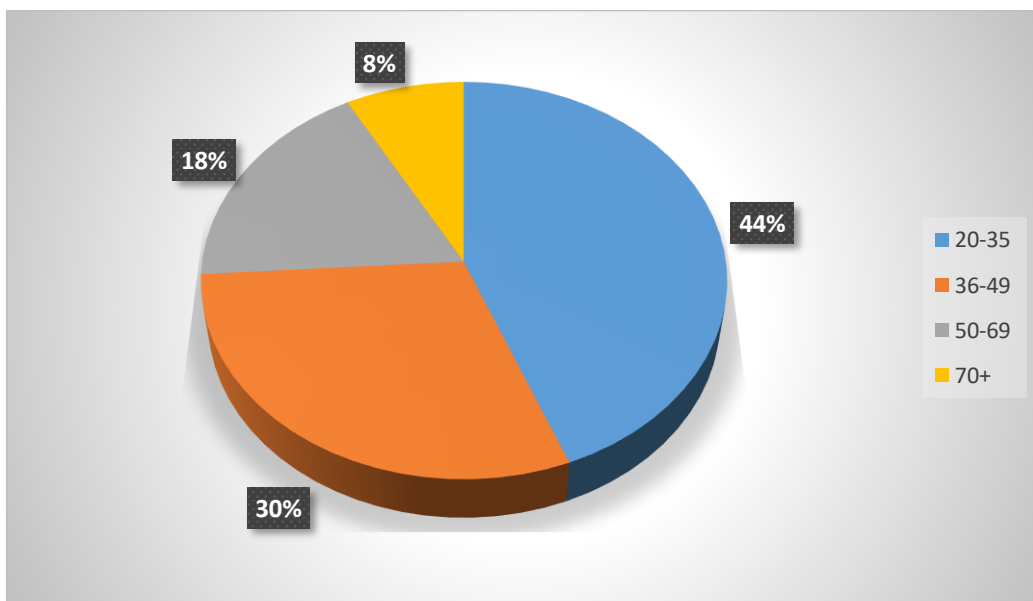

Рис.3.3.1. «Вік опитуваних відвідувачів УСБ Закарпаття»

Вказано вік опитуваних відвідувачів серед яких 41% є люди 20-35 років. 30%– 36-50 років, 18% – 50-69 років, і 8% люди віком 70-ти років.

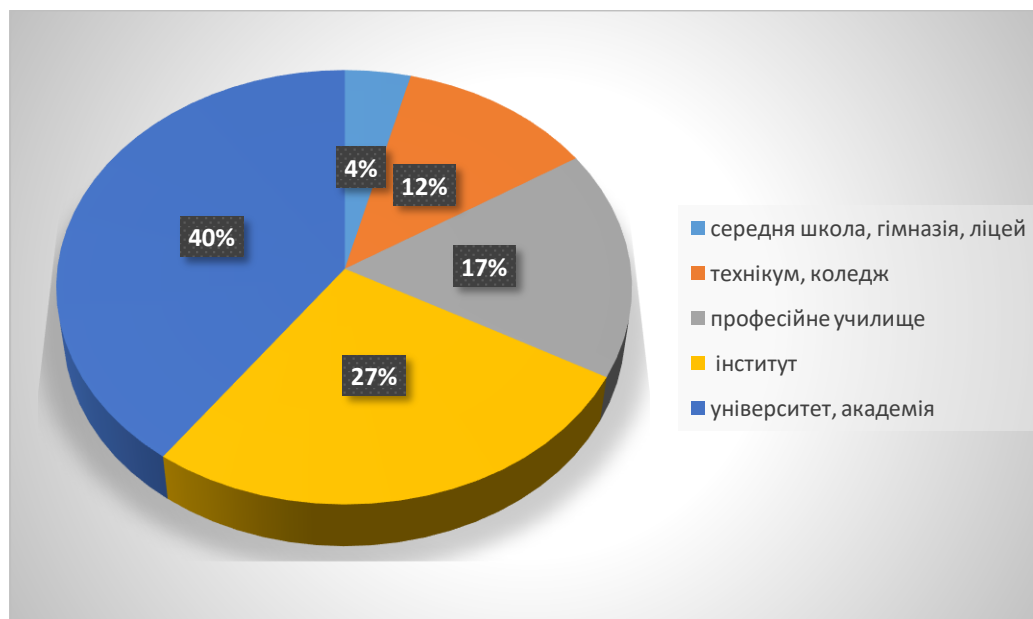

Рис.3.3.2. «Освіта відвідувачів УСБ Закарпаття»

На рисунку наведено рівень освіти відвідувачів закладу УСБ Закарпаття. З них 40% вчилися в університаті та академії, 27% вчилися в інституті, 17% у професійному училищі, 12% у технікумі та коледжі, а всього 4% мають лише середню освіту.

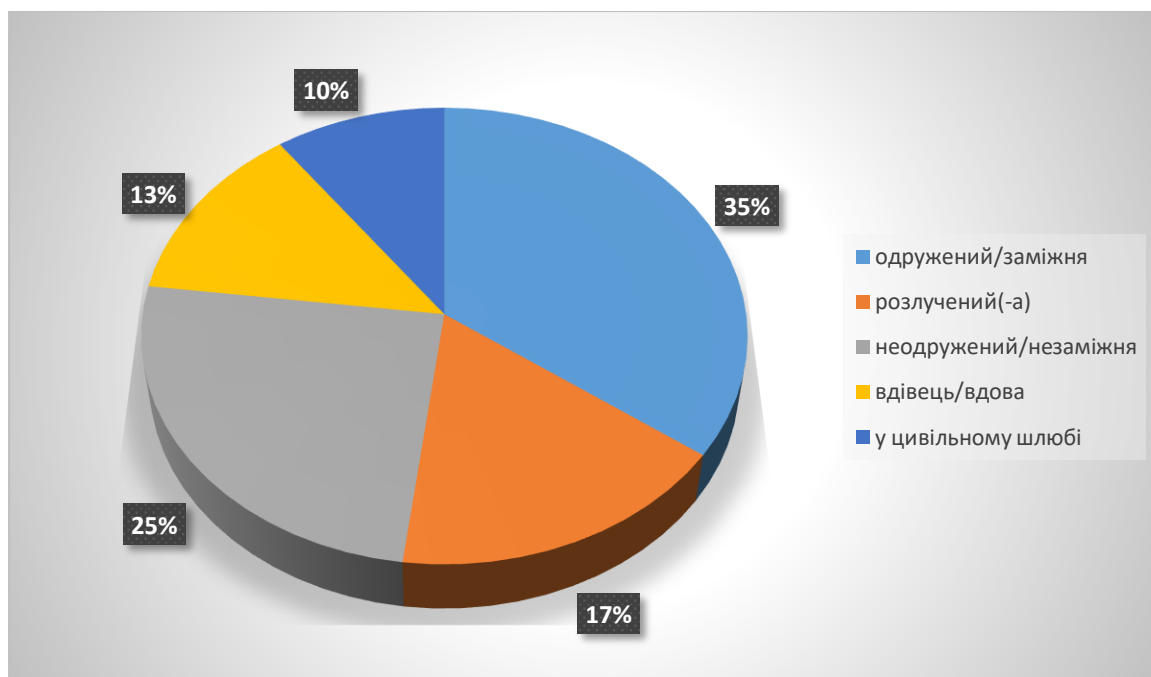

Рис.3.3.3. «Сімейний стан відвідувачів УСБ Закарпаття»

Тут бачимо, що 35% респондентів є одруженими та заміжніми, 25% є неодруженими та незамінжніми, 17% – розлучені, 13% – вдівець/вдова, 10% – у цивільному шлюбі.

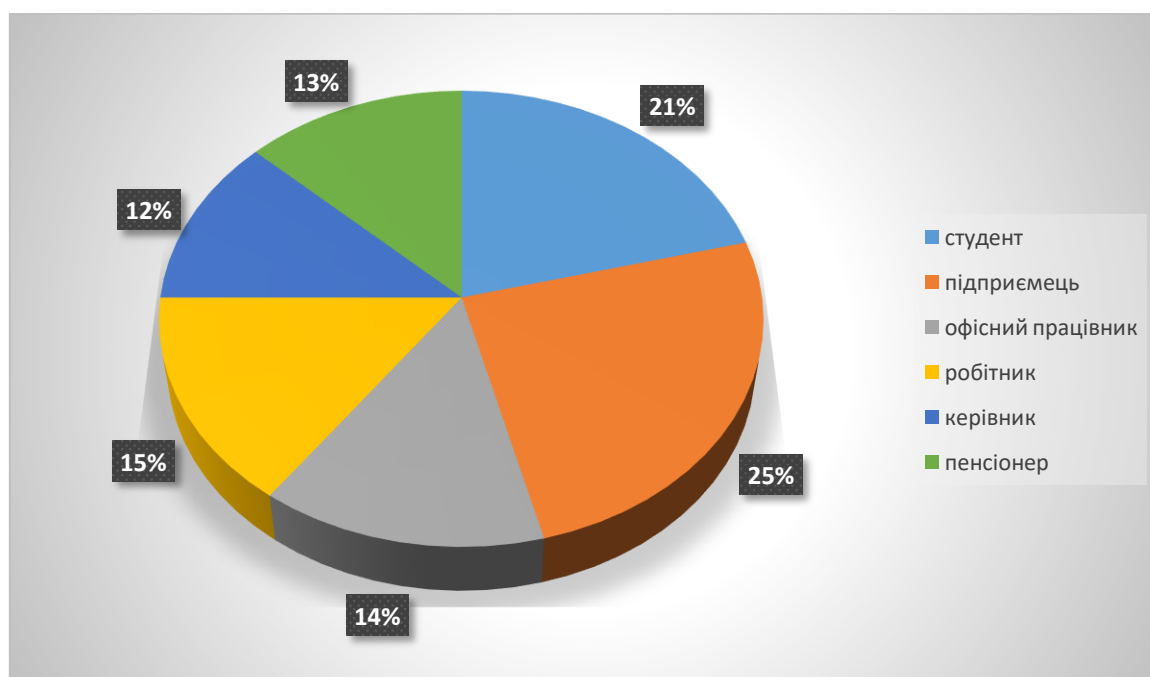

Рис.3.3.4. «Зайнятість відвідувачів закладу УСБ Закарпаття»

На рисунку вказано, що 25% відвідувачів є підприємцями, 21% – студентами, 15% – робітниками, 14% – офісними працівниками, 13% – пенсіонерами, 12% – керівниками.

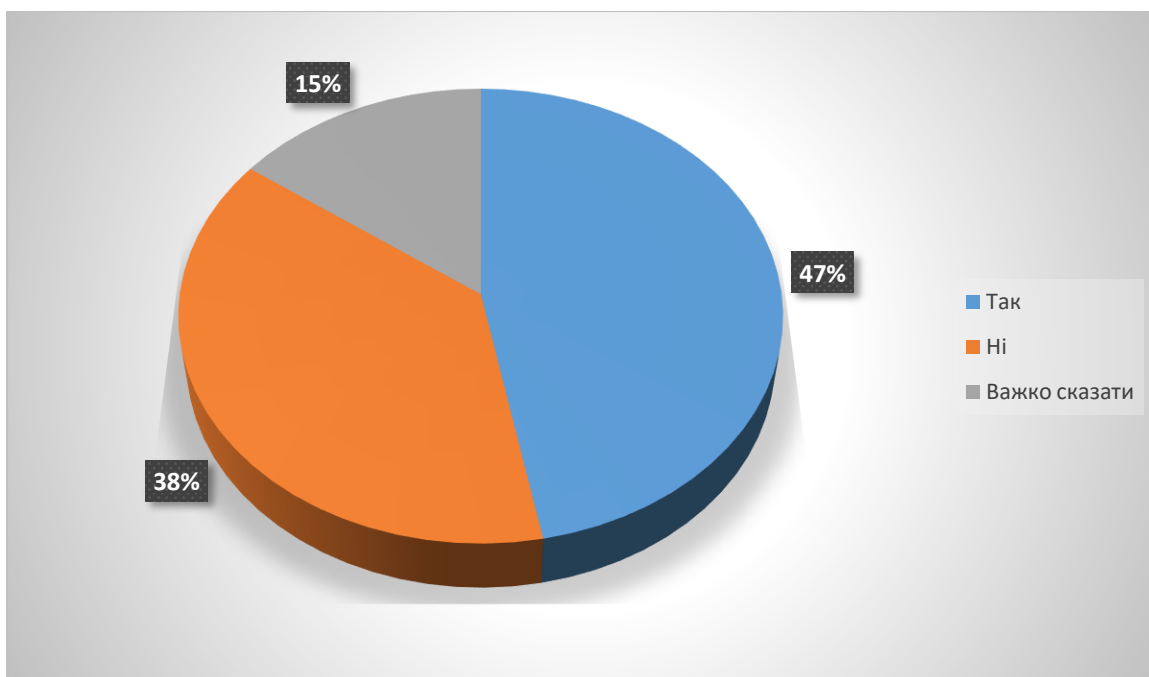

Рис.3.3.5. «Впливі війни на рішення відвідувачів закладу УСБ Закарпаття родорозумувати Україною»

Як бачимо, на 47% людей війна впалнула на їхні думки про подорожі Україною. 38% людей не відчули ніякого впливу, а решті 15% людям важко відповісти на це питання.

3.2.2 Подорожі та знання Закарпаття відвідувачів УСБ Закарпаття

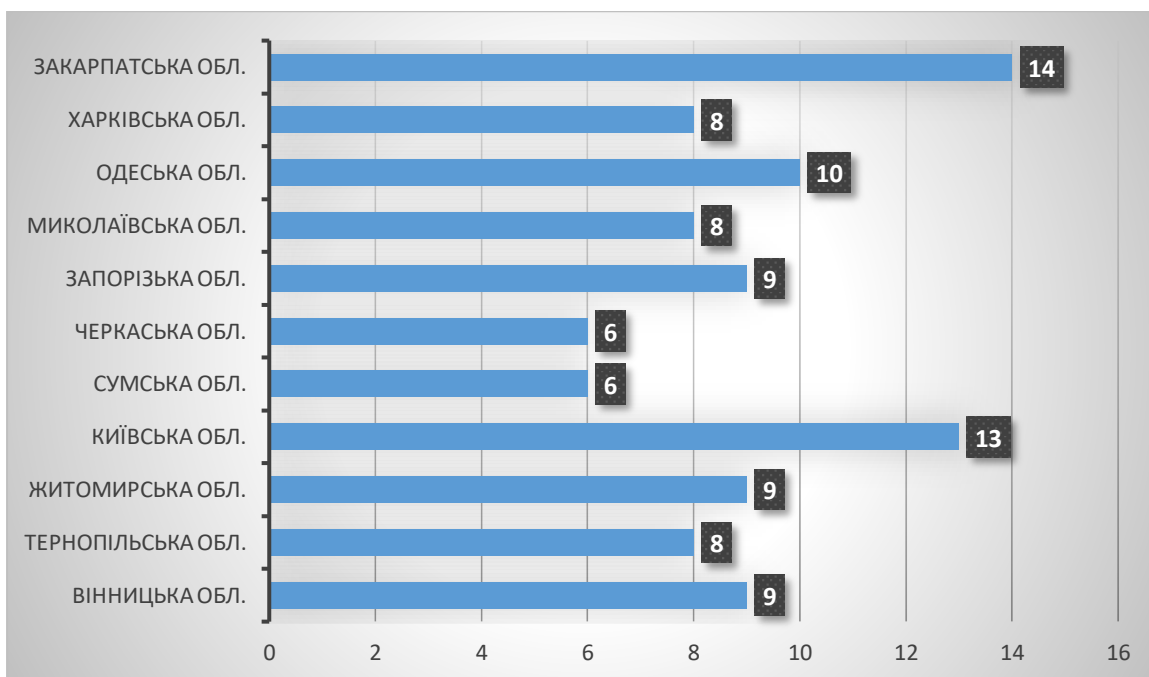

Рис.3.3.6. «Регіони з яких приїхали відвідувачі закладу УСБ Закарпаття»

Вказано звідки респонденти приїхали навідатися у УСБ «Закарпаття.» З них 13% приїхали із Київської області, 9% – з Житомирської області, 8% – з Миколаївської області, 6% – з Сумської області, 8% – з Тернопільської області, 9% – з Вінницької області, 10% навідалися із Одеської області, 8% – з Харківської області, 6% – з Черкаської області, 9% Запорізька область та 14% – із Закарпатської області.

Населений пункт	Відсоток
Вінниця	6%
Калинівка	6%
Київ	8%
Біла Церква	5%
Буча	5%
Обухів	4%
Суми	6%
Тернопіль	6%
Іванківці	4%
Житомир	5%
Черкаси	8%
Запоріжжя	5%
Одеса	7%
Харків	8%
Миколаїв	8%
Берегове	5%
Конотоп	1%
Зміїв	4%

Таблиця 3.3.1. «Кількість відвідувачів з різних населених пунктів України»

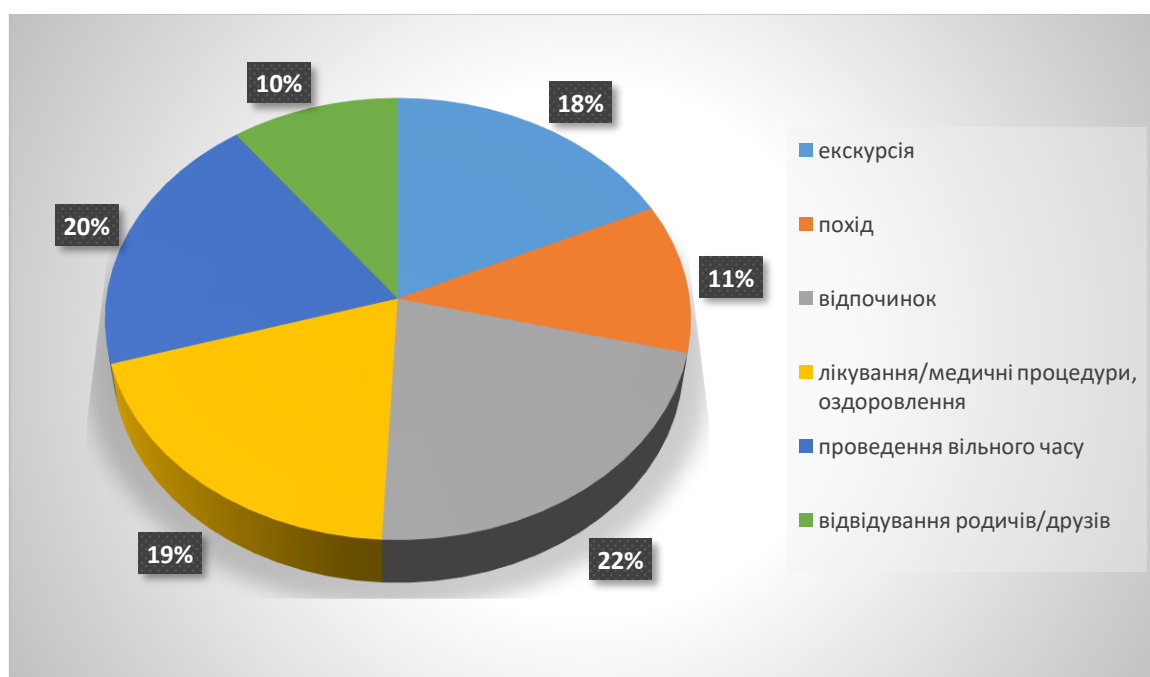

Рис.3.3.7. «Головна мета подорожі відвідувачів до Закарпаття»

Метою подорожі для 22% респондентів приїхали сюди на відпочинок, 20% приїхали, щоб провести тут свій вільний час, 19% приїхали з метою лікування, отримання медичних процедур та оздоровлення, 18% приїхали відвідати цікаві та визначні місця Закарпаття, 11% приїхали аби піти в похід по Закарпаттю, а решта 10% приїхали відвідати родичів.

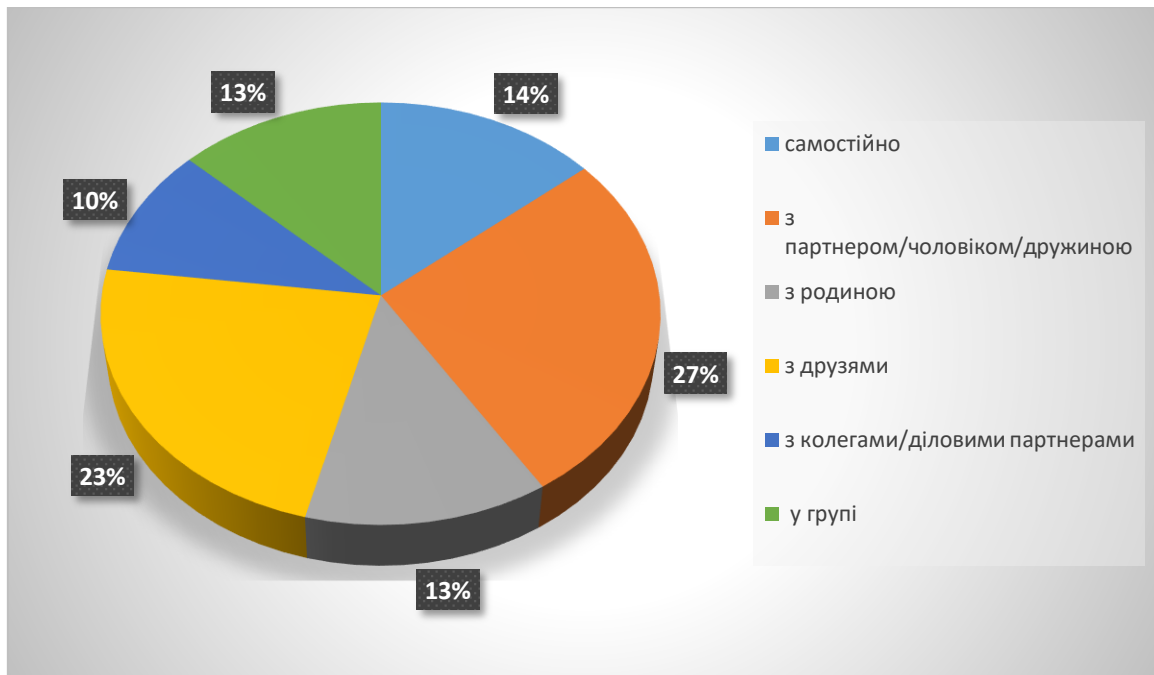

Рис.3.3.8. «З ким відвідують заклад відвідувачі УСБ Закарпаття»

У поданому рисунку вказано, що 27% респондентів відвідують заклад із партнерами, чоловіком або дружиною, 23% респондентів відвідують заклад із друзями, 14% - самостійно, 13% – відвідують заклад у групі та 13% – з родиною, 10% - з колегами та діловими партнерами.

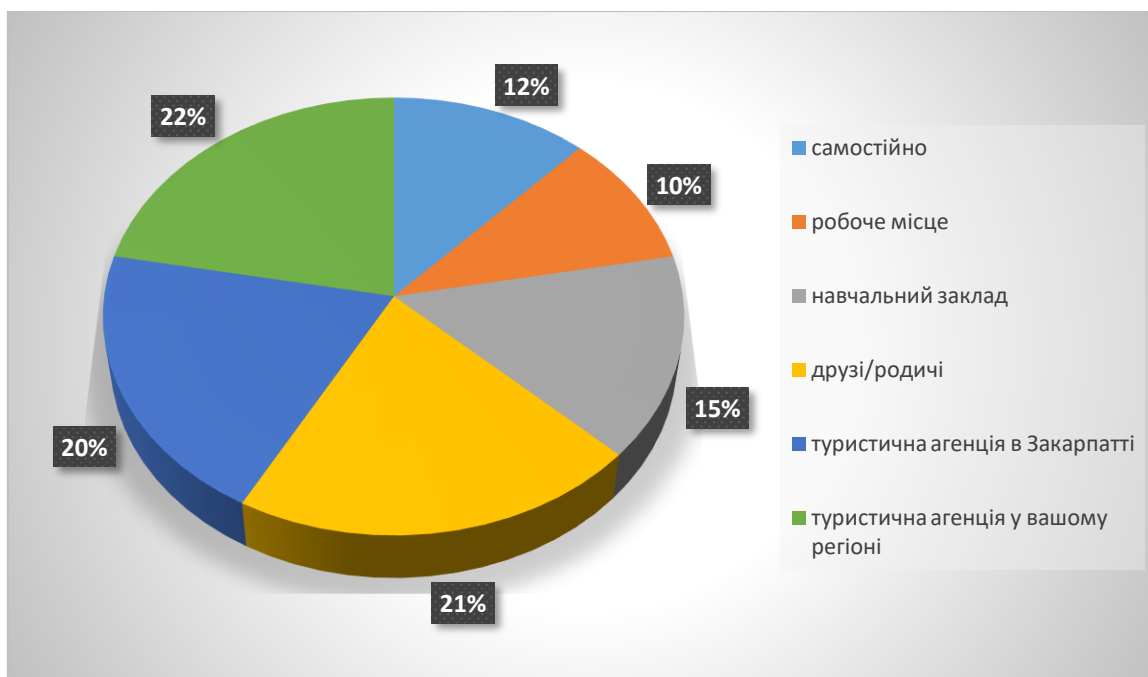

Рис.3.3.9. «Організація подорожу респондентів до Закарпаття»

Більшість респондентів, а це 21%, організовували подорож зі своїми друзями або родичами, 20% респондентів організовували подорож із туристичною агенцією в Закарпатті, 22% – із туристичною агенцією в їхньому регіоні, 15% – організовували навчальні заклади, 10% – організовували робочі місця, а 12% організовували подорож самостійно.

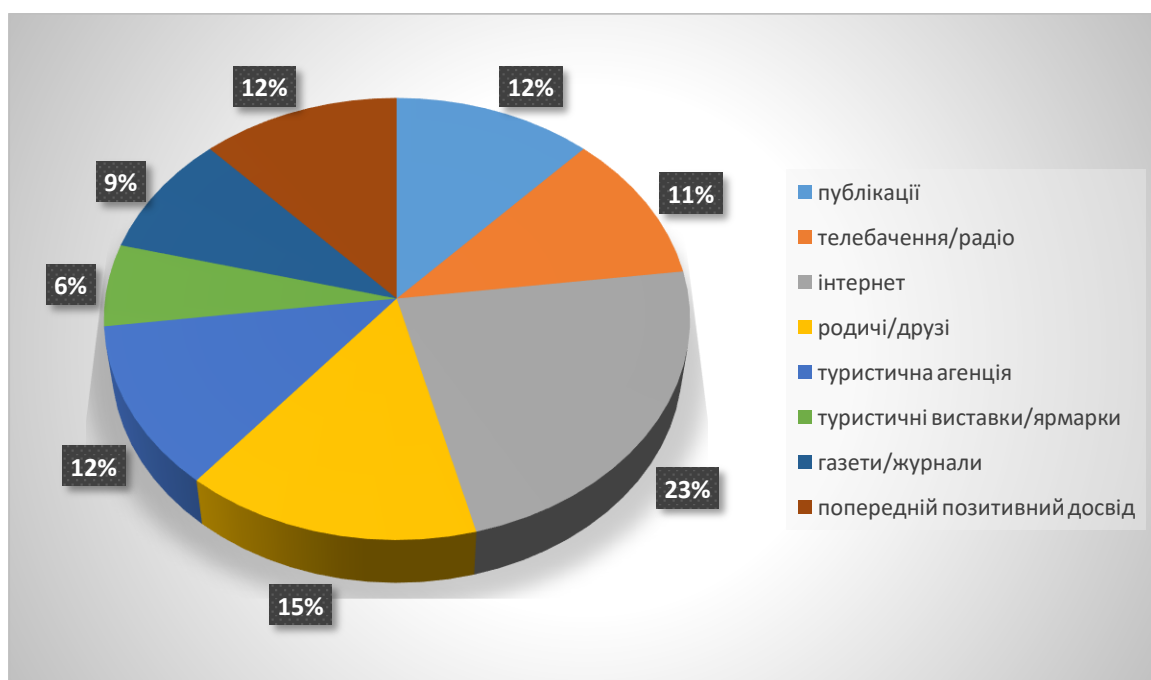

Рис.3.3.10. «Джерела інформації на основі яких респонденти вирішили відвідати Закарпаття»

Серед респондентів 23% вирішили відвідати Закарпаття через інформацію в інтернеті та у різних соцмережах, 15% респондентів вирішили відвідати Закарпаття через поради родичів та друзів, які. 12% респондентам відвідати Закарпаття порадила туристична агенція, 12% навідалися сюде через попередній позитивний досвід та ще 12% зупинилися на виборі цього регіону через публікації.

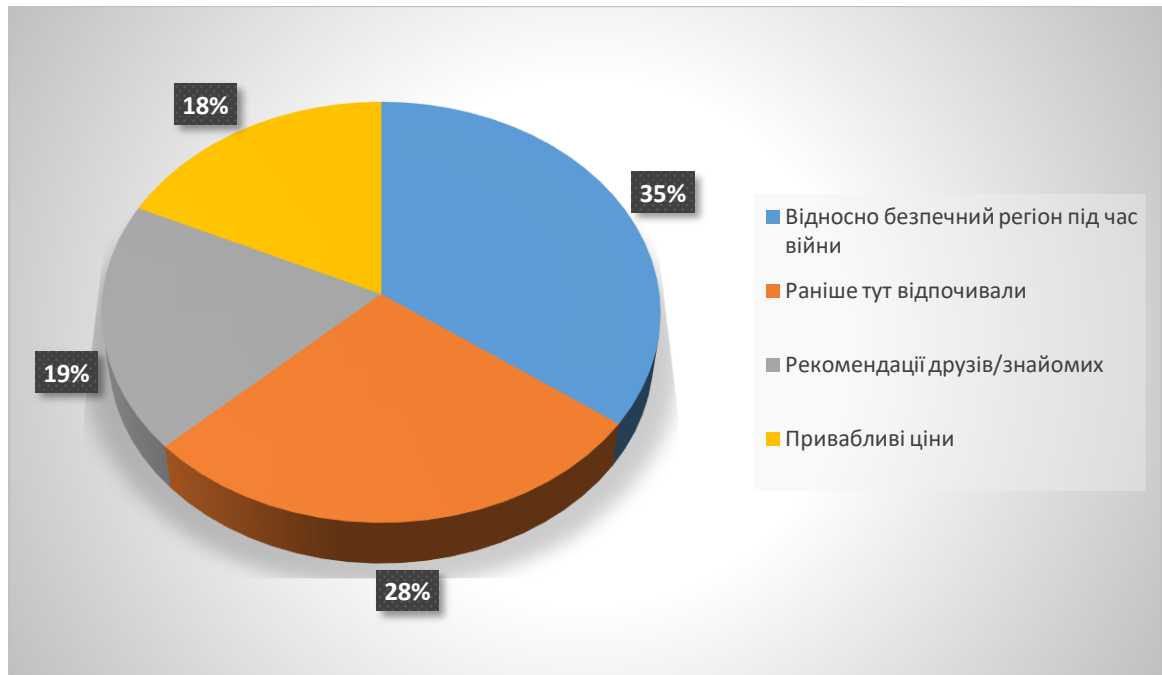

Рис.3.3.11. «Причина вибору респондентів регіону»

На рисунку, бачимо, що 35% респондентів вибрали Закарпатський регіон через те, що ту відносно безпечніше під час війни ніж в інших регіонах, 28% обрали цей регіон тому що вони раніше вже тут відпочивали, 19% обрали цей регіон через рекомендації друзів, а 18% – через привабливі ціни.

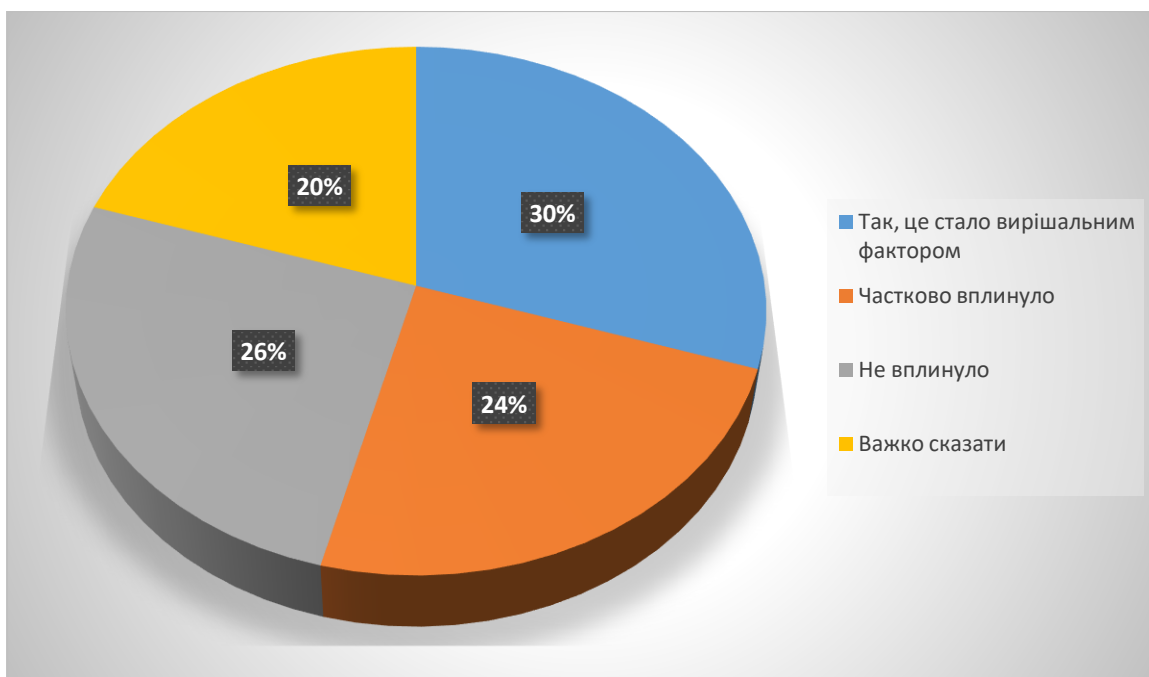

Рис.3.3.12. «Вплив війни на вибір регіону для відпочинку респондентів»

Для 30% респондентів вплив війни став вирішальним фактором на вибір регіону, на 26% відвідувачів цей фактор ніяк не вплинув, для 24% респондентів цей фактор вплинув частково, а для 20% людей важко було виразити думки на рахунок цього фактору.

3.2.3 Задоволеність Закарпатським спортивним комплексом і термальними купальнями

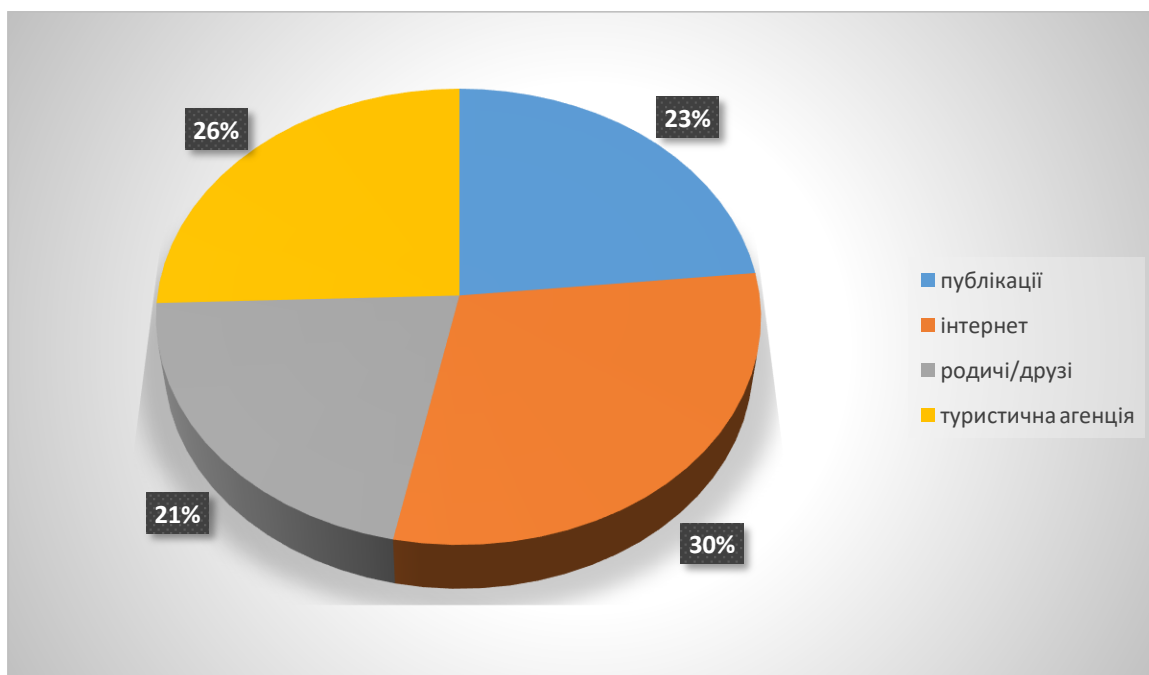

Рис.3.3.13. «Джерела інформації з яких респонденти дізналися про заклад УСБ Закарпаття»

На рисунку бачимо, що 30% відвідувачів дізналися про заклад через інформацію в інтернеті, 26% дізналися про заклад через туристичну агенцію, 23% дізналися про купальні через публікації у соцмережах, 21% дізналися про купальні через родичів та друзів, які радили їм сюди приїхати.

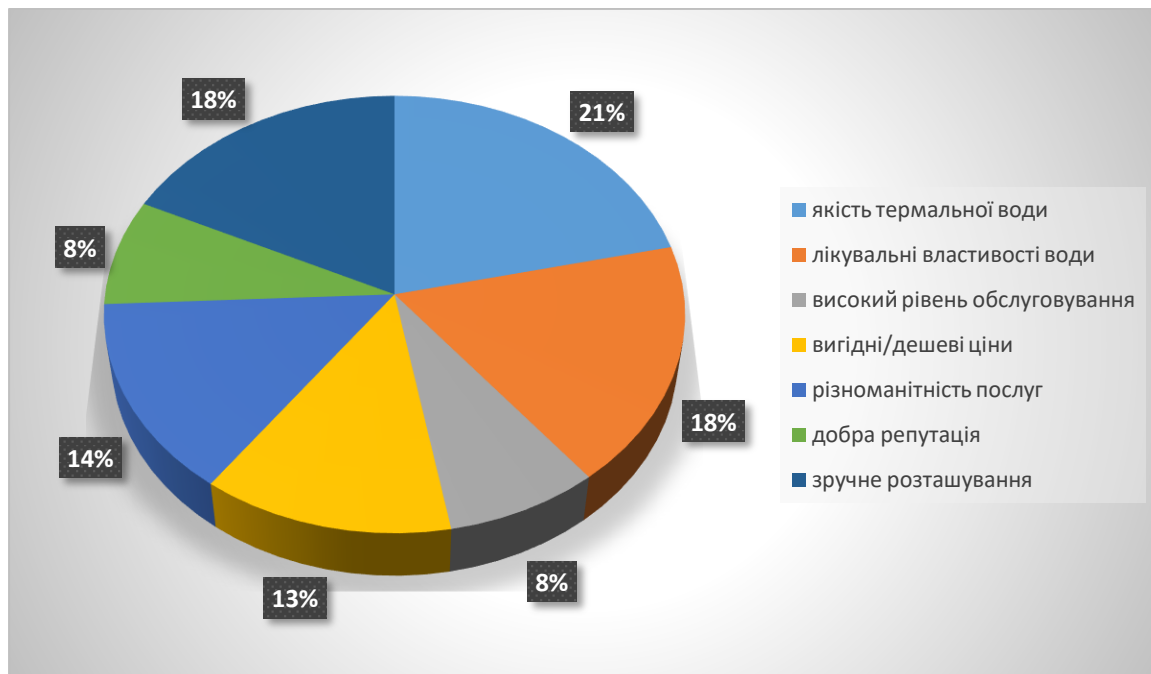

Рис.3.3.14. «Критерії вибору закладу респондентами УСБ Закарпаття»

Критерії за якими вибирали заклад були різними. Як бачимо, 21% відвідувачів вибрали заклад через якість термальної води, 18% вибрали заклад за лікувальні властивості мінеральної води, ще 18% людей вибрали заклад через його зручне розташування, 14% – обрали через різноманітність послуг які надає заклад, 13% – обрали цей заклад за вигідні та дешеві ціни, 8% – через добру репутацію та ще 8% через високий рівень обслуговування.

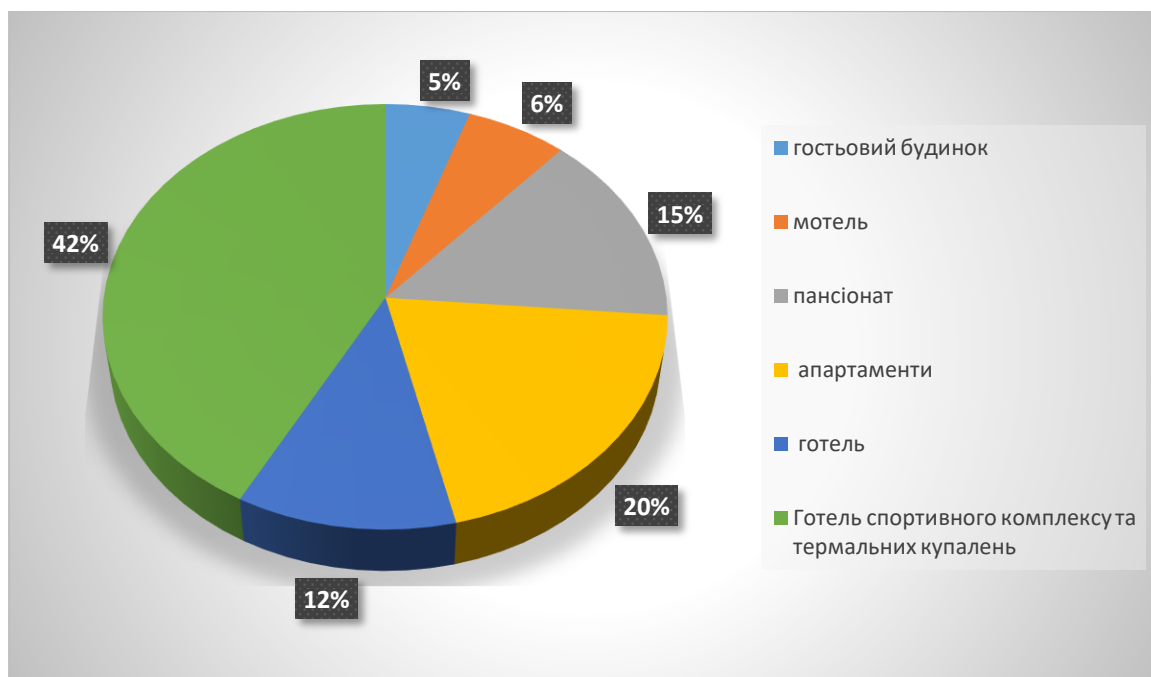

Рис.3.3.15. «Тип вибору проживання відвідувачами УСБ «Закарпаття»

Бачимо, що 42% людей обрали готель спортбази «Закарпаття», 20% обрали апартаменти поблизу комплексу, 15% обрали пансіонати, 12% обрали готелі, 6% – обрали мотелі, а 5% обрали гостьові будиночки.

Наступні питання стосувалися лише тих відвідувачів, які проживали в готелі самого комплексу, щоб дізнатися якість обслуговування, надання послуг та загалом якість роботи закладу УСБ «Закарпаття.»

Ті хто зупинялися в готелі спортбази Закарпаття виразили різні думки щодо роботи закладу, якості надання послуг, якості кімнат у готелі та обслуговування загалом.

Критерії вибору готелю	Оцінка 1-5
Ціна проживання	3,2
Рівень готелю (категорія)	3,3
Розташування, доступність	3,3
Попередній досвід проживання	3,6
Оснащення кімнати	2,8
Фото кімнати та готелю	4,1
Можливість онлайн-бронювання	3,9
Пропоновані послуги (харчування, SPA тощо)	3,1

Таблиця 3.3.2. «Оцінки відвідувачів УСБ «Закарпаття» різних критеріїв»

Результати таблиці демонструють оцінювання різних критеріїв респондентами УСБ «Закарпаття». Найвище респонденти оцінили такі категорії, як фото кімнати та готелю (4,1), можливість онлайн-бронювання (3,9) та попередній досвід проживання (3,6).

Середні оцінки мають такі критерії як рівень готелю (3,3) та його розташування (3,3) – це є важливі, але не вирішальні фактори; ціна проживання (3,2), що вказує на те, що вартість є важливою, але не основною умовою вибору; пропоновані послуги (3,1) - це означає, що додаткові сервіси відіграють помірну роль.

Найнижчу оцінку отримали: оснащення кімнати (2,8), що вказує на те, що гості не задоволені умовами проживання.

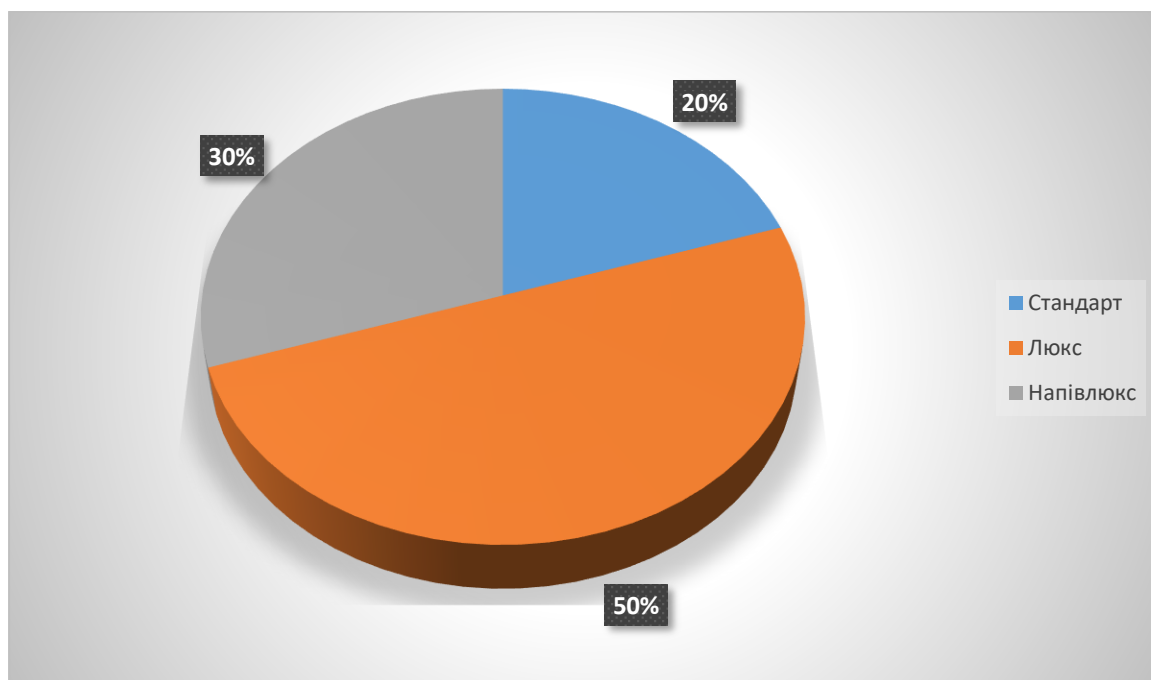
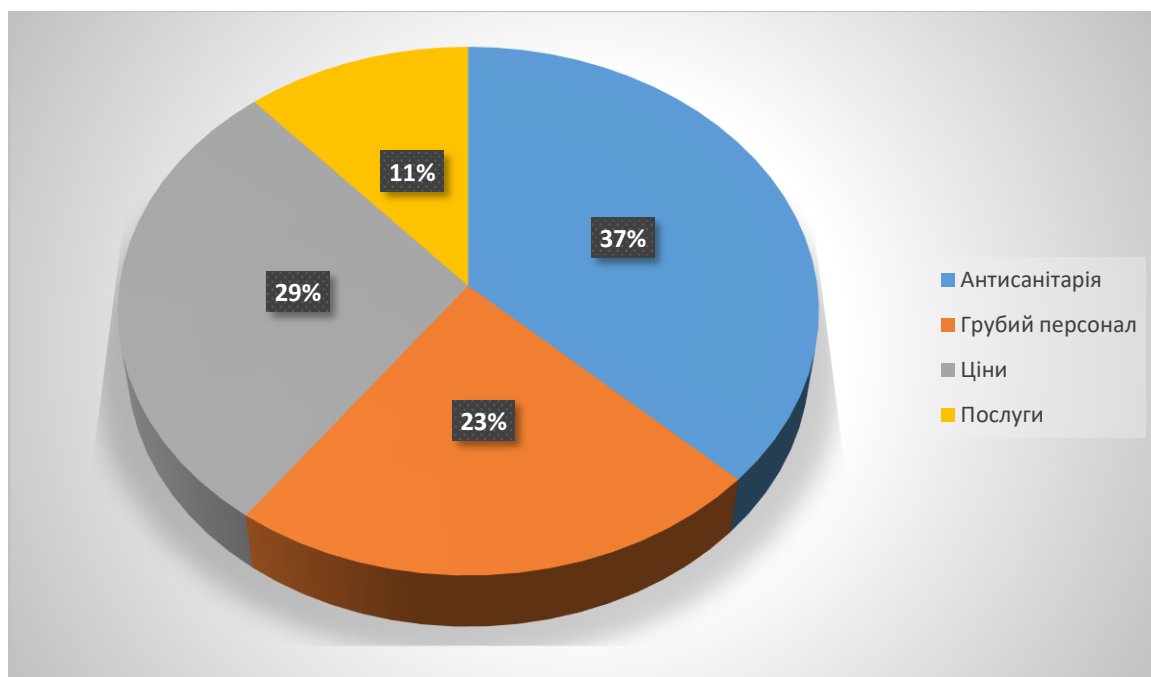

Рис.3.3.16. «Типи заброньованих номерів у готелі спортбази «Закарпаття»

Рис. вказує, що 50% людей обрали номер типу «Люкс», 30% обрали номер типу «Напівлюкс», а решта 20% обрали «Стандарт».

**Рис.3.3.17. «Причини незадоволеності кімнатами в готелі спортбази
«Закарпаття»**

Причинами незадоволеності номерами полягала у різних факторах. Наприклад, 37% зазначили, що найголовніша причина – це антисанітарія у номерах, 29% були незадоволені цінами на номери, 23% скаржилися на грубий персонал та 11% скаржилися на неякісні послуги.

Відвідувачі, які залишилися незадоволеними обраними номерами обґрунтували своє рішення так: причина для більшості була невідповідність ціни якості, тобто кімната не відповідала очікуванням. Фото викликало високі очікування від номеру адже критерій отримав високу оцінку (4,1), тому враження на місці не виправдало очікувань, створених візуальним матеріалом.

Деякі гості виявили, що інші готелі з подібним рівнем зручностей мають нижчу вартість – це викликає відчуття переплати.

Готель і обслуговуючий персонал	Оцінка
Будівля готелю та інтер'єр виглядають естетично	2,6
Готель відповідав моїм очікуванням	2,3
Оснащення готелю сучасне та функціональне	3,2
У номері / зоні відпочинку було комфортно та тихо	3,1
Інформаційні матеріали (вказівники, написи) читабельні й привабливі	4,3
Бракує написів/матеріалів іншими мовами (якщо так — оцініть важливість цього)	3,8
Орієнтування в готелі зручне (сходи, коридори тощо)	3,5
Зовнішній вигляд персоналу охайний та професійний	3,3

Поселення пройшло швидко і без проблем	4,2
Персонал рецепції та керівники були ввічливими	3,1
Моє бронювання було виконано точно	3,2
Загальна привітність і готовність персоналу допомогти	2,8
Персонал швидко реагував на мої запити	3,2

Таблиця 3.3.3. «Оцінка обслуговування та персоналу у закладі УСБ «Закарпаття»

Найбільші оцінки отримали такі критерії: інформаційні матеріали читабельні та привабливі (4,3), це свідчить, що гості добре оцінили візуальну та текстову інформацію в готелі, що допомагає орієнтуватися; поселення пройшло швидко і без проблем (4,2), що свідчить про швидкість та організованість процесу реєстрації; бракує написів/матеріалів іншими мовами (3,8), що свідчить про потребу у багатомовній навігації для гостей.

Середній рівень оцінок отримали такі критерії як: орієнтування в готелі зручне (3,5) – загалом гості легко знаходили потрібні об'єкти, хоча можливо є дрібні труднощі з навігацією; зовнішній вигляд персоналу (3,3) – охайність персоналу не викликає нарікань, однак, в окремих випадках є бути сумніви щодо професійного враження; персонал швидко реагував на запити (3,2) та бронювання було виконано точно (3,2) – це свідчить про те, що адміністративні функції виконуються на задовільному рівні, але все ще є простір для покращення швидкості обслуговування та точності виконання замовлень; комфорт і тиша в номері (3,1) та ввічливість рецепції (3,1) – ці оцінки трохи нижчі за середні, що свідчить про те, що ймовірно, були випадки надмірного шуму чи недостатньої уваги з боку персоналу рецепції.

Найнижчі оцінки отримали ці критерії: готель відповідав моїм очікуванням (2,3) – це найнижчий показник, який вказує на невідповідність між очікуваннями та реальністю; загальна привітність і готовність персоналу допомогти (2,8) – низька оцінка вказує на недостатню відкритість, доброзичливість або уважність персоналу.

Критерії оцінки	Оцінка
Розмір кімнати	4,1
Оснащення кімнати	3,2
Чистота кімнати при заселенні	2,2
Зручність ліжка та постільної білизни	3,4
Чистота ванної кімнати при заселенні	2,1
Оснащення ванної кімнати	2,4
Частота прибирання	3,2
Якість прибирання	2,8
Частота зміни рушників	3,4
Робота прибирального персоналу	3,8

**Таблиця 3.3.4. «Оцінка кімнати в якому проживали відвідувачі УСБ
«Закарпаття»**

Найвищу оцінку отримали такі критерії як: розмір кімнати (4,1), що свідчить про те, що гості загалом задоволені простором, що створює комфортне середовище для проживання: оцінили високою і роботу прибирального персоналу (3,8), що свідчить про їх старанність, уважність або доброзичливість; серед інших позитивних моментів – частота зміни рушників (3,4) та зручність ліжка і постільної білизни (3,4).

Середній рівень оцінок отримали такі показники, як оснащення кімнати (3,2) та частота прибирання (3,2), що свідчить про наявність базових зручностей та загалом прийнятний рівень обслуговування; водночас якість прибирання (2,8) вказує на те, що є певні зауваження до його ретельності або стандартів.

Найбільше занепокоєння викликали показники, пов'язані з чистотою при заселенні – кімната (2,2) та особливо ванна кімната (2,1) отримали найнижчі оцінки, що може свідчити про поспішну або поверхневу підготовку номерів до прийому гостей, а також про слабкий контроль за якістю прибирання; оснащення ванної кімнати (2,4) також оцінили низько, ймовірно, через відсутність необхідних зручностей або застарілий стан.

Критерії оцінки	Оцінка
Чистота термальних купалень	4,5
Кількість послуг у термальних купальнях	4,1
Якість послуг у термальних купальнях	3,7
Температура термальної води	4,7
Розмір та кількість відкритих басейнів	4,1
Корисний вплив термальної води на організм	4,8
Привітність та готовність допомогти персоналу купалень	3,6
Вартість вхідних квитків	3,2

Таблиця 3.3.5. «Оцінювання термальних купалень в УСБ «Закарпаття»

Найвищу оцінку (4,8) отримав корисний вплив термальної води на організм, що підтверджує головну перевагу купалень — оздоровчий ефект; температура води також була високо оцінена (4,7), що свідчить про комфортний температурний режим для відпочинку та релаксації; чистота термальних купалень оцінилася у 4,5 бала — відвідувачі відзначили належний рівень гігієни та доглянутості території: кількість послуг у купальнях (4,1) та розмір і кількість відкритих басейнів (4,1), також були високо оцінені, що свідчить про те, що заклад забезпечує різноманіття та зручність під час перебування.

Дещо нижчі, але все ще позитивні оцінки отримали якість послуг у купальнях (3,7) та привітність і готовність допомогти з боку персоналу (3,6) – це свідчить про задовільний рівень обслуговування, однак з потенціалом для покращення.

Найнижчу оцінку отримала вартість вхідних квитків (3,2), що може свідчити про те, що деякі відвідувачі вважають ціну завищеною відносно якості послуг або загального досвіду перебування.

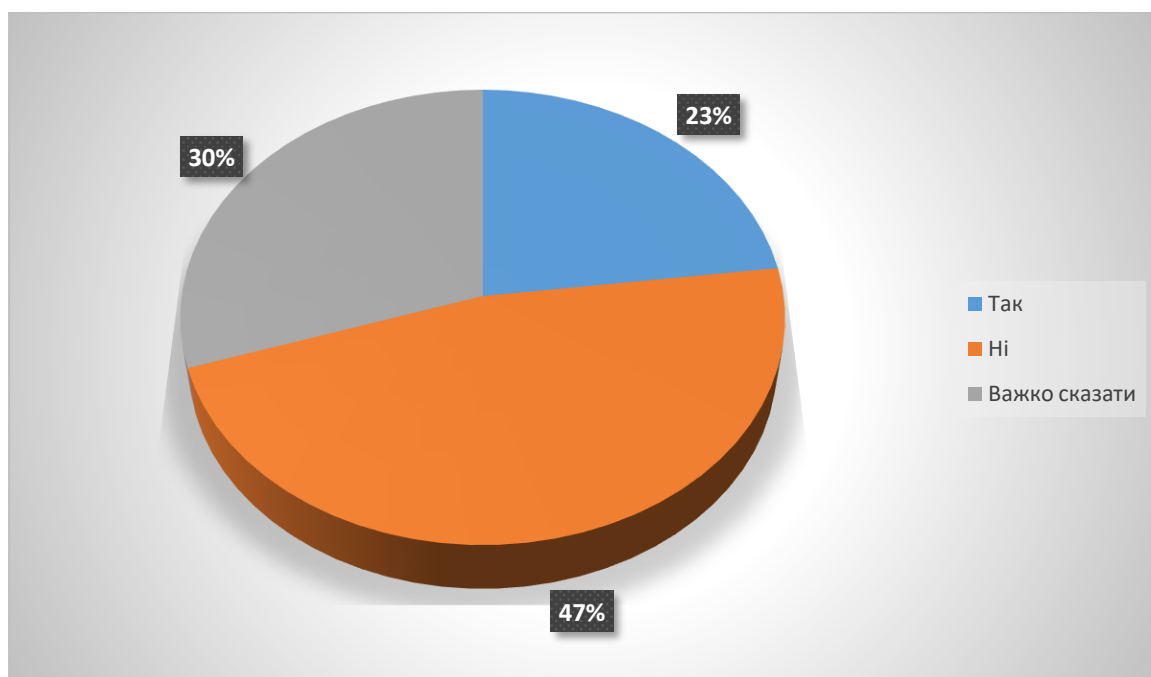

Рис.3.3.18. «Відчуття змін у функціонуванні»

Рис.вказує, що 47% респондентів не відчували ніяких змін у функціонуванні закладу, 30% – важко визначитися з думкою, а 23% вказують, що зміни відбулися.

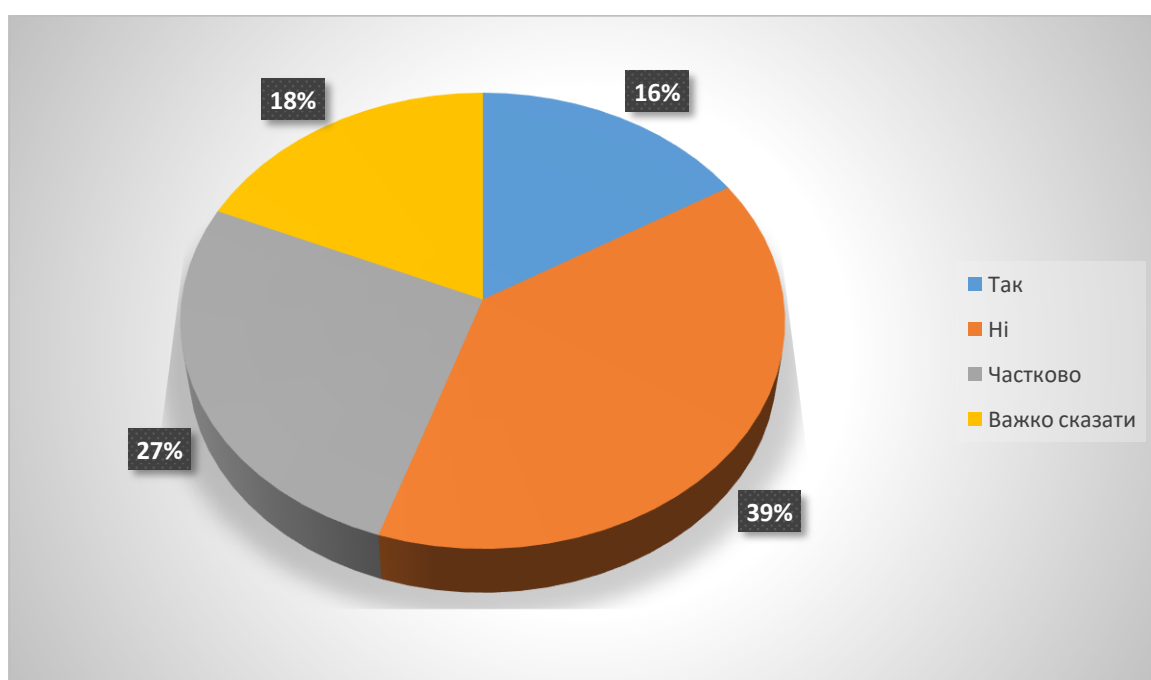

Рис.3.3.19. «Вплив війни на відчуття безпеки під час перебування в купальнях»

На рисунку бачимо, що 39% не відчули впливу бойових дій на безпеку під час перебування у спортбазі, 27% зазначили, що частково відчують вплив, 18% людей не можуть точно сказати і 16% зазначили, що відчувли вплив.

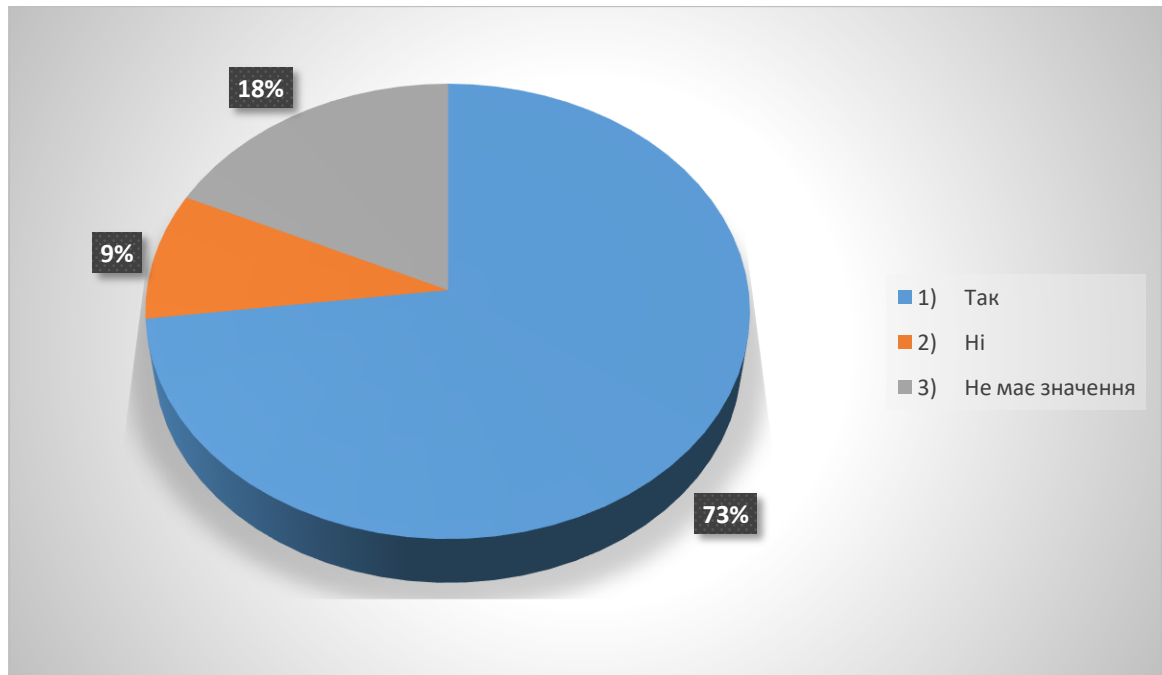

Рис.3.3.20. «Бажання відвідувачів отримувати більше інформації про заходи безпеки під час війни»

Рис. Вказує, що 73% хотіли би отримувати більше інформації про заходи безпеки під час війни, 18% зазначили, що це не має значення, а всього 9% сказали, що їм не потрібна інформація про заходи безпеки під час війни.

Послуги	Оцінки
Готель	4,2
Термальні купальні	4,8
Кафе	3,1
Парковка	3,6

Таблиця 3.3.6. «Оцінка задоволеності закладом загалом»

Найвищу оцінку отримали термальні купальні (4,8) – це свідчить про виняткову якість, комфорт та оздоровчий ефект, які залишили дуже позитивні враження у гостей. Готельні послуги отримали стійко позитивну оцінку, що вказує на високий рівень сервісу, зручності проживання та організації обслуговування.

Середню оцінку отримала парковка (3,6) – це демонструє загальне задоволення, проте є потенціал для покращення, наприклад, у кількості місць, зручності розташування або безпеці стоянки.

Найменш позитивно відвідувачі оцінили якість кафе (3,1), що може свідчити про проблему в обслуговуванні, меню або співвідношенні ціна-якість, що свідчить про необхідність покращення цієї послуги.

Рис.3.3.21. «Загальні враження про заклад УСБ «Закарпаття»

Рис. вказує, що 33% відвідувачів отримали позитивні враження, і, при можливості, вони навідаються знову, 23% отримали дуже позитивні враження та обов'язково сюди повернуться ще, 16% зазначили, що одного візиту було достатньо, 12% отримали позитивні враження, адже вони є постійними відвідувачами, і 6%

відмовлятимуть знайомих від поїздки сюди.

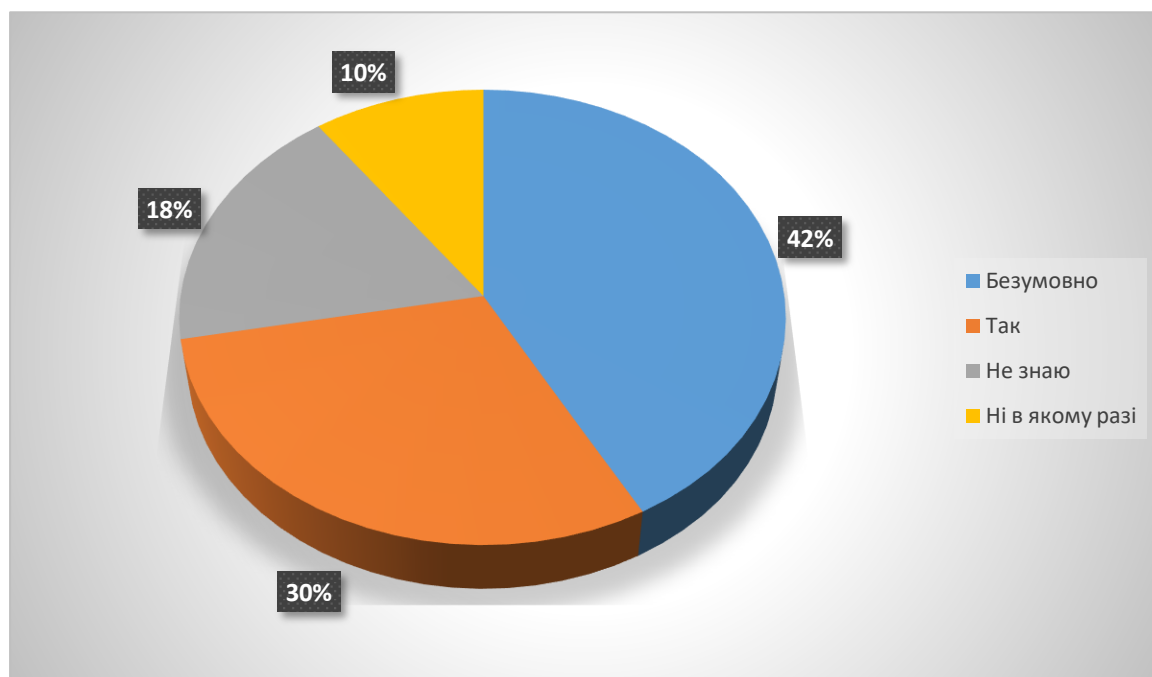

Рис.3.3.22. «Рекомендації термальних купалень УСБ «Закарпаття» відвідувачами»

Як бачимо, 45% відвідувачів рекомендували б цей заклад, особливо своїм родичам та друзям, 30% рекомендували б цей заклад, 18% не впевнені, чи рекомендували б заклад, 10% не ркомендували б цей заклад ні в якому разі.

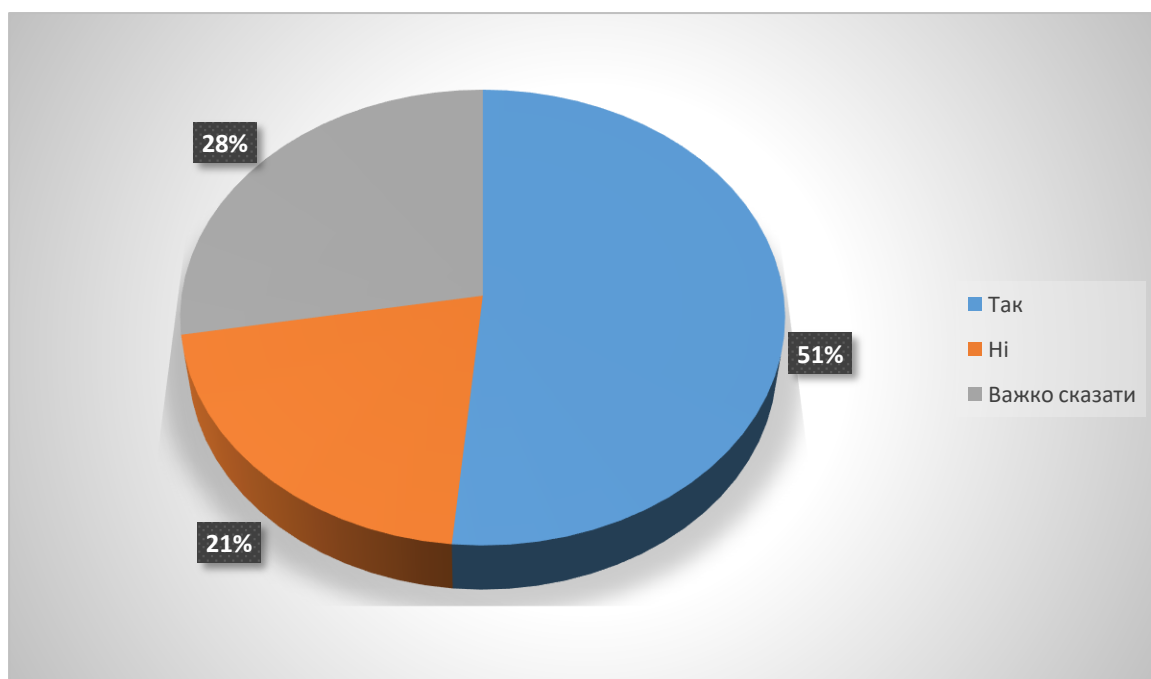

Рис.3.3.23. «Думки респондентів на рахунок адаптації закладу до війни»

На даному рисунку бачимо, що 51% відвідувачів вважають, що заклад адаптований до війни, 21% не вважають заклад адаптованим, а 28% респондентів не впевнені на рахунок цього.

Проведене дослідження дозволяє зробити низку важливих висновків щодо впливу загострення російсько-української війни на поведінку відвідувачів санаторію «Закарпаття» та їх рівень задоволеності послугами. Війна істотно вплинула на туристичну активність, однак попит на внутрішній туризм зберігся. Закарпатська область, завдяки умовній безпеці, залишилася одним із найпривабливіших регіонів для відпочинку.

Понад половина опитаних (54%) є внутрішньо переміщеними особами (ВПО), що свідчить про зміну цільової аудиторії туристичних послуг у регіоні. Війна вплинула на вибір регіону для відпочинку у 30% респондентів, які свідомо обрали Закарпаття як безпечніший варіант, 35% обрали регіон саме через його відносну безпеку.

Головними мотиваційними факторами для приїзду стали оздоровлення, відпочинок, цікаві місця та бажання провести час із рідними. Значна частина відвідувачів (62%) вже була в Закарпатті раніше, що підтверджує стабільну лояльність клієнтів до регіону.

Інтернет, соціальні мережі та рекомендації близьких залишаються основними джерелами інформації про санаторій, а отже, є пріоритетними каналами для маркетингових стратегій.

Найвищий рівень задоволеності відвідувачі виявили щодо термальних купалень, особливо відзначаючи корисний вплив води, її температуру та чистоту. Загальна оцінка термальних послуг — 4,8 з 5. Найменше задоволення виявлено щодо чистоти номерів при заселенні та оснащення ванних кімнат, що отримали найнижчі оцінки (2,1–2,4). Це є слабким місцем, яке потребує термінового покращення. Фотографії номерів викликають завищені очікування, які не завжди відповідають реальному стану номерів, що призводить до розчарування клієнтів. Готельні послуги загалом оцінено на рівні 4,2, однак рівень сервісу персоналу, оснащення кімнат, чистота та привітність отримали оцінки в діапазоні 2,3–3,3, що свідчить про необхідність підвищення стандартів обслуговування.

Незважаючи на війну, 73% опитаних хотіли б отримувати більше інформації про заходи безпеки, що вказує на потребу в комунікації з клієнтами у кризовий період.

Понад 75% респондентів залишилися задоволеними перебуванням і готові рекомендувати заклад своїм знайомим, що є позитивним індикатором загального іміджу УСБ «Закарпаття».

Отже, санаторій «Закарпаття» зберігає значний туристичний потенціал навіть в умовах воєнного конфлікту, однак повинен приділити особливу увагу підвищенню якості готельних послуг, забезпеченню стандартів чистоти та покращенню комунікаційної політики щодо безпеки для збереження довіри й інтересу клієнтів.

ВИСНОВКИ

У результаті проведеного дослідження лікувально-оздоровчого туризму Закарпаття, зокрема особливостей функціонування термальних басейнів м. Берегове в умовах сучасних викликів, можна зробити наступні висновки:

Лікувально-оздоровчий туризм є перспективним напрямом туристичної діяльності, який поєднує елементи медичного, санаторно-курортного, wellness- і спра-туризму. Його основною метою є відновлення, підтримка та профілактика здоров'я без здійснення оплачуваної діяльності у місці перебування. У науковій спільноті відсутня єдність щодо визначення цього поняття: різні дослідники трактують його від ототожнення з медичним туризмом до виокремлення як самостійного напрямку з власною структурою та специфікою.

У структурі оздоровчого туристичного продукту виділяються основні, додаткові та супутні послуги, які разом формують повноцінну пропозицію для споживача. Wellness-туризм зосереджується на первинній профілактиці та досягненні гармонії фізичного, психічного й емоційного стану людини, спрямовуючись не на лікування хвороб, а на збереження й зміцнення здоров'я. Спра-туризм базується на використанні водних процедур (особливо термальних джерел) і має на меті релаксацію, омолодження та загальне поліпшення самопочуття.

Закарпатська область володіє значним потенціалом для розвитку лікувально-оздоровчого туризму завдяки унікальним природним ресурсам (мінеральним та термальним водам, лікувальним грязям, чистому гірському повітрю), вигідному географічному положенню, культурному різноманіттю та розвиненій рекреаційній інфраструктурі. Особливе місце серед оздоровчих закладів регіону посідають термальні басейни м. Берегове – центру угорської культури в Україні, що має давню історію та багату культурну спадщину.

Детальний аналіз функціонування берегівських термальних басейнів, зокрема оздоровчого комплексу «Жайворонок» та учбово-спортивної бази «Закарпаття», свідчить про їх значний оздоровчий потенціал, зумовлений унікальним хімічним складом мінеральних вод, подібним до джерел Ісландії та Сахаліну. Висока мінералізація, наявність корисних мікроелементів, стабільна температура води та природне походження забезпечують позитивний вплив на опорно-рухову, серцево-судинну та нервову системи відвідувачів.

Оздоровчий комплекс «Жайворонок», заснований у 2003 році, вирізняється широким спектром додаткових послуг, включаючи спа-процедури, фізіотерапію, фітпільнінг, ударно-хвильову терапію та сучасну інфраструктуру, що робить його привабливим для різних категорій туристів. Учбово-спортивна база «Закарпаття», яка функціонує з 1967 року, пропонує простіший, але доступний і ефективний варіант оздоровлення завдяки центральному розташуванню, стабільній роботі басейну впродовж року та невисокій вартості послуг.

Результати анкетування, проведеного серед відвідувачів обох закладів у 2024-2025 роках, показали, що більшість клієнтів обирають ці заклади через лікувальні властивості води та можливість розслаблення. Основними позитивними аспектами є якість води, доступні ціни та загальна атмосфера відпочинку. Водночас були виявлені проблеми із дотриманням гігієнічних норм, переповненістю, чергами, недостатньою увагою з боку персоналу та загальним зовнішнім виглядом деяких зон обслуговування. Комплекс «Жайворонок» отримав більше позитивних оцінок, проте частіше згадувався як переповнений, що спричиняє дискомфорт і знижує якість відпочинку.

Загострення російсько-української війни істотно вплинуло на туристичну активність в Україні, однак попит на внутрішній туризм зберігся. Закарпатська область, завдяки умовній безпеці, залишилася одним із найпривабливіших регіонів для відпочинку. Проведене дослідження виявило, що понад половина опитаних відвідувачів санаторію «Закарпаття» (54%) є внутрішньо переміщеними особами, що свідчить про зміну цільової аудиторії туристичних послуг у регіоні. 30% респондентів зазначили, що війна вплинула на їхній вибір регіону для відпочинку, а 35% обрали Закарпаття саме через його відносну безпеку.

Головними мотиваційними факторами для приїзду в регіон стали оздоровлення, відпочинок, цікаві місця та бажання провести час із рідними. Значна частина відвідувачів (62%) вже була в Закарпатті раніше, що підтверджує стабільну лояльність клієнтів до регіону. Інтернет, соціальні мережі та рекомендації близьких залишаються основними джерелами інформації про санаторій, а отже, є пріоритетними каналами для маркетингових стратегій.

Найвищий рівень задоволеності відвідувачі виявили щодо термальних купалень, особливо відзначаючи корисний вплив води, її температуру та чистоту (загальна оцінка – 4,8 з 5). Найменше задоволення викликали чистота номерів при заселенні та оснащення ванних кімнат, що отримали найнижчі оцінки (2,1-2,4). Готельні послуги загалом оцінено на рівні 4,2, однак рівень сервісу персоналу, оснащення кімнат, чистота та

привітність отримали оцінки в діапазоні 2,3-3,3, що свідчить про необхідність підвищення стандартів обслуговування.

Незважаючи на війну, 73% опитаних висловили бажання отримувати більше інформації про заходи безпеки, що вказує на потребу в поліпшенні комунікації з клієнтами у кризовий період. Понад 75% респондентів залишилися задоволеними перебуванням і готові рекомендувати заклад своїм знайомим, що є позитивним індикатором загального іміджу УСБ «Закарпаття».

Таким чином, термальні басейни м. Берегове залишаються важливою складовою лікувально-оздоровчого туризму Закарпаття навіть в умовах соціально-політичної нестабільності та загострення російсько-української війни. Для збереження конкурентоспроможності та подальшого розвитку їм необхідно спрямувати зусилля на підвищення якості готельних послуг, забезпечення стандартів чистоти, модернізацію інфраструктури, розширення спектру додаткових послуг, покращення комунікаційної політики щодо безпеки та врахування змін у структурі цільової аудиторії. Реалізація цих заходів дозволить не лише підвищити рівень задоволеності клієнтів, але й зміцнити туристичну привабливість Берегового як оздоровчого курорту, сприяючи економічному розвитку регіону та збільшенню його внеску в національну економіку України.

RESUMÉ

A Kárpátaljai gyógy- és egészségturizmus tanulmányozásának eredményeként, különös tekintettel a városban található termálmedencék működésének sajátosságaira. A modern kihívásokkal szembesülve a tengerparti területekről a következő következtetések vonhatók le:

Az egészségturizmus egy ígéretes turisztikai terület, amely ötvözi az orvosi, szanatóriumi, wellness és gyógyturizmus elemeit. Fő célja az egészség helyreállítása, fenntartása és megelőzése anélkül, hogy a tartózkodási helyen fizetett tevékenységet végeznének. A tudományos közösségben nincs konszenzus a fogalom meghatározását illetően: a különböző kutatók az orvosi turizmussal való azonosulástól az elszigeteltséig önálló irányként értelmezik, amelynek megvan a maga szerkezete és sajátosságai.

Az egészségturisztikai termék szerkezete magában foglalja az alap-, kiegészítő és kapcsolódó szolgáltatásokat, amelyek együttesen alkotnak egy teljes értékű ajánlatot a fogyasztó számára. A wellness turizmus a megelőzésre és az ember fizikai, mentális és érzelmi állapotának harmóniájának elérésére összpontosít, nem a betegségek kezelésére, hanem az egészség megőrzésére és erősítésére törekedve. A gyógyfürdőturizmus a vízkezelések (különösen a termálforrások) használatán alapul, és célja a pihenés, a felfrissülés és az általános közérzet javítása.

A kárpátaljai régió jelentős potenciállal rendelkezik a gyógy- és egészségturizmus fejlesztésére egyedülálló természeti erőforrásainak (ásvány- és termálvizek, gyógyiszap, tiszta hegyi levegő), kedvező földrajzi elhelyezkedésének, kulturális sokszínűségének és fejlett rekreációs infrastruktúrájának köszönhetően. A régió gyógyüdülőhelyei között különleges helyet foglalnak el a város termálmedencéi. Beregszász a magyar kultúra központja Ukrajnában, hosszú történelemmel és gazdag kulturális örökséggel.

A Beregovi termálmedencék, különösen a Zhayvoronok egészségügyi komplexum és a Zakarpattya oktatási és sportbázis működésének részletes elemzése rámutat azok jelentős egészségjavító potenciáljára, az ásványvizek egyedi kémiai összetételének köszönhetően, hasonlóan az izlandi és a szahalini forrásokhoz. A magas ásványianyag-tartalom, a jótékony nyomelemek jelenléte, a stabil vízhőmérséklet és a természetes eredet pozitív hatással van a látogatók mozgásszervi, szív- és érrendszerére, valamint idegrendszerére.

A 2003-ban alapított Zhayvoronok egészségügyi komplexumot számos kiegészítő szolgáltatás jellemzi, beleértve a gyógyfürdői kezeléseket, a fizioterápiát, a halak hámozását, a lökéshullám-terápiát és a modern infrastruktúrát, ami vonzóvá teszi a turisták különböző kategóriái számára. Az 1967 óta működő Zakarpattia Edző- és Sportközpont központi

elhelyezkedésének, az uszoda egész éves stabil működésének és a szolgáltatások alacsony költségének köszönhetően egyszerűbb, mégis megfizethető és hatékony lehetőséget kínál az egészségfejlesztésre.

A 2024-2025-ben mindkét intézmény látogatói körében végzett felmérés eredményei azt mutatták, hogy a legtöbb ügyfél a víz gyógyító tulajdonságai és a kikapcsolódás lehetősége miatt választja ezeket az intézményeket. A fő pozitívumok a vízminőség, a megfizethető árak és az általános pihentető légkör. Ugyanakkor problémákat azonosítottak a higiéniai előírások betartásával, a zsúfoltsággal, a sorban állással, a személyzet elégtelen figyelmével és egyes kiszolgáló területek általános megjelenésével kapcsolatban. A Zhayvoronok komplexum több pozitív értékelést kapott, de gyakrabban említették túlszúfoltsággként, ami kellemetlenségeket okoz és rontja a pihenés minőségét.

Az orosz-ukrán háború eszkalációja jelentősen befolyásolta az ukrán turisztikai tevékenységet, de a belföldi turizmus iránti kereslet továbbra is fennállt. A kárpátaljai régió a relatív biztonságának köszönhetően továbbra is az egyik legvonzóbb rekreációs régió. A tanulmány megállapította, hogy a Zakarpattia szanatórium megkérdezett látogatóinak több mint fele (54%) belső menekült, ami a régió turisztikai szolgáltatásainak célközönségének változását jelzi. A válaszadók 30%-a jegyezte meg, hogy a háború befolyásolta a rekreációhoz választott régiójukat, 35%-uk pedig éppen a relatív biztonsága miatt választotta Kárpátalját.

A régióba érkezés fő motivációs tényezői az egészség javítása, a kikapcsolódás, az érdekes helyek és a családdal töltött idő vágya voltak. A látogatók jelentős része (62%) már járt korábban Kárpátalján, ami megerősíti a vásárlók régió iránti stabil hűségét. Az internet, a közösségi hálózatok és a szerettek ajánlásai továbbra is a szanatóriummal kapcsolatos információk fő forrásai, ezért a marketingstratégiák kiemelt csatornái.

A látogatók a termálfürdővel voltak a legnagyobb elégedettséggel, különösen a víz jótékony hatásait, hőmérsékletét és tisztaságát emelték ki (összesített értékelés – 4,8 az 5-ből). A legkevésbé elégedettek a szobák tisztaságával a bejelentkezéskor, valamint a fürdőszobák felszereltségével voltak, amelyek a legalacsonyabb értékelést kapták (2,1-2,4). A szállodai szolgáltatásokat általában 4,2-esre értékelték, azonban a személyzet kiszolgálásának színvonala, a szobák felszereltsége, a tisztaság és a barátságosság 2,3-3,3 közötti értékelést kapott, ami a szolgáltatási színvonal javításának szükségességét jelzi.

A háború ellenére a válaszadók 73%-a kifejezte azon szándékát, hogy több információt kapjon az eseményről.

és a biztonság, ami jelzi az ügyfelekkel való kommunikáció javításának szükségességét a válság idején. A válaszadók több mint 75%-a elégedett volt a tartózkodásával, és kész ajánlani az intézményt barátainak, ami pozitív mutatója a "Zakarpattia" USB összképének.

Így Beregszász város termálmedencéi továbbra is fontos elemei a kárpátaljai gyógy- és egészségturizmusnak, még a társadalmi-politikai instabilitás és az orosz-ukrán háború eszkalációja közepette is. A versenyképesség megőrzése és a további fejlődés érdekében erőfeszítéseiket a szállodai szolgáltatások minőségének javítására, a tisztasági előírások biztosítására, az infrastruktúra korszerűsítésére, a kiegészítő szolgáltatások körének bővítésére, a biztonsággal kapcsolatos kommunikációs politikák javítására, valamint a célközönség szerkezetében bekövetkezett változások figyelembevételére kell összpontosítaniuk. Ezen intézkedések megvalósítása nemcsak a vevői elégedettség szintjét növeli, hanem Beregszász turisztikai vonzerejét is erősíti, mint gyógyüdülőhely, hozzájárulva a régió gazdasági fejlődéséhez és növelve Ukrajna nemzetgazdaságához való hozzájárulását.

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Авраменко О. Р., 2021: Просування продукту лікувально-оздоровчого туризму Закарпатської області на ринку країн ЄС. Кваліфікаційна робота. Київський національний торговельно-економічний університет, URL: <http://dp.knute.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/6905/1/%D0%90%D0%B2%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE%20%2812%20%D0%B3%D1%80.%2C%20%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D0%B5%29.pdf>
2. Батиченко С.П., Уліганець С. І., Мельник Л. В., 2021: Особливості організації лікувальних турів. Географія та туризм, Випуск 59, 14-21 сс. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/1274023>
3. Бедрік Н. М., 2015: Теорія та практика державного управління і місцевого самоврядування. URL: https://tourlib.net/statti_ukr/bedrik.htm
4. Богдан Н. М., Осовець О. Е., Сегеда І. В., Соколенко А. С., 2024: Туристська індустрія України: проблеми адаптації у військовий період і перспективи поствоєнного відновлення. 2024. №1. С. 28–37. URL: https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2024-1_0-pages-28_37.pdf
5. Бойко З. В., Горожанкіна Н. А., Грушка В. В., 2024: Тенденції розвитку туризму в Україні в умовах воєнного часу. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3343/3270>
6. Бордун О., Шевчук В., Монастирський В., Лучка О., 2022: Втрати та напрями порятунку туристичного бізнесу України в умовах війни. Вісник Львівського університету. Серія економічна. 2022. Випуск 62. С. 178–196, URL: https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2024-1_0-pages-28_37.pdf
7. Бригілевич Г., Мальська М., 2022: Вплив міжнародного туризму на соціально-економічний розвиток України в умовах війни. Věda aperspektivy No 9(16). URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/vp/article/view/2494/2498>
8. Воронцова Б. О., Карпенко Н. М., 2021: Розвиток лікувально-оздоровчого туризму у Закарпатській області: стан та перспективи. URL: http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/11001/1/Vorontsova_Bohdana_Oleksandrivna_%D0%A2-41-1.pdf

9. Галасюк, С., 2023: Концептуальні підходи до визначення терміну «лікувально-оздоровчий туризм». Економіка та суспільство, (47). URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2094/2023>
10. Гнетецький А. П., Баєв В. В., Шаран Л. О., 2021: Впровадження іновацій в туристичний продукт. URL: <https://dspace.nuft.edu.ua/server/api/core/bitstreams/ecf12a88-12f5-4150-bbb5-76b5d1b601cf/content>
11. Зубака О. В., 2020: Аналіз мінеральних вод Закарпаття. URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/25650>
12. Калініченко С. М., Харчевнікова Л. С., Аврята А. В., Олійник І. А., 2024: Особливості розвитку лікувально-оздоровчого туризму. URL: http://ujae.org.ua/wp-content/uploads/2024/12/ujae_2024_r04_a6.pdf
13. Карпенко, Ю., Логвин, М., Тараненко, О., Логвин, Д., & Луценко, О., 2023: Стан розвитку туризму в умовах війни та повоєнне відновлення. Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія «Економічні науки», (2 (108), 59-68. URL: <https://puet.poltava.ua/index.php/economics/article/view/180/170>
14. Козоріз Ю. М., Карпенко Н. М., 2021: «Розвиток лікувально-оздоровчого туризму в Україні стан та перспективи». URL: http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/11644/3/Kozoriz_Yuliia_Mykhailivna_%D0%A2%D0%BC-21-1.pdf
15. Куреда Н.М., Кізима М.І., 2020: Продукти сучасного ринку лікувально-оздоровчого туризму України. URL: <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi69/0050601.pdf#page=122>
16. Кушнірук Г. В., Корнєва В. В., 2021: Тенденції розвитку «темного» туризму в Чорнобильській зоні відчуження. URL: <https://journals.uran.ua/tarp/article/view/326182/317160>
17. Лі Н., Трішин Ф., Шекера С., 2022: Концепція міжнародного лікувально-оздоровчого туризму на прикладі лікувально-оздоровчий комплекс «Біла Акація». URL: <https://card-file.ontu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/f9e35902-614e-4c9a-8e56-b06a00b47eca/content>
18. Лібуркіна Л. М., 2023: Конкурентоспроможність та інновації: проблеми науки та практики. URL: https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/12/TEZU_2023-2.pdf

19. Лубцов А., Примак Т., 2020: Інноваційні тенденції wellness туризму. URL: https://www.researchgate.net/publication/339038581_INNOVACIJNI_TENDENCII_WELLNESS_TURIZMU
20. Макеєва М. О., Опанасюк Н. А., Антоненко І.Я., 2023: Лікувально-оздоровчий туризм в Україні: стан і перспективи розвитку. URL: <https://reposit.unisport.edu.ua/server/api/core/bitstreams/063a6df5-1a9b-4f3b-81fa-f0ff5d85cecd/content>
21. Малюта Л., Королюк С., 2023: Війна як причина зміни туристичного потенціалу України: аналіз організаційно-економічних заходів із відновлення внутрішнього туризму, *Galician economic journal*, No 6 (85). URL: <https://galicianvisnyk.tntu.edu.ua/pdf/85/1244.pdf>
22. Маховка В.М., Білан В.В., 2019: Wellness-туризм як один з напрямів розвитку сфери туризму. URL: https://reposit.nupp.edu.ua/bitstream/PolNTU/14770/1/%D0%A2%D0%B5%D0%B7%D0%B8_%D0%9C%D0%B0%D1%85%D0%BE%D0%B2%D0%BA%D0%B0_%D0%91%D1%96%D0%BB%D0%B0%D0%BD.pdf
23. Медвецька Т. І., 2017: Особливості розвитку лікувально-оздоровчого туризму в Закарпатському регіоні. URL: http://www.vtei.com.ua/images/VN/20_04_46.pdf#page=231
24. Молодецький А. Е., Остра В. А., 2020: Лікувально-оздоровчий туризм в українських Карпатах і Причорномор'ї: сучасний стан і тенден». URL: <https://dspace.onu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/af5421a1-fe81-4d42-afde-1bca12c1de9d/content>
25. Мочульська О.М., Шульгай А.Г., Ошлянська О.А., Бондарчук В.І., Завіднюк Ю.В., Чорномидз І.Б., Добровольська Л.І., Сверстюк А.С., 2019: Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України. №3(81). С.56-61. URL: https://tourlib.net/statti_ukr/mochulska.htm
26. Пилип'юк С. В., Гільберг Т. Г., 2024: Туристично-рекреаційні ресурси закарпаття: сучасний стан та перспективи розвитку. URL: <http://46.63.9.20:88/jspui/bitstream/123456789/1270/1/%D0%9F%D0%B8%D0%BB%D0%B8%D0%BF%27%D1%8E%D0%BA%20%D0%A1.%20%D0%A2%D1%83%D1%80%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%BE-%D1%80%D0%B5%D0%BA%D1%80%D0%B5%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D1%96%20%D1%80%D0%B5%D1%81%D1%83%D1%80%D1%81%D0%B8%20%D0%97%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D1%80%D0%BF%D0%B0%D1%82>

[%D1%82%D1%8F%20%D1%81%D1%83%D1%87%D0%B0%D1%81%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%BD%20%D1%82%D0%B0%20%D0%BF%D0%B5%D1%80%D1%81%D0%BF%D0%B5%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%B8%20%D1%80%D0%BE%D0%B7%D0%B2%D0%B8%D1%82%D0%BA%D1%83.pdf](#)

27. Палига В. Р., Березівська О., 2023: Розвиток лікувально-оздоровчого туризму в Україні. URL: <https://repository.lnau.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/556/%D0%94%D0%B8%D0%BF%D0%BB%D0%BE%D0%BC%20%D0%9F%D0%B0%D0%BB%D0%B8%D0%B3%D0%B0.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

28. Перевозова І. В., Філюк С. М., Зарічняк А. П., 2022: Стан туристично-рекреаційного потенціалу України в умовах російського вторгнення. URL: <http://lib.pu.if.ua:8080/bitstream/123456789/20789/1/%D0%9F%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%B2%D0%BE%D0%B7%D0%BE%D0%B2%D0%B0%20%D0%86.%D0%92.%2C%20%D0%A4%D1%96%D0%BB%D1%8E%D0%BA%20%D0%A1.%D0%9C.%2C%20%D0%97%D0%B0%D1%80%D1%96%D1%87%D0%BD%D1%8F%D0%BA%20%D0%90.%D0%9F.%20%D0%A1%D1%82%D0%B0%D0%BD%20%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%BE-%D1%80%D0%B5%D0%BA%D1%80%D0%B5%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D0%BE%20%D0%BF%D0%BE%D1%82%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%83%20%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8%20%D0%B2%20%D1%83%D0%BC%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D1%85%20%D1%80%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B9%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D0%B3%D0%BE%20%D0%B2%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B3%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F.pdf>

29. Писарева І.В., Житник К.В., 2021: Лікувально-оздоровчий туризм в Україні: характеристика та ресурсний потенціал, УДК 338.48(477). URL: http://market-infr.od.ua/journals/2021/62_2021/26.pdf

30. Прищепя Д. А., Дидів І., 2023: Вплив війни на розвиток туристичної діяльності в Україні. URL: <https://repository.lnup.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/545/1/%D0%9A%D0%B2%D0%B0%D0%BB%D1%96%D1%84%D1%96%D0%BA%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B0%20%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D1%82%D0%B>

[0%20%D0%9F%D1%80%D0%B8%D1%89%D0%B5%D0%BF%D0%B0%20%D0%94..pdf](#)

31. Рудін М. Д., Плетос С. В., Арестов С. В., Колонтай С. М., 2022: Сучасний стан та перспективи розвитку лікувально-оздоровчого туризму Одеського регіон». URL:

http://eprints.library.odeku.edu.ua/id/eprint/10824/1/Rudin%20MD%20Such_stan_%20ta%20persp_rozv_%20likuv-ozdor_turyz_%20Odes_%20reh_%D0%92_2022.pdf

32. Рутинський М., Петранівський В., 2012: Лікувально-оздоровчий туризм: актуальні цілі та сучасні підходи до організації» ISSN 2078–4333. Вісник Львівського університету. Серія міжнародні відносини. 2012. Випуск 29 ч.1.С. 179–189, URL: <https://geography.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/06/Rutynskyy-Likuvalno-ozdorovchyy-turyzm-2012.pdf>

33. Рябоконь Т.І., Ставська Ю.В., 2023: Сучасні тенденції розвитку міжнародного туризму в Україні в умовах воєнного стану. URL: <http://socrates.vsau.org/b04213/html/cards/getfile.php/33460.pdf>

34. Сильчук Т.А., Кирпіченкова О.М., Друзь Т.П., 2023: Wellness-туризм як сервісна інновація індустрії гостинності. URL: http://bses.in.ua/journals/2023/79_2023/37.pdf

35. Слободська Д. С., 2023: Перспективи післявоєнного розвитку лікувальнооздоровчого туризму у Закарпатській області. URL: <http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/13421/1/%D0%94%D0%B8%D0%BF%D0%BB%D0%BE%D0%BC%D0%BD%D0%B0%20%D0%A1%D0%BB%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D0%B4%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0%20%20%D0%94..pdf>

36. Ткаченко С. А., Антоненко І. Я., 2023: Регіональний підхід до розвитку туристичного продукту на основі природного потенціалу Закарпатської області. URL: <https://dspace.nuft.edu.ua/server/api/core/bitstreams/71574e86-3ef5-4296-a6aa-b4977c8c1522/content>

37. Устименко Л., 2019: Розвиток wellness-туризму та його вплив на трансформацію туристичної індустрії України / Л. Устименко, Н. Булгакова // Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія : Туризм. - 2019. - Т. 2, № 1. - С. 49-59. – URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vknut_2019_2_1_7

38. Ханас У. Я., Попик М. М., 2024: Термальні мінеральні води як одна з домінант туристично-рекреаційних ресурсів закарпаття. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3904/3827>
39. Хуторна А., Теоретичні основи лікувально-оздоровчого туризму. URL: <https://ur.knute.edu.ua/server/api/core/bitstreams/0830ac12-cb96-47f7-b186-6e4d4c31115e/content>
40. Цимбала О., 2020: Термальні води Закарпаття як складова туристичного продукту (на прикладі турів компанії «Відвідай»). URL: <http://tourism.knukim.edu.ua/article/view/221277/221482>
41. Чериниш І.В., Маховка В.М., 2020: Лікувально-оздоровчі види туризму в структурі сфери туризму та рекреації. URL: https://reposit.nupp.edu.ua/bitstream/PolNTU/8677/1/%D0%9C%D0%B0%D1%85%D0%BE%D0%B2%D0%BA%D0%B0%20%D0%BC%D0%9E%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D1%8F_2020.pdf
42. Чонка І.І., 2012: Якість вод мінеральних джерел на території Закарпаття, Наук. вісник Ужгород. ун-ту (Сер. Хімія), 2012, №1(27), URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/2438/1/%D0%AF%D0%9A%D0%86%D0%A1%D0%A2%D0%AC%20%D0%92%D0%9E%D0%94%20%D0%9C%D0%86%D0%9D%D0%95%D0%A0%D0%90%D0%9B%D0%AC%D0%9D%D0%98%D0%A5%20%D0%94%D0%96%D0%95%D0%A0%D0%95%D0%9B.pdf>
43. Шаповалова О. О., Сапа Ю. А., 2013: Сучасні тенденції розвитку «spa» і «wellness» туризму, 2013, URL: <https://international-relations-tourism.karazin.ua/resources/21d6d811ba061fe07b6266655419c44a.pdf>
44. Шепелюк С.І., 2011: Економіка. Управління. Інновації. – 2011. URL: https://tourlib.net/statti_ukr/shepeljuk.htm
45. Шеремета В., 2021: Рекреаційно-оздоровчі ресурси Закарпаття. URL: <http://www.vtei.com.ua/doc/2021/26102021/2.pdf#page=374>
46. Щука Г.П., Сокол Т.Г., Безрученков Ю.В., Wellness-туризм як інноваційна форма оздоровчого туризму. URL: https://library.krok.edu.ua/media/library/category/materiali-konferentsij/sokol_0005.pdf
47. Щука Г.П., 2023: Матеріали ІХ Міжнар. наук.-практ. конф. «Теоретичні і прикладні напрямки розвитку туризму та рекреації в регіонах України» (м. Київ, 11-12 травня 2023 р.). Дніпро: Національний авіаційний університет, 2023. С.66-74.

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Берегове — термальні води Закарпаття, URL: <http://vkazivnyk.com/uk/beregovo> (Дата завантаження: 21.12.2024).
2. Державна Прикордонна Служба України, URL: https://dpsu.gov.ua/upload/file/stat_buleten_2015_sayt.pdf (Дата завантаження: 04.05.2025).
3. Державна Служба Статистики: головне управління статистики у Закарпатській області, «Демографічна ситуація в області у 2019 році», URL: https://uz.ukrstat.gov.ua/catalog/2020/bulet_29.pdf (Дата завантаження: 05.05.2025).
4. Закон України Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення законодавства з питань діяльності закладів охорони здоров'я, URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2002-19#Text> (Дата завантаження: 18.03.2025).
5. Лікувальні курорти Закарпаття. Офіційний веб-сайт: <https://www.accordtour.com/tours/1364>) (Дата звернення: 20.06.2024).
6. Оздоровчий комплекс «Жайворонок», офіційний сайт: <https://zhayvoronok.net/> (Дата звернення: 20.09.2024).
7. Основи законодавства України про охорону здоров'я, URL: <http://consultant.parus.ua/?doc=0B3NDD5459> (Дата завантаження: 15.03.2025).
8. Термальні води – спортивна база Закарпаття. Офіційний веб-сайт: <https://tourinform.org.ua/listings/termalni-vody-beregovo> (Дата звернення: 20.06.2024).
9. Учбовоспортивна база “Закарпаття”. Офіційний веб-сайт: <https://discover.ua/locations/ucbovo-sportivna-baza-zakarpatta> (Дата звернення: 20.06.2024).
10. The American Heritage Dictionary, URL: <https://ahdictionary.com/word/search.html?q=wellness&submit.x=27&submit.y=25>

Список таблиць

Табл. 1.1.1: «Трактування терміну «лікувально-оздоровчий туризм» в наукових дослідженнях українських вчених» (Галасюк, С., 2023)

Табл. 1.4.1. «Визначення вчених про поняття туристичного продукту» (Сагалакова Н. О.)

Табл. 1.4.2. «Класифікація туристичних ресурсів оздоровчого туризму»

Табл. 1.5.1. Бальнеологічні ресурси Закарпатської області

Табл. 2.1.1 Характеристики термальних мінеральних вод Берегова

Таблиця 3.3.1. «Кількість відвідувачів з різних населених пунктів України»

Таблиця 3.3.2. «Оцінки відвідувачів УСБ «Закарпаття» різних критеріїв»

Таблиця 3.3.3. «Оцінка обслуговування та персоналу у закладі УСБ «Закарпаття»

Таблиця 3.3.4. «Оцінка кімнати в якому проживали відвідувачі УСБ «Закарпаття»

Таблиця 3.3.5. «Оцінювання термальних купалень в УСБ «Закарпаття»

Таблиця 3.3.6. «Оцінка задоволеності закладом загалом»

Список Рисунків

Рис. 1.1.1. Складові лікувально-оздоровчого туризму

Рис.2.2.1. «Вік відвідувачів закладу УСБ «Закарпаття»

Рис.2.2.2. «Рід занять відвідувачів закладу УСБ «Закарпаття»

Рис.2.2.3. «Мотивація вибору закладу респондентами»

Рис.2.2.4. «Частота відвідування закладу УСБ «Закарпаття»

Рис.2.2.5. «З ким відвідувачі відвідують заклад УСБ Закарпаття»

Рис.2.2.6. «Додаткові послуги УСБ Закарпаття»

Рис.2.2.7. «Позитивні пункти УСБ Закарпаття»

Рис.2.2.8. «Основні розчарування у наданими послугами УСБ Закарпаття»

Рис.2.2.9. «Врахування цін відвідувачами УСБ Закарпаття»

Рис.2.2.10. «Критерії за якими відвідувачі вибирали заклад УСБ Закарпаття»

Рис.2.2.11. «Позитивні пункти відвідувачів УСБ Закарпаття»

Рис.2.2.12. «Негативні пункти відвідувачів УСБ Закарпаття»

Рис.2.2.13. «Позитивні відгуки»

Рис.2.2.14. «Негативні відгуки»

Рис.2.2.15. «Позитивні враження відвідувачів термальних вод «Жайворонок»

Рис.2.2.16. «Негативні враження відвідувачів термальних вод «Жайворонок»

Рис.2.2.17. «Розчарування відвідувачів термальних вод «Жайворонок»

Рис.2.2.18. «Частота відвідування термальних вод «Жайворонок»

Рис.2.2.19. «З ким відвідувачі відвідують термальні води «Жайворонок»

Рис.2.2.20. «Додаткові послуги у термальних водах «Жайворонок»

Рис.3.3.1. «Вік опитуваних відвідувачів УСБ Закарпаття»

Рис.3.3.2. «Освіта відвідувачів УСБ Закарпаття»

Рис.3.3.3. «Сімейний стан відвідувачів УСБ Закарпаття»

Рис.3.3.4. «Зайнятість відвідувачів закладу УСБ Закарпаття»

Рис.3.3.5. «Вплив війни на рішення відвідувачів закладу УСБ Закарпаття подорожувати Україною»

Рис.3.3.6. «Регіони з яких приїхали відвідувачі закладу УСБ Закарпаття»

Рис.3.3.7. «Головна мета подорожі відвідувачів до Закарпаття»

Рис.3.3.8. «З ким відвідують заклад відвідувачі УСБ Закарпаття»

Рис.3.3.9. «Організація подорожу респондентів до Закарпаття»

Рис.3.3.10. «Джерела інформації на основі яких респонденти вирішили відвідати Закарпаття»

Рис.3.3.11. «Причина вибору респондентів регіону»

Рис.3.3.12. «Вплив війни на вибір регіону для відпочинку респондентів»

Рис.3.3.13. «Джерела інформації з яких респонденти дізналися про заклад УСБ Закарпаття»

Рис.3.3.14. «Критерії вибору закладу респондентами УСБ Закарпаття»

Рис.3.3.15. «Тип вибору проживання відвідувачами УСБ Закарпаття»

Рис.3.3.16. «Типи заброньованих номерів у готелі спортбази «Закарпаття»

Рис.3.3.17. «Причини незадоволеності кімнатами в готелі спортбази «Закарпаття»

Рис.3.3.18. «Відчуття змін у функціонуванні»

Рис.3.3.19. «Вплив війни на відчуття безпеки під час перебування в купальнях»

Рис.3.3.20. «Бажання відвідувачів отримувати більше інформації про заходи безпеки під час війни»

Рис.3.3.21. «Загальні враження про заклад УСБ «Закарпаття»

Рис.3.3.22. «Рекомендації термальних купалень УСБ «Закарпаття» відвідувачами»

Рис.3.3.23. «Думки респондентів на рахунок адаптації закладу до війни»

ДОДАТКИ

Додаток 1. «Анкетування відвідувачів СБ «Закарпаття» за 2024 рік

1. **Стать:**
Жінка
Чоловік
2. **Вік:**
20-30 pp
31 – 40 pp
41 – 50 pp
51 – 60 pp
61 і більше
3. **Рід занять (можна обрати кілька позицій):**
 - турист
 - студент
 - безробітний
 - найманий працівник
 - приватний підприємець
 - держслужбовець
 - пенсіонер
 - інше: _____
4. **З ким відвідуєте СБ «Закарпаття»?**
 - З родиною
 - З друзями
 - Сам / сама
5. **Чому Ви віддали перевагу даному закладу?**
 - терапевтичні переваги: лікування та/або запобігання захворюванням
 - відпочинок та відхід від рутини
6. **Хто підготував Вас обрати саме цей курорт?**
 - Рекомендації лікаря
 - Поради друзів
 - Знаю на власному досвіді, що допомагає
 - Реклама
 - Інше _____
7. **Як часто Ви відвідуєте СБ «Закарпаття»?**
 - Жодного разу не був/ла і не планую
 - Жодного разу не був/ла, але планую
 - Один раз
 - 2 чи 3 рази
 - Часто
 - Постійно
8. **Чи маєте Ви досвід відпочинку в інших аналогічних закладах?**

- Так
- Ні

9. Які очікування пов'язуєте з термальними басейнами?

- зняти стрес і розслабитися
- для полегшення болю та лікування хвороб.

10. Які додаткові послуги Ви отримали в закладі?

11. Що Вам найбільше сподобалося?

- Якість води
- Сервіс
- Рівень цін

12. Чим Ви були розчаровані?

- Якість води
- Сервіс
- Рівень цін

13. При виборі між закладами з термальними басейнами чи орієнтувалися Ви на ціну?

- Ціна не має значення;
- Ціни вивчалися і бралися до уваги;
- Основна увага зверталася на ціну

14. За якими критеріями обирали заклад?

- Гарні відгуки людей, яким я довіряю
- Якість термальної води;
- Зовнішній та внутрішній вигляд закладу;
- Наявність додаткових послуг, крім басейнів;
- Рівень сервісу;
- Дотримання санітарно-гігієнічних норм;

15. Чи були Ви розчаровані після відвідування закладу?

Так
Ні

16. Якщо були розчарування, в чому вони полягали?

- Якість термальної води;
- Зовнішній та внутрішній вигляд закладу;
- Відсутність додаткових послуг, крім басейнів;
- Рівень сервісу;
- Дотримання санітарно-гігієнічних норм;

17. Чи рекомендували б ви цей заклад іншим?

Так
Ні

Додаток 2. «Анкета відвідувачам УСБ Закарпаття» за 2025 рік

Дата заповнення анкети:

Місце:.....

Шановний респондент!

Ця анкета досліджує туристичний попит, задоволеність відвідувачів Закарпатського спортивного комплексу та термальних купалень. Будь ласка, допоможіть нам отримати точнішу картину вашої подорожі, особистих потреб та вражень. Дякуємо за вашу співпрацю!

Загальні дані:

1. Стать:

- 1) Жінка
- 2) Чоловік

2. Вік:

- 1) 20-35 років
- 2) 36-49 років
- 3) 50-69 років
- 4) 70+ років

3. Освіта:

- 1) середня школа, гімназія, ліцей
- 2) технікум, коледж
- 3) професійне училище
- 4) інститут
- 5) вища освіта (університет)
- 6) академія

4. Сімейний стан:

- 1) одружений/заміжня
- 2) розлучений(-а)
- 3) неодружений/незаміжня
- 4) вдовець/вдова
- 5) у цивільному шлюбі

5. Зайнятість:

- 1) студент
- 2) підприємець
- 3) офісний працівник
- 4) робітник
- 5) керівник
- 6) пенсіонер
- 7) інше:

.....
.....

6. Чи є ви внутрішньо переміщеною особою (ВПО)?

- 1) Так
- 2) Ні

7. Чи вплинула війна на ваше рішення подорожувати в межах України?

- 1) Так
- 2) Ні
- 3) Важко сказати

Подорожі та знання Закарпаття

8. З якої країни/з якого регіону України ви приїхали?.....

9. З якого населеного пункту?.....

10. Чи були ви раніше в Закарпатті?

- 1) Так
- 2) Ні

11. Яка головна мета вашої подорожі?

- 1) екскурсія
- 2) похід
- 3) відпочинок
- 4) лікування/медичні процедури/оздоровлення
- 5) проведення вільного часу
- 6) відвідування родичів/друзів
- 7) інше:

.....

12. З ким ви подорожуєте?

- 1) самотійно
- 2) з партнером/чоловіком/дружиною
- 3) з родиною
- 4) з друзями
- 5) з колегами/діловими партнерами
- 6) у групі
- 7) інше:

.....

13. Хто організував вашу подорож?

- 1) самотійно
- 2) робоче місце
- 3) навчальний заклад
- 4) друзі/родичі
- 5) туристична агенція в Закарпатті
- 6) туристична агенція у вашому регіоні
- 7) інше:

.....

14. На основі яких джерел інформації Ви вирішили відвідати Закарпаття?

- 1) публікації
- 2) телебачення/радіо
- 3) інтернет
- 4) родичі/друзі
- 5) туристична агенція
- 6) туристичні виставки/ярмарки

- 7) газети/журнали
- 8) попередній позитивний досвід
- 9) інше:

.....

15. Чому ви обрали саме Закарпаття? (можливо кілька відповідей)

- 1) Відносно безпечний регіон під час війни
- 2) Раніше тут відпочивали
- 3) Рекомендації друзів/знайомих
- 4) Привабливі ціни
- 5) Інше: _____

16. Чи вплинули бойові дії або інші воєнні обставини на вибір цього регіону для відпочинку?

- 1) Так, це стало вирішальним фактором
- 2) Частково вплинуло
- 3) Не вплинуло
- 4) Важко сказати

Задоволеність Закарпатським спортивним комплексом і термальними купальнями

17. Звідки ви дізналися про купальні?

- 1) публікації
- 2) інтернет
- 3) родичі/друзі
- 4) туристична агенція
- 5) інше:

.....

.....

18. Чому Ви обрали саме Закарпатський спортивний комплекс і термальні купальні?

- 1) якість термальної води
- 2) лікувальні властивості води
- 3) високий рівень обслуговування
- 4) вигідні/дешеві ціни
- 5) різноманітність послуг
- 6) добра репутація
- 7) зручне розташування
- 8) інше:.....

.....

19. Під час Вашого нинішнього перебування в Закарпатті який тип проживання ви обрали?

- 1) гостьовий будинок
- 2) мотель
- 3) пансіонат
- 4) апартаменти
- 5) готель
- 6) Готель спортивного комплексу та термальних купалень

7) інше:

.....
(Якщо ви не зупинилися в готелі спортивного комплексу та термальних купалень Закарпаття, перейдіть до питання 27!)

20. Наскільки наступні фактори вплинули на вибір місця проживання? (Оцініть за шкалою від 1 до 5: 1 – не вплинуло, 2 – незначний вплив, 3 – середній вплив, 4 – вплинуло, 5 – дуже вплинуло)

Критерії вибору готелю	Оцінка 1-5
Ціна проживання	
Рівень готелю (категорія)	
Розташування, доступність	
Попередній досвід проживання	
Оснащення кімнати	
Фото кімнати та готелю	
Можливість онлайн-бронювання	
Пропоновані послуги (харчування, SPA тощо)	

21. Який тип номера ви забронювали?

- 1) Стандарт
- 2) Люкс
- 3) Напівлюкс

22. Ви задоволені вибраним номером?

- 1) Так
- 2) Ні

Якщо ні, то чому? Які недоліки має номер?.....

23. Ви задоволені цінами на номери?

- 1) Так
- 2) Ні

Якщо ні, то чому? Будь ласка, обґрунтуйте свою відповідь:.....

24. Будь ласка, оцініть готель і обслуговуючий персонал

(1 – повністю згоден, 2 – згоден, 3 – нейтрально, 4 – не згоден, 5 – зовсім не згоден)

Готель і обслуговуючий персонал	1	2	3	4	5
Будівля готелю та інтер'єр виглядають естетично					
Готель відповідав моїм очікуванням					
Оснащення готелю сучасне та функціональне					
У номері / зоні відпочинку було комфортно та тихо					
Інформаційні матеріали (вказівники, написи) читабельні й привабливі					
Бракує написів/матеріалів іншими мовами (якщо так — оцініть важливість цього)					
Орієнтування в готелі зручне (сходи, коридори тощо)					
Зовнішній вигляд персоналу охайний та професійний					
Поселення пройшло швидко і без проблем					
Персонал рецепції та керівники були ввічливими					

Моє бронювання було виконано точно					
Загальна привітність і готовність персоналу допомогти					
Персонал швидко реагував на мої запити					

25. Будь ласка, оцініть вашу кімнату, наскільки ви задоволені:

(1 – повністю задоволений, 2 – задоволений, 3 – нейтрально, 4 – незадоволений, 5 – зовсім незадоволений)

Критерії оцінки	1	2	3	4	5
Розмір кімнати					
Оснащення кімнати					
Чистота кімнати при заселенні					
Зручність ліжка та постільної білизни					
Чистота ванної кімнати при заселенні					
Оснащення ванної кімнати					
Частота прибирання					
Якість прибирання					
Частота зміни рушників					
Робота прибирального персоналу					

26. Будь ласка, оцініть термальні купальні, наскільки ви задоволені:

(1 – повністю задоволений, 2 – задоволений, 3 – нейтрально, 4 – незадоволений, 5 – зовсім незадоволений)

Критерії оцінки	1	2	3	4	5
Чистота термальних купалень					
Кількість послуг у термальних купальнях					
Якість послуг у термальних купальнях					
Температура термальної води					
Розмір та кількість відкритих басейнів					
Корисний вплив термальної води на організм					
Привітність та готовність допомогти персоналу купалень					
Вартість вхідних квитків					

27. Чи відчули ви які-небудь зміни у функціонуванні або якості послуг у зв'язку з воєнним станом?

- 1) Так
- 2) Ні
- 3) Важко сказати

28. Чи впливають події війни на ваше відчуття безпеки під час перебування у термальних купальнях?

- 1) Так
- 2) Ні
- 3) Частково
- 4) Важко сказати

29. Чи хотіли б ви, щоб адміністрація комплексу надавала більше інформації про заходи безпеки в умовах війни?

- 1) Так

- 2) Ні
- 3) Не має значення

30. Загалом, наскільки ви були задоволені послугами Закарпатського спортивного комплексу та термальних купалень?

(Оцініть за шкалою від 1 до 5, якщо не користувалися послугою, поставте X у графі "Не знаю".

1 – дуже задоволений, 2 – задоволений, 3 – нейтрально, 4 – незадоволений, 5 – дуже незадоволений)

Послуги	1	2	3	4	5	Не знаю
Готель						
Термальні купальні						
Кафе						
Парковка						

31. Які враження ви отримали під час перебування тут?

- 1) Дуже позитивні, я постійний відвідувач
- 2) Дуже позитивні, обов'язково повернуся
- 3) Позитивні, якщо буде можливість, повернуся
- 4) Одного візиту було достатньо
- 5) Враження були негативними
- 6) Відмовлятиму знайомих від поїздки сюди

32. Чи порекомендували б ви Закарпатський спортивний комплекс і термальні купальні своїй родині, друзям, знайомим?

- 1) Безумовно
- 2) Так
- 3) Не знаю
- 4) Ні в якому разі

33. Як ви вважаєте, чи достатньо Закарпатський спортивний комплекс адаптований до умов воєнного стану?

- 1) Так
- 2) Ні
- 3) Важко сказати

ДЕКЛАРАЦІЯ

Нижчепідписана, Медвецька Емілія Робертівна, студентка ОП «Туризм», заявляє, що мою кваліфікаційної було подано до П. Я підготував її на кафедрі наук про Землю та туризму Закарпатського угорського коледжу імені Ференца Ракоці, щоб отримати диплом з туризму.

Я заявляю, що раніше не захищав цю дисертацію за іншою спеціальністю, що вона є результатом моєї власної роботи, і що я використовував лише зазначені джерела (спеціалізовану літературу, інструменти тощо).

Я визнаю, що моя дисертація буде розміщена серед книг, доступних для позики в бібліотеці Закарпатського угорського коледжу імені Ференца Ракоці П.

ПОДЯКА

Я вдячна своєму керівнику, Товт Атіллі Атілловичу, який надав мені поради протягом усього процесу, не шкодуючи ні часу, ні терпіння, і допомагав мені протягом одного року. Без його допомоги моя дисертація не була б такою успішною.

Також дякую людям, які знайшли час, щоб заповнити анкети, щоб я могла успішно використати їх для свого дослідження.

Звіт подібності

метадані

Назва організації

Hungarian College of Higher Education Ferenc Rakoczi II Transcarpathian

Заголовок

ВПЛИВ ЗАГОСТРЕННЯ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ НА КОЛО ВІДВІДУВАЧІВ БЕРЕГІВСЬКИХ ТЕРМАЛЬНИХ БАСЕЙНІВ

Автор

Науковий керівник / Експерт

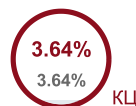
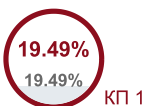
МЕДВЕЦЬКА ЕМІЛІЯ РОБЕРТІВНА Стефан Молнар Д.

підрозділ

Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II

Обсяг знайдених подібностей

Коефіцієнт подібності визначає, який відсоток тексту по відношенню до загального обсягу тексту було знайдено в різних джерелах. Зверніть увагу, що високі значення коефіцієнта не автоматично означають плагіат. Звіт має аналізувати компетентна / уповноважена особа.

25

Довжина фрази для коефіцієнта подібності 2

21560

Кількість слів

170298

Кількість символів

Тривога

У цьому розділі ви знайдете інформацію щодо текстових спотворень. Ці спотворення в тексті можуть говорити про МОЖЛИВІ маніпуляції в тексті. Спотворення в тексті можуть мати навмисний характер, але частіше характер технічних помилок при конвертації документа та його збереженні, тому ми рекомендуємо вам підходити до аналізу цього модуля відповідально. У разі виникнення запитань, просимо звертатися до нашої служби підтримки.

Заміна букв	Б	13
Інтервали	A→	0
Мікропробіли	:	0
Білі знаки	Б	564
Парафрази (SmartMarks)	a	246

Подібності за списком джерел

Нижче наведений список джерел. В цьому списку є джерела із різних баз даних. Колір тексту означає в якому джерелі він був знайдений. Ці джерела і значення Коефіцієнту Подібності не відображають прямого плагіату. Необхідно відкрити кожне джерело і проаналізувати зміст і правильність оформлення джерела.

10 найдовших фраз

Копір тексту

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	НАЗВА ТА АДРЕСА ДЖЕРЕЛА URL (НАЗВА БАЗИ)	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)
1	db_2024_604_242_048 8/20/2024 O.M.Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv (O.M.Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv)	86 0.40 %
2	https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/download/2094/2023	85 0.39 %
3	https://economdevelopment.in.ua/index.php/journal/article/download/143/135/	78 0.36 %